

Sekty i Nurty w Islamie

„Sekty i nurty w islamie” — niewielki kurs poświęcony historii błędzeń, które próbowali wnieść do religii islamu różni przedstawiciele sekt i nurtów, a także temu, jak posiadający wiedzę obalali je, opierając się na Koranie i Sunnie w rozumieniu pierwszych pokoleń muzułmanów.

SPIS TREŚCI

01 Charydżyci

02 Murdżiici

03 Kadaryci

04 Dżahmici

05 Mu'tazylici

06 Aszaryci

07 Maturydyci

08 Rafidyci

Nurt „Charydźyci”

Rozszerzone opracowanie

Charydżyzm — jest to jeden z wczesnych heretyckich kierunków, którego przedstawiciele występują przeciwko prawowitemu władcy muzułmańskiemu i uważają za niewierzących muzułmanów, którzy popełniają ciężkie grzechy.

Definicja terminu „charydźyci”

Słowo „charydżyta” /hawaridż/ — jest liczbą mnogą od słowa „charidża”, i oznacza grupę /ta'ifa/. Zob. „Fathul-Bari” 12/296 Ibn Hadżara.

Charydżytów nazwano tak z powodu ich wystąpienia /„churudż”/ przeciwko najlepszym ludziom tej społeczności /sahaba/ i władcom muzułmanów /dżama'atu/, którzy zostali przez nich jednomyślnie wybrani. Zob. „Fathul-Bari” 12/297.

Sekta ta była też znana pod innymi nazwami i przydomkami.

Kadi 'Ijad (zm. 544 r.h.) powiedział: «Charydżytów nazywano „al-marika” (wyszli), opierając się na wypowiedzi Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) o nich: „wyjdą z religii”». Sami zaś byli zadowoleni z jakichkolwiek nazw, oprócz tej. Zob. „Szarh Sunan an-Nasa'i” imama as-Sujutiego 7/85.

Nazywano ich też „harurytami”, ponieważ swój pierwszy bunt podnieśli w miejscowości o nazwie Harura, w dalszej kolejności się tam osiedlając. Harura – miasto znajdujące się niedaleko Kufy. Zob. „Szarh Sahih Muslim” imama an-Nawawiego 7/170 i „Szarh akidatul-wasitijja” Chalida al-Muslicha str. 170.

Nazywano ich też „ludźmi an-Nahrawan”, ponieważ właśnie w tej miejscowości 'Ali wystąpił przeciwko nim i zadał im druzgocącą klęskę. Zob. „Szarh akidatul-wasitijja” str. 170.

Nazwano ich też „al-muhakkima”. Tę nazwę otrzymali po tym, jak nie uznali pokojowego porozumienia między 'Alim a Mu'awiją, niech Allah będzie z nich obu zadowolony, uznając, że jest ono sprzeczne z ajatem: «Sąd należy tylko do Allaha», nalegając na kontynuację walki. Zob. „Makalat islamijjin” str. 207, Abul-Hasana al-Asz'ari.

Charydżytów nazwano „al-muhakkima” (pochodzące od słowa al-hukm „sąd”) z powodu ich skrajnych poglądów i niewłaściwego rozumienia kwestii „Sądu opartego nie na tym, co zesłał Allah”.

Oni pierwsi zaczęli oskarżać muzułmanów o niewiarę za popełnianie grzechów, twierdząc, że za wielkie grzechy muzułmanin pozostanie wiecznie w Piekło. Tych zaś, którzy nie zgadzali się z ich poglądami, również ogłaszali niewiernymi, uważając za dozwolone dla siebie zamachy na ich życie i mienie. Zob. „Ithaful-dżama'a” 1/274-275 szejcha Hamuda at-Tuwajdziriego.

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja i hafiz Ibn Kasir mówili: «Zaprawdę pierwsza innowacja /al-bid'a/ i rozłam we wspólnocie islamskiej wynikły z powodu smuty charydżytów!» Zob. „Madżmu'ul-fatawa” i „Tafsir Ibn Kasir” 12/468.

Hadisy o charydżytach

Ich pojawienie się zostało przepowiedziane jeszcze przez Proroka Muhammada, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha:

Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Pojawią się ludzie w mojej społeczności ze strony wschodu, którzy będą czytać Koran, lecz nie zejdzie on poniżej ich gardeł! Będą się pojawiać w każdym wieku i będą rozgromieni, będą się pojawiać w każdym wieku i będą rozgromieni», i Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powtórzył te słowa ponad dwadzieścia razy, «będą się pojawiać w każdym wieku i będą rozgromieni. I tak będzie się działo, dopóki z ich wojska nie wyjdzie Dadżdżał!» Ahmad 2/174, Ibn Madżah 173. Wiarygodność hadisu potwierdzili hafiz al-Busajri i szejch al-Albani. Zob. też „Sahih al-Dżami” 8171. Podobny hadis przytacza też imam an-Nasa'i 4103, a hafiz Ibn Hadżar nazwał go wiarygodnym.

Anas ibn Malik opowiadał: „Pewnego razu Posłańcowi Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) opowiedziano o pewnym człowieku, na co powiedział: «Nie znam go». Wtedy ludzie powiedzieli: «O Posłańcu Allaha, wygląda tak a tak». Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nie znam go». I w

tej chwili pojawił się człowiek, o którym mówili, i ludzie powiedzieli: «Oto on, o Posłańcu Allaha!». Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nie znam go». Podszedłszy do nas, ten człowiek nas pozdrowił, i odpowiedzieliśmy na jego pozdrowienie, po czym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział mu: «Wzywam na świadka Allaha, czy nie powiedziałeś teraz sam do siebie w duszy, gdy się do nas zbliżałeś, że nie ma wśród ludzi nikogo lepszego od ciebie?!». Odpowiedział: «Przysięgam na Allaha, tak», po czym wszedł do meczetu, by odprawić modlitwę. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział Abu Bakrowi: «Idź i zabij go!». Abu Bakr wszedł do meczetu i zastał go odprawiającego modlitwę. Powiedział sobie: «Zaprawdę modlitwa ma honor i wielkość, zapytam o nakaz Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), przecież zabroniono nam bić modlących się!». Gdy wrócił, Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zapytał go: «Zabiłeś go?». Odpowiedział: «Nie, zastałem go modlącego się, przecież modlitwa ma honor i wielkość, lecz jeśli mi nakazesz, zabiję go». Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nie, nie do tego jesteś», po czym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «O 'Umarze, zabij go!». 'Umar wszedł do meczetu i zastał go wykonującego prostrację. Czekał na niego długo, a potem powiedział sobie: «Zaprawdę prostracja ma honor i wielkość, zapytam o nakaz Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), to będzie dla mnie lepsze». Gdy wrócił, Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zapytał go: «Zabiłeś go?». Odpowiedział: «Nie, zastałem go wykonującego

prostrację, przecież prostracja ma honor i wielkość, lecz jeśli mi nakazesz, zabiję go». Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nie, nie do tego jesteś. Idź, o 'Ali, i zabij go. Zdołasz to zrobić, jeśli go znajdziesz!». 'Ali wszedł do meczetu i go nie znalazł, następnie wrócił do Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) i poinformował go o tym, a Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Gdyby dziś został zabity, nawet dwóch ludzi z mojej społeczności nigdy by się nie różniło zdaniem!»". Abu Ja'la 6/340, ad-Darakutni 2/54, Ibn Abu 'Asim 938. Ten hadis ma kilka dróg przekazu, w związku z czym hafiz al-'Iraki i szejch al-Albani potwierdzili jego wiarygodność. Zob. „Tafsir Ibn Kasir” 4/339, „Tachridż al-Ihja” 3223, „as-Silsila as-sahiha” 2495.

W tym hadisie przekazano, że ten charydżyta uważał się za lepszego niż towarzysze Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a nawet niż sam Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim)! Ten hadis wskazuje na to, że charydżyci źle myślą o innych, a dobrze o sobie.

Także w tym hadisie zawarte jest wskazanie na to, że Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) surowo zabraniał zabijać, a nawet po prostu bić modlącego się, ponieważ modlitwa tego człowieka przeszkodziła Abu Bakrowi i 'Umarowi wykonać nakaz Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), by go zabić.

Od Anasa przekazano, że Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Zaprawdę pojawi się wśród was lud, który będzie tak gorliwy w czci, że zadziwi ludzi, a

nawet samych siebie. Lecz wylecą z religii tak samo, jak strzała wylatuje z przebitego na wskroś celu!». Abu Ja'la, 3/107. Hadis wiarygodny. Zob. „as-Silsila as-sahiha” 4/519.

Przekazują od Abu Ghaliba, że Abu Umama, niech Allah będzie z niego zadowolony, (pewnego razu) powiedział: «Najgorsi z zabitych pod niebem i najlepsi z zabitych to ci, których zabili oni (charydźcy)! Psy (spośród mieszkańców) Ognia! Byli muzułmanami, lecz stali się niewiernymi!». Zapytałem: «O Abu Umama, czy to, co mówisz, to twoje zdanie?». Odpowiedział: «Nie, słyszałem to od Posłańca Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem!». Ten hadis przekazali Ahmad 5/256, at-Tirmidhi 3000 i Ibn Madżah 176. Wiarygodność hadisu potwierdzili Ibn al-'Arabi, szejch Ahmad Szakir, szejch Mukbil i szejch Szu'ajb al-Arna'ut. Zob. „Aridatul-ahwazi” 6/110, „Umdatul-t-tafsir” 1/400, „al-Fatawa al-hadisijja” 1/426, „Tachridż al-musnad” 22262. Szejch al-Albani nazwał hadis dobrym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 146.

Przekazuje się, że 'Abdullah ibn Mas'ud powiedział: «Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „W ostatnich czasach pojawią się ludzie młodzi wiekiem, nierozsądni umysłem, którzy będą wypowiadać najlepsze mowy ludzi, którzy będą czytać Koran, lecz nie przejdzie on dalej ich gardeł! Wyjdą z islamu podobnie jak strzała wylatuje z przebitej na wskroś zwierzyny, i niech ten, kto ich spotka — zabija ich, gdyż zaprawdę ten, kto ich zabije, otrzyma nagrodę od Allaha!”». Ten hadis przekazali Ahmad 1/404, at-Tirmidhi 2188 i Ibn Madżah 168. Szejch

al-Albani nazwał hadis wiarygodnym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 138, „Sahih al-Dżami' as-saghir” 8052.

Przekazuje się, że Abu Salama powiedział: «(Pewnego razu) powiedziałem do Abu Sa'ida al-Chudriego: „Czy słyszałeś, jak Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił coś w odniesieniu do harurytów[1]?” I powiedział: „Słyszałem, jak opowiadał o gorliwie czczących ludziach: «Każdy z was uzna swoją modlitwę za nic w porównaniu z ich modlitwą, a także swój post w porównaniu z ich postem! (Lecz) wyjdą z religii podobnie jak wylatuje strzała z przebitej na wskroś zwierzyny. On (miotający strzałę) wziął swoją strzałę i obejrzał jej grot, lecz nie zobaczył niczego[2]. I spojrzał na jej ostrze, lecz nie zobaczył niczego, spojrzał na drzewce (strzały), lecz nie znalazł niczego, i spojrzał on na jej pióra, lecz zaczął wątpić, czy widzi coś, czy nie?!»». Ten hadis przekazali Ahmad 3/33, al-Buchari 5058, Muslim 1064, Ibn Madżah 169 i Ibn Hibban 6737. Szejch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 139, „Sahih al-Dżami' as-saghir” 8053, „Tachridż kitabu-s-Sunna” 923-926, 355.

[1] Tak nazywano charydżytów, ponieważ pojawili się w miejscowości o nazwie Harura', która znajduje się w pobliżu Kufy w Iraku. Zob. „Sunan Ibn Madżah” z komentarzami Muhammada Fu'ada 'Abdul-Bakiego 1/60.

[2] Czyli nie zobaczył na nim przylepionej krwi z powodu tego, że przeleciała (strzała) szybko (na wskroś zwierzyny). Zob. „Sunan Ibn Madżah” z komentarzami Muhammada Fu'ada 'Abdul-Bakiego 1/60.

Przekazuje się, że Abu Zarr, niech Allah będzie z niego zadowolony, powiedział: «Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Zaprawdę po mnie w mojej społeczności — lub wkrótce po mnie w mojej społeczności pojawią się — ludzie, którzy będą czytać Koran, lecz nie zejdzie on poniżej ich gardeł. Będą wychodzić z religii podobnie jak wylatuje strzała z przebitej na wskroś zwierzyny, a potem nie będą do niej wracać. Oni — najgorsi z ludzi i stworzeń”». 'Abdullah ibn as-Samit powiedział: «I opowiedziałem o tym Rafi'owi ibn 'Amrowi, bratu al-Hakama ibn 'Amra al-Ghifarięgo, i powiedział: „Ja też słyszałem o tym od Pośłańca Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem”». Ten hadis przekazali Ahmad 5/31, Muslim 1067, Ibn Madżah 170 i Ibn Hibban 6738. Szejjch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 140, „Sahih al-Dżami' as-saghir” 2039.

Przekazuje się, że Dżabir ibn 'Abdullah powiedział: «(Pewnego razu,) gdy Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) znajdował się w Dżi'ranie, dzielił (między ludźmi) złoto, srebro i łupy, i był wtedy w komnacie Bilala. Wtedy jeden człowiek powiedział: „O Muhammadzie, bądź sprawiedliwy, gdyż zaprawdę okazujesz niesprawiedliwość!”. (Prorok, pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Biada tobie! Kto będzie okazywał sprawiedliwość po mnie, jeśli ja nie będę okazywał sprawiedliwości?!”. Wtedy 'Umar (ibn al-Chattab) powiedział: „O Pośłańcu Allaha, pozwól mi odciąć mu głowę, to hipokryta!”. Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Zaprawdę pojawią się u niego naśladowcy, którzy

będą czytać Koran, lecz nie przejdzie on ich obojczyków. Wyjdą z religii podobnie jak wylatuje strzała z przebitej na wskroś zwierzyny”». Ten hadis przekazali Muslim 1063 i Ibn Madżah 172. Szejjch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 142.

Przekazuje się, że gdy Zul-Chuwajsira, przodek wszystkich charydżytów, będąc niezadowolony z podziału łupów przez Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), powiedział mu: «O Muhammadzie! Bój się Allaha, bądź sprawiedliwy!». W innej wersji powiedziano, że powiedział: «To zostało zrobione nieszczerze!», po tym jak odszedł, Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział swoim towarzyszom za jego plecami: «Zaprawdę wasze modlitwy w porównaniu z ich modlitwami i wasze posty w porównaniu z ich postami będą się wam wydawać niczym. Wśród potomków tego człowieka pojawiają się ludzie, którzy zaczną czytać Księgę Allaha łagodnymi głosami, lecz poniżej ich gardeł ich czytanie nie zejdzie, i wyjdą z religii podobnie jak strzała wylatuje z na wskroś przebitej zwierzyny. I jeśli ich zastanę, koniecznie będę ich zabijał podobnie jak został wytępiony lud Samud». Al-Buchari 4351, Muslim 1064.

Przekazuje się, że Ibn Abu 'Aufa powiedział: «Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Charydżyci – psy Ognia!”». Ten hadis przekazali Ahmad 4/355, Ibn Madżah 173, al-Hakim 3/571. Szejjch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 143, „Sahih al-Dżami' as-saghir” 3347.

W wersji tego hadisu, którą przytacza al-Hakim, przekazuje się, że Sa'id ibn Dżumhan powiedział: «(Pewnego razu) przyszedłem do 'Abdullaha ibn Abu 'Aufy — towarzysza Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) — i pozdrowiłem go, był on ślepy. Zapytał mnie: „Kim jesteś?”. Odpowiedziałem: „Jestem Sa'id ibn Dżumhan”. Zapytał: „A co robił twój ojciec?”. Odpowiedziałem: „Zabili go azrakici”. (Wtedy) powiedział: „Niech Allah przeklnie azrakitów! Poślaniec Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, poinformował nas, że są oni psami Ognia!”».

Przekazuje się, że Anas ibn Malik, niech Allah będzie z niego zadowolony, powiedział: «Poślaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „W ostatnich czasach pojawią się ludzie (lub powiedział: „w tej społeczności”), którzy będą czytać Koran, lecz nie zejdzie on poniżej ich gardeł (lub: „krtani”). Ich oznaką są ogolone (głowy). Jeśli ich zobaczycie (lub: „Jeśli ich spotkacie”), zabijajcie ich!”».

Ten hadis przekazali Ahmad 3/197, Abu Dawud 4766 i Ibn Madżah 175. Szejjch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym. Zob. „Sahih Ibn Madżah” 145, „Sahih al-Dżami' as-saghir” 8054, „Tachridż kitabu-s-Sunna” 940, 945.

Dyskusja Ibn 'Abbasa, niech Allah będzie z niego zadowolony, z charydżytami

'Abdullah ibn 'Abbas opowiadał, że gdy grupa charydżytów licząca sześć tysięcy ludzi odłączyła się od 'Alego ibn Abu Taliba, będącego kalifem, i osiedliła się w miejscu zwanym Harura, ludzie

nieustannie przychodzili do 'Alego i mówili: «O władco wiernych, ludzie wystąpili przeciwko tobie!». Na co odpowiadał: «Zostawcie ich, gdyż nie będę z nimi walczył, dopóki sami nie zaczną, a myślę, że wkrótce to zrobią». A gdy wszystko tak trwało, Ibn 'Abbas przyszedł do 'Alego po modlitwie południowej /zuhr/ i powiedział: «Pozwól mi, o władco wiernych, pójść do tych ludzi i z nimi porozmawiać». 'Ali powiedział: «Obawiam się, że wyrządzą ci zło». Ibn 'Abbas powiedział: «Będę okazywał łagodność i nie będę nikogo z nich obrażał!». Po tym 'Ali pozwolił mu i powiedział: „Lecz nie spieraj się z nimi za pomocą Koranu, spieraj się z nimi za pomocą Sunny”. Ibn 'Abbas odpowiedział: „Znam Księgę Allaha lepiej od nich!”. 'Ali powiedział: «Prawda, jednak Koran można interpretować na różne sposoby».

Przyszedł do nich po południu i zastał ich przy obiedzie. Ibn 'Abbas opowiadał: «Przyszedłszy do nich, zobaczyłem ludzi, gorliwszych od których nigdy nie widziałem w czci. Zobaczywszy mnie, powiedzieli: „Witamy cię, o Ibn 'Abbasie. Co cię do nas sprowadza?”. Powiedział: „Przyszedłem do was od towarzyszy proroka, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, — muhadżirów i ansarów, i syna jego stryja. Koran im zesłano, i lepiej niż wy znają jego znaczenie, a wśród was nie ma ani jednego z nich! Przekażę wam to, co oni mówią, i poinformuję ich o tym, co wy mówicie”. Niektórzy z nich zaczęli krzyczeć: „Nie rozmawiajcie z nim!”, wtedy wstał Ibn al-Kawwa, który w tym czasie był jeszcze charydżytą, i zwrócił się do ludzi, przestrzegając ich przed Ibn 'Abbasem, mówiąc: „O zwolennicy Koranu! Zaprawdę, jeśli ktoś nie zna tego Ibn 'Abbasa, ja go znam, to o jego ludzie Allah powiedział:

«Są oni ludem kłótliwym»” (az-Zuchruf 43:58). „Odeślijcie go do jego pana ('Alego), odeślijcie go do jego pana i nie odchodźcie od Księgi Allaha!”. Inni zaś powiedzieli: „Mów, posłuchamy cię”. I wtedy Ibn 'Abbas przekazał im następujące warunki 'Alego: „Nie będziecie przelewać zakazanej krwi, nie będziecie napadać na drogach i nie będziecie krzywdzić zimmi. A jeśli uczynicie coś z tego, wypowiemy wam wojnę!”».

Ibn 'Abbas powiedział im też: «Doniesiono mi, że w czymś ganiecie kuzyna Posłańca Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, który przy tym jest mężem jego córki. Był pierwszym, który uwierzył w proroka, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, a wy jesteście z niego niezadowoleni?! Czyż to prawda?!». Powiedzieli: «Jesteśmy bardzo niezadowoleni z niego z powodu trzech rzeczy». «Jakich?» — zapytał Ibn 'Abbas.

Odpowiedzieli: «Po pierwsze, mianował ludzi sędziami w religii Allaha, podczas gdy Allah mówi: „Sąd należy tylko do Allaha” (al-An'am 6:57).

Po drugie, gdy walczył z Mu'awiją i 'Aiszą, nie brał łupów ani jeńców. Gdyby byli niewiernymi, byłoby to dozwolone, a jeśli byli wierzącymi, nie było dozwolone ani brać jeńców, ani z nimi walczyć!

Po trzecie, zrzucił z siebie tytuł władcy wiernych /amirul-mu'minin/, choć muzułmanie złożyli mu przysięgę i wyznaczyli go swoim władcą, a jeśli nie jest władcą wiernych, to jest władcą niewiernych!».

'Abdullah powiedział: «Czy są jeszcze jakieś kwestie?». Powiedzieli: «Nie, to wystarczy!».

Ibn 'Abbas powiedział: «Jeśli obalę wasze poglądy za pomocą Księgi Allaha i Sunny proroka, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, zrezygnujecie ze swojej opinii?!». «Tak» — odpowiedzieli.

'Abdullah powiedział: «Co się tyczy tego, że mianował ludzi sędziami w religii Allaha, przecież Wszechmogący Allah mówi: „O wy, którzy uwierzyliście! Nie zabijajcie zwierzyny łownej podczas pielgrzymki. A jeśli ktoś z was zabije ją celowo, w zadośćuczynieniu za to musi złożyć w ofierze zwierzę podobne do tego, które zabił, zgodnie z ustaleniem dwóch sprawiedliwych ludzi spośród was” (al-Ma'ida 5:95).

Wszechmogący Allah powiedział też o różnicach między mężem a żoną: „Jeśli obawiacie się rozłamu między nimi, wyślijcie jednego sędziego z jego rodziny i jednego sędziego z jej rodziny. Jeśli oboje zapragną pojednania, Allah im pomoże” (an-Nisa 4:35).

Zaklinam was na Allaha! Powiedzcie, czy sąd ludzi w sprawach dotyczących ludzkiej krwi, życia i ich pojednania nie jest ważniejszy?!». Powiedzieli: «Oczywiście, że ważniejszy».

Ibn 'Abbas zapytał: «No i jak, z pierwszą sprawą skończone?». «Tak, przysięgamy na Allaha» — odpowiedzieli.

'Abdullah kontynuował: «Powiedzieliście, że 'Ali walczył, lecz nie brał ani jeńców, ani łupów, jak czynił to Posłaniec Allaha, niech go

Allah błogosławi i obdarzy pokojem. Czyżbyście chcieli wziąć jako nałożnicę waszą matkę 'Aiszę i rozporządzać nią, jak rozporządza się niewolnicami?! Jeśli powiecie „Tak”, staniecie się niewiernymi. Jeśli zaś powiecie, że 'Aisza nie jest waszą matką, również popadniecie w niewiarę, gdyż Wszechmogący Allah, chwała Mu, mówi: „Prorok jest bliższy wierzącym niż oni sami sobie, a jego żony są ich matkami” (al-Ahzab 33:6)».

Następnie 'Abdullah powiedział: «No i co, z tym też skończone?». «Tak, przysięgamy na Allaha» — odpowiedzieli.

'Abdullah kontynuował: «Powiedzieliście też, że 'Ali zrezygnował z tytułu władcy wiernych. Chcę przypomnieć, że w dniu rozejmu w Hudaibijji, gdy Posłaniec Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, chciał w umowie pokojowej z wielobożcami napisać: „Muhammad — Posłaniec Allaha”, poganie zaoponowali: „Gdybyśmy wierzyli, że jesteś Posłańcem Allaha, nie wypędzalibyśmy cię ani nie walczylibyśmy z tobą. Napisz: «Muhammad ibn 'Abdullah»”. Posłaniec Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, ustąpił ich żądaniu, mówiąc: „Zetrzyj to, o 'Ali, i napisz «Muhammad syn 'Abdullaha», a Allah wie, że jestem Posłańcem Allaha”».

Ibn 'Abbas zapytał: «No i jak, i z tym skończone?». Powiedzieli: «Przysięgamy na Allaha, tak».

Rezultatem tej dyskusji było to, że z łaski Allaha mądre słowa Ibn 'Abbasa, przedstawione charydżytom, posłużyły jako niepodważalny dowód, w wyniku czego dwa tysiące ludzi okazało

skruczę i ponownie przeszło na stronę 'Alego. Ibn 'Abbas powiedział: «Wróciło z nich (charydżytów) dwa tysiące ludzi, a zostali zabici pozostali trwający w błędzeniu. I zabili ich muhadżirowie i ansarowie». Ahmad 1/621, 'Abdur-Razzak 10/157-158, al-Hakim 2/150-152, at-Tabarani 10/312-314, al-Bajhaki 8/309, Ibn Sa'd 3/231. Wszystkie wersje tego przekazu są wiarygodne.

Oznaki charydżytów

ONI OSKARŻAJĄ O NIEWIARĘ MUZUŁMANÓW ZA POPEŁNIENIE WIELKICH GRZECHÓW

Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Zaprawdę obawiam się dla was człowieka, który czyta Koran, i jego piękno (Koranu) odbija się na nim, i staje się on obrońcą islamu. Następnie porzuca Koran, odrzucając go za plecy, rzuca się na swojego sąsiada z mieczem, oskarżając go o wielobóstwo (szirk)». I Huzajfa zapytał: «O proroku Allaha, kto z nich jest bliżej wielobóstwa, ten kto oskarża czy ten, kogo oskarżają?!». Odpowiedział: «Nie, ten, kto oskarża!» Al-Buchari „at-Tarich” 297, Ibn Hibban, 81. Wiarygodność hadisu potwierdzili hafiz al-Hajsami, hafiz Ibn Kasir i szejch al-Albani „as-Silsila as-sahiha” 3201.

Hafiz Ibn Radżab pisał: «Pierwsza różnica zdań w tej społeczności była różnicą zdań charydżytów z towarzyszami proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy pierwsi uznali, że grzeszni

muzułmanie stają się niewiernymi. Nazwali ich niewiernymi i postępowali z nimi jak z niewiernymi, czyniąc dozwolonym ich życie i mienie. Następnie po nich pojawiła się różnica zdań mu'tazylitów, którzy zaczęli mówić o stanie pośrednim, twierdząc, że grzeszni muzulmanie nie należą ani do niewiernych, ani do muzulmanów. Następnie pojawiła się różnica zdań murdżiitów, twierdzących, że nieczysty muzulmanin ma pełnowartościowy iman!» Zob. „al-Dżami” 1/114.

Hafiz Ibn 'Abdul-Barr powiedział: «Ahl as-Sunna wal-dżama'a, a mianowicie posiadający wiedzę, są jednomyślni co do tego, że żaden muzulmanin nie wychodzi z islamu za popełnienie grzechów, jakkolwiek wielkie by nie były!» Zob. „at-Tamhid” 16/315.

Imam al-Asbahani mówił: «Zwolennicy Sunny i al-dżama'a nie oskarżają się nawzajem o niewiarę, w odróżnieniu od zwolenników innowacji, jak charydżyci, rafidyci i kadaryci, którzy oskarżają się nawzajem o niewiarę! Jeśli siedmiu z nich zbierze się na jednym zgromadzeniu (madżlis), z pewnością się rozejdą z powodu wzajemnego oskarżania się o niewiarę. Są podobni do żydów i chrześcijan, o których powiedział Allah: „Żydzi powiedzieli: «Chrześcijanie nie idą prostą drogą», a chrześcijanie powiedzieli: „Żydzi nie idą prostą drogą” (al-Bakara 2:113)». Zob. „al-Hudżdża” 2/255.

Imam Abul-'Abbas al-Asamm opowiadał: «Pewnego razu dwóch charydżytów wykonywało obejście wokół Kaaby, i jeden z nich powiedział drugiemu: „Nikt z tych stworzeń nie wejdzie do Raju

oprócz mnie i ciebie!”. Tamten zapytał: „Szerokość Raju jest równa szerokości niebios i ziemi, i został stworzony tylko dla mnie i dla ciebie?!”. Odpowiedział: „Tak!”. Wtedy tamten powiedział mu: „Będzie dla ciebie”, i odrzucił jego przekonania». Al-Lalakai w „Szarh usul al-i'tikad” 2317.

ONI OSKARŻAJĄ O NIEWIARĘ MUŻULMANÓW, NIEZGADZAJĄCYCH SIĘ Z NIMI, UZNAJĄC ZA DOZWOLONE ICH MIENIE I ŻYCIE

Hafiz Ibn Kasir opowiadał, że gdy charydżyci wzięli do niewoli towarzysza Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) 'Abdullaha ibn Habbaba wraz z jego ciężarną żoną, zapytali go: «Kim jesteś?». Odpowiedział: «Jestem towarzyszem Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) 'Abdullah ibn Habbab, i budzicie we mnie strach». Powiedzieli mu: «Nie martw się. Powiedz nam to, co słyszałeś od swojego ojca». Powiedział: «Słyszałem, jak mój ojciec powiedział: „Słyszałem, jak Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił: «Nadejdzie czas smut, gdy siedzący będzie lepszy od stojącego, a stojący lepszy od idącego, a idący lepszy od biegnącego»”». Następnie, zwiąawszy go, poprowadzili ze sobą. Po drodze spotkali świnię, która należała do pewnego zimmiogo*. Jeden z nich uderzył ją mieczem i rozciął jej skórę. Inny zaś powiedział: „Dlaczego to zrobiłeś?! Przecież należy do zimmiogo!”. Następnie udał się do właściciela świni i zaczął z nim łagodnie rozmawiać, dopóki nie pozostawił go zadowolonym. Także gdy jeden z nich wziął daktyl, który spadł z drzewa, aby go zjeść, inny powiedział mu: „Wziąłeś

to, nie pytając o pozwolenie i nie płacąc za to!”. Wtedy natychmiast wyjął go z ust. Mimo to jednak zarżnęli 'Abdullaha ibn Habbaba, a jego żonie, pomimo jej słów: „Jestem kobietą w ciąży, czyż nie boicie się Wszechmogącego Allaha?”, odcięli głowę i, rozpruwszy brzuch, wyrzucili dziecko». Zob. „al-Bidaja wan-nihaja” 10/583.

* Zimmi – niewierny, który mieszka na terytoriach muzułmańskich i płaci dżizję (podatek). Dżizja nie jest pobierana od dzieci, kobiet, starców, żebraków, obłąkanych i chorych. Zob. „Ahkam ahli-dhimma” 1/43-51, Ibn al-Kajjima.

Imam as-Saffarini, wyliczając cechy charydżytów, powiedział: «Do tego zalicza się to, że nie przywiązują żadnej wagi do krwi. Uznali oni, niech ich Allah przeklnie, za dozwoloną krew władcy wiernych 'Alego ibn Abu Taliba, którego zabił 'Abdur-Rahman ibn Muldżam. On i inni spośród nich zawarli umowę o konieczności zabicia 'Alego, Mu'awii i 'Amra ibn al-'Asa. Wydali orzeczenie o ich niewierze i niewierze każdego, kto nie zgadzał się z ich namiętnościami. I teksty szariackie są przekazywane wieloma drogami o konieczności walki z charydżytami». Zob. „Szarh sulasijjat Musnad al-imam Ahmad” 2/390.

Szejhul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Charydżyci – to pierwsi ludzie, którzy zaczęli oskarżać o niewiarę muzułmanów. Oskarżali o niewiarę tych, którzy popełniali grzechy, a także tych, którzy nie zgadzali się z ich innowacjami, uznając życie i mienie tych muzułmanów za dozwolone dla siebie. Takie jest stanowisko zwolenników innowacji, którzy nazywają niewiernymi wszystkich, którzy się z nimi nie zgadzają. Co się zaś tyczy ahl as-Sunna wal-

dżama'a, podążają jedynie za Koranem i Sunną, są posłuszni Allahowi i Jego Posłańcowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), podążają za prawdą i okazują miłosierdzie stworzeniom Allaha». Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 3/279.

Także szejchul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Charydżyci są gorsi dla muzułmanów niż żydzi i chrześcijanie. Wykazują gorliwość w zabijaniu muzułmanów, którzy się z nimi nie zgadzają. Uznają za dozwolone przelewanie krwi muzułmanów, zawłaszczanie ich mienia, zabijanie ich dzieci i oskarżanie ich o niewiarę!» Zob. „Minhadżu-s-Sunna” 5/248.

ONI DOZWALAJĄ WYSTĄPIENIE PRZECIWKO PRAWOWITEMU WŁADCY MUZUŁMANÓW

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił: «Słuchaj i bądź posłuszny władcy, nawet jeśli będzie cię bił po plecach i zabierał twoje mienie!» Muslim 1847.

'Adi ibn Hatim opowiadał: «Pewnego razu zapytaliśmy: „O Posłańcu Allaha, nie pytamy cię o posłuszeństwo wobec władcy, który będzie bogobojny, lecz co mamy robić, jeśli będzie robił to a to?», i wspomnieli o niesprawiedliwości. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Bójcie się Allaha, słuchajcie i bądźcie posłuszni (władcy)»». Ibn Abu 'Asim 2/508. Szejch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym.

Imam Ibn al-Munzir mówił: «Posiadający wiedzę są jednomyślni co do tego, że człowiek ma obowiązek strzec swojego życia i mienia, jeśli ktoś na to napada niesłusznie. Lecz wraz z tym wszyscy znawcy hadisów uważają, że władca jest wyjątkiem od tego, na co wskazują przekazy o konieczności cierpliwego znoszenia niesprawiedliwości z jego strony i niedopuszczalności wystąpienia przeciwko niemu!» Zob. „Fathul-Bari” 5/148.

Imam an-Nawawi powiedział: «Wystąpienie przeciwko władcom muzułmańskim i walka z nimi jest zakazana (haram) zgodnie z jednomyślnym stwierdzeniem muzułmanów (idźma'), nawet jeśli będą niegodziwi i niesprawiedliwi!» Zob. „Szarh Sahih Muslim” 12/469.

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Z podstaw przekonań ahl as-Sunna wal-dżama'a — niedopuszczalność wystąpienia przeciwko władcy i niedopuszczalność walki podczas smuty. Co się zaś tyczy mu'tazylitów, uczynili oni walkę z władcami muzułmańskimi podstawą swojej religii!» Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 28/128.

'Abdus ibn Malik powiedział: «Słyszałem, jak Ahmad mówił: „Ten, kto wystąpił przeciwko któremuś z władców muzułmańskich, wokół którego zgromadzili się muzułmanie i uznali jego panowanie, niezależnie od tego, czy przejął władzę siłą, czy za zgodą, wniósł rozłam w jedność muzułmanów i postąpił wbrew słowom Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). I jeśli ten rozłamowiec umrze w tym stanie, umrze śmiercią czasów niewiedzy (dżahilijji). Niedozwolone jest walczyć i występować

przeciwko władcy nikomu z ludzi, a ten, kto to czyni, jest zwolennikiem innowacji (mubtadi'), niepodążającym za Sunną i prostą drogą!"» Zob. „al-Masa'il wa ar-rasa'il fil-'akida li-imam Ahmad" 2/5.

Imam al-Barbahari powiedział: «Ten, kto wystąpił przeciwko któremuś z władców muzułmańskich, jest charydżyta, który naruszył jedność muzułmanów i popadł w sprzeczność z hadisami. I jego śmierć jest podobna do śmierci w czasach niewiedzy (dżahiliji!)». Zob. „Szarhu-s-Sunna" 76.

ONI WYSZUKUJĄ GRZECHY WŁADCÓW I PUBLICZNIE ICH OCZERNIAJĄ, NAKŁANIAJĄC NARÓD DO ANARCHII

'Ukba ibn Uasadz opowiadał: «Opowiadano mi o charydżytach i o tym, jak oczerniają władców. I pewnego razu, gdy spotkałem 'Abdullaha ibn 'Amra, powiedziałem mu: „Jesteś spośród pozostałych towarzyszy Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a Allah obdarzył cię wiedzą. Oto ludzie w Iraku oczerniają swoich władców i deklarują publicznie o ich błędzeniach, co powiesz o tym?". Odpowiedział: „Są to ci, na których jest przekleństwo Allaha, aniołów i wszystkich ludzi!"» Ibn Abu 'Asim w „as-Sunna" 933. Szejch al-Albani potwierdził wiarygodność.

Anas opowiadał, że towarzysze Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zabraniali lżenia władców muzułmańskich, i on (Anas) mówił: «Nie lżycie waszych władców,

nie oszukujecie ich, i nie okazujecie wobec nich nienawiści. Bójcie się Allaha i bądźcie cierpliwi!» Al-Bajhaki w „asz-Szu'ab” 6/96. Szejch al-Albani nazwał isnad dobrym.

Abu ad-Darda mówił: «Zaprawdę pierwszym przejawem hipokryzji człowieka jest wymyślanie w adres władcy muzułmanów!» 'Abdul-Barr w „at-Tamhid” 21/287.

Ibn Kusajb al-'Adawi opowiadał: «Pewnego razu, gdy byłem razem z Abu Bakrą koło minbaru Ibn 'Amira, który wygłaszał kazanie w cienkiej odzieży, Abu Bilal powiedział: „Spójrzcie na naszego amira, który nosi odzież niegodziwców!”. I (wtedy) Abu Bakra powiedział mu: „Milcz, gdyż słyszałem, jak Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Ten, kto będzie poniżał władcę, tego poniży Allah»». Ahmad 5/42, at-Tirmidhi 2224. Hadis dobry.

Także Mu'awija opowiadał: «Pewnego razu, gdy Abu Zarr wyjechał do miejscowości pod nazwą „Rabza”, spotkała go grupa ludzi z Iraku, którzy powiedzieli mu: „O Abu Zarrze, dotarła do nas wieść o tym, jak postąpił z tobą władca. Jeśli chcesz, podnieś sztandar, a przyłączy się do ciebie tylu ludzi, ilu zapragniesz”. Na to Abu Zarr powiedział: „Uspokójcie się, uspokójcie się, o muzułmanie! Zaprawdę słyszałem, jak Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Będą po mnie władcy, wywyższajcie ich. A ten, kto zechce ich poniżyć, zrobi dziurę w islamie, i nie będzie od niego przyjeta skrucza, dopóki nie zwróci wszystkiego na swoje miejsce»». Ibn Abu 'Asim w „as-Sunna” 499. Szejch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym.

Imam al-Barbahari powiedział: «Jeśli zobaczysz człowieka, który wymyśla na władcę muzułmanów, wiedz, że jest zwolennikiem swoich namiętności. A jeśli zobaczysz człowieka, który prosi u Allaha o dobro dla władcy, wiedz, że jest zwolennikiem Sunny, jeśli Allah zechce». Zob. „Szarhu-s-Sunna” 113.

ONI ROSZCZĄ SOBIE PRAWO DO ZNAJOMOŚCI ZAMIARÓW LUDZI I TEGO, CO ZAWIERAJĄ ICH SERCA

Początek temu zwyczajowi dał praprzodek charydżytów Zul-Chuwajsira. Pewnego razu, po kolejnej bitwie, gdy Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) dzielił łupy między uczestnikami bitwy, Zul-Chuwajsira, będąc niezadowolony z tego podziału, powiedział Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): «To zostało zrobione nieszczerze!». Gdy ten człowiek wypowiedział te słowa, Chalid ibn Walid powiedział: «O Posłańcu Allaha, czy nie odciąć mu głowy?». Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nie, gdyż być może należy do liczby odprawiających modlitwy». Chalid zawołał: «Lecz ilu jest modlących się, na których języku wcale nie to, co w sercu!». Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Zaprawdę nie nakazano mi patrzeć w serca ludzi i rozcinać ich wnętrzności!» Al-Buchari 4351, Muslim 164.

Usama ibn Zajd opowiadał: «Swego czasu Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wysłał nas na wyprawę przeciwko rodowi al-Churaka plemienia Dżuhajna, i zaatakowaliśmy ich rankiem przy ich studniach. Ja i jeszcze jeden ansar zaczęliśmy

ścigać jednego z nich, a gdy zbliżyliśmy się do niego całkiem blisko, powiedział: „La ilaha illa-Llah!”. Usłyszawszy to, ten ansar przestał go ścigać, ja zaś zadałem mu cios swoją włócznią i zabiłem go. Gdy wróciliśmy z powrotem do Medyny, dowiedział się o tym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i zapytał mnie: „O Usama, czyż naprawdę go zabiłeś po tym, jak powiedział «La ilaha illa-Llah»?!”. Powiedziałem: „O Pośłańcu Allaha, ale przecież powiedział to, by się uratować!”, — na to Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „Czy otworzyłeś jego serce, by dowiedzieć się, czy z serca to mówił, czy nie?!”» Al-Buchari 4269, 6872, Muslim 273.

Imam al-Hattabi powiedział: «Słowa Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): „Czyż otworzyłeś jego serce” są dowodem na to, że ludzi należy oceniać jedynie po czynach zewnętrznych, a co się tyczy ukrytych czynów serca, to zostaje to jedynie Allahowi». Zob. „Ma'alim as-Sunan” 2/234.

MAJĄ DOBRE MNIEMANIE O SOBIE, A ZŁE — O INNYCH

Ten sam hadis o Anasie ibn Maliku, przytoczony wyżej, przekazywany jest też jako dowód na tę cechę.

UWAŻAJĄ ZA DOBRE TO, CO W RZECZYWISTOŚCI NIM NIE JEST. I NAZYWAJĄ ZIEMIĘ, NA KTÓREJ MIESZKAJĄ MUZUŁMANIE, ZIEMIĄ NIEWIERNYCH

Imam Abul-Hasan al-Asz'ari, wyliczając oznaki jednej z sekt charydżyckich „Bajhasijja”, powiedział: «Mówili: „Jeśli władca (imam) stał się niewiernym, to niewiernym staje się cały naród”. Mówili też: „Ta ziemia jest ziemią wielobóstwa, a wszyscy jej mieszkańcy są wielobożcami!”. Nie odprawiali modlitwy inaczej niż za tymi, których znali osobiście; zabijali muzułmanów, zabierali ich mienie, a nawet pozwalali zabijanie dzieci!» Zob. „Makalat al-islamijjin” 1/194.

Szejhul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Charydżytom właściwe są dwie znane cechy, którymi różnią się od społeczności muzułmanów i ich władcy: pierwsza — to to, że odeszli od Sunny i zaczęli uważać za złe to, co w rzeczywistości nie jest złe, a za dobre to, co w rzeczywistości nie jest dobre. I właśnie ta ich cecha przejawiała się wobec proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), gdy przy podziale łupów Zul-Chuwajsira at-Tamimi powiedział mu: „Bądź sprawiedliwy, gdyż zaprawdę jesteś niesprawiedliwy!”.

Druga cecha charydżytów i zwolenników innowacji — to to, że oskarżają o niewiarę za popełnienie grzechów i na tej podstawie uznają za dozwolone dla siebie zamach na życie i mienie muzułmanów. Uważają też, że ziemia muzułmanów — to ziemia niewiernych!» Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 19/72.

**DLA USPRAWIEDLIWIENIA SWOICH PRZEKONAŃ
WYKORZYSTUJĄ NIEJEDNOZNACZNE I WĄTPLIWE
DOWODY**

Wszchemogący Allah powiedział: «On – Ten, który zesłał tobie Pismo, w którym są jasno wyłożone ajaty (muhkam), stanowiące matkę Pisma, a także inne ajaty, będące niejednoznaczne (mutaszabih). Ci, których serca skłaniają się ku błędzeniu, podążają za niejednoznacznymi ajatami, pragnąc zasiać smutę i osiągnąć swoją interpretację, choć interpretacji tej nie zna nikt oprócz Allaha. A posiadający gruntowną wiedzę mówią: „Uwierzyliśmy w niego. Wszystko to – od naszego Pana”. Lecz wspominają napomnienie tylko posiadający rozum» sura „Ali 'Imran”, ajat 7.

Słowa Allaha: «pragnąc zasiać smutę» oznaczają, że pragną tym samym wprowadzić w błąd.

Abu Ghalib opowiadał, że gdy zapytano Abu Umamę: «Kim są ci, o których wspomina się w tym ajacie?». Odpowiedział: «To charydżyci!» Ibn Nasr w „as-Sunna” 55. Isnad dobry.

'Aisza opowiadała, że pewnego razu Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) przeczytał ten ajat i powiedział: «Jeśli zobaczysz tych, którzy podążają za tym, co nie jest jasne, wiedz, że są to właśnie ci, o których wspomniał Allah, więc wystrzegaj się ich!» Al-Buchari 4547.

Abu Rafi' opowiadał, że gdy charydżyci wystąpili przeciwko 'Alemu, wciąż powtarzali ajat: «Sąd należy tylko do Allaha», «Sąd należy tylko do Allaha»! I 'Ali powiedział: «Mówią słowa prawdy, mając na myśli fałsz!» Muslim 1774.

Abul-'Alija mówił: «Czytałem muhkam po śmierci Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) przez dziesięć lat, i Allah okazał mi dwie łaski. I nie wiem, która z nich jest lepsza: to, że poprowadził mnie drogą islamu, czy to, że nie uczynił mnie charydżytą!» Zob. „at-Tabakat al-kubra” 7/113.

Nafi' opowiadał: «Ibn 'Umar uważał charydżytów za najgorsze stworzenia Allaha, i mówił: „Charydżyci biorą ajaty zesłane w odniesieniu do niewiernych i stosują je do wierzących»». Ibn Wahb. Zob. „al-Iztiskar” 8/90. Ten przekaz przytacza też imam al-Buchari w jednym z rozdziałów swojego „Sahihu”, a hafiz Ibn Hadżar nazwał isnad tego przekazu wiarygodnym. Zob. „Fathul-Bari” 12/286.

Imam al-Adżurri, jak przytoczono to wyżej, powiedział o charydżytach: «To ludzie, którzy interpretują Koran zgodnie ze swoimi namiętnościami!» Zob. „asz-Szari'a” 1/21.

Hafiz Ibn 'Abdul-Barr pisał: «Popadli w błędzenie zwolennicy innowacji tacy jak charydżyci i mu'tazylici, gdy zaczęli opierać się na zewnętrznym sensie słów Koranu, jak na przykład ajat: „A ci, którzy nie sądzą zgodnie z tym, co zesłał Allah, są niewiernymi»». Zob. „at-Tamhid” 16/17.

Imam al-Dżassas powiedział: «Charydżyci zniekształcili sens tych ajatów (o sędzie opartym nie na tym, co zesłał Allah) i zaczęli oskarżać o niewiarę każdego, kto pomijał sąd Allaha nawet bez zaprzeczeń!» Zob. „Ahkamul-Kur'an” 2/534.

Szejhul-Islam Abul-Muzaffar as-Sam'ani powiedział: «Wiedz, że charydżyci biorą jako dowód te ajaty i mówią: „Kto sądzi nie na podstawie tego, co zesłał Allah, ten niewierny”, a ahl as-Sunna nie oskarża o niewiarę za pominięcie sądu Allaha!» Zob. „Tafsir as-Sam'ani” 2/42.

Imam al-Kurtubi powiedział: «Ci, którzy oskarżają o niewiarę za grzechy, opierają się na zewnętrznym sensie ajatu: „A ci, którzy nie sądzą zgodnie z tym, co zesłał Allah, są niewiernymi”, i tak postępują charydżyci, jednak nie ma dla nich w tym dowodu!» Zob. „al-Mufhim” 5/117.

MOGĄ BYĆ BARDZO GORLIWI W CZCI I ASCEZIE

Od Anasa przekazano, że Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Zaprawdę pojawi się wśród was lud, który będzie tak gorliwy w czci, że zadziwi ludzi, a nawet samych siebie. Lecz wylecą z religii tak samo, jak strzała wylatuje z przebitego na wskroś celu!» Abu Ja'la, 3/107. Hadis wiarygodny. Zob. „as-Silsila as-sahiha” 4/519.

Sufjan as-Sauri powiedział: «Płacz bywa dziesięciu rodzajów. Dziewięć z nich nie jest dla Allaha, a tylko jeden jest dla Niego. I jeśli człowiek płacze dla Allaha choćby raz w roku, to i to jest dużo!» Abu Nu'ajm 7/11.

'Isa ibn Zazan mówił: «Nadejdą dla ludzi takie czasy, gdy szatan będzie mieszkał w oczach ludzi, i będzie zmuszał płakać tego,

kogo zapragnie». Ahmad w „az-Zuhd” 273.

Imam asz-Szatybi powiedział: «Każdy zwolennik innowacji zwiększa gorliwość w czci. Czyż nie widziałeś mnichów, którzy rezygnują z jakiegokolwiek rodzaju przyjemności i wykazują gorliwość w czci?! Lecz mimo to ci mnisi wiecznie pozostaną w Ogniu!» Zob. „al-I'tisam” 1/165.

Hasan al-Basri powiedział: «U zwolennika innowacji nie jest przyjmowany ani post, ani modlitwa, ani hadżdż, ani 'umra, ani sadaka, ani dżihad». Ibn Batta w „al-Ibana” 1/125.

SĄ MŁODZI I NIEROZSĄDNI

'Ali ibn Abu Talib opowiadał: «Słyszałem, jak Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: „W ostatnich czasach pojawią się ludzie młodzi wiekiem i nierozsądni umysłem, którzy będą wypowiadać słowa najlepszego ze stworzeń (proroka), jednak wyjdą z islamu podobnie jak strzała wypuszczona z łuku. Wiara tych ludzi nie zejdzie poniżej ich gardeł, dlatego gdziekolwiek ich spotkacie, zabijajcie ich, gdyż zaprawdę zabijający ich otrzyma za to w Dniu Zmartwychwstania nagrodę”». Al-Buchari 3611; Muslim 1066.

Nakaz Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) zabijania charydżytów odnosi się nie do każdego, a do władców muzułmańskich. Imam al-Buchari nazwał w swoim „Sahihu” rozdział w następujący sposób: „O zabijaniu charydżytów po

przedstawieniu im dowodu”, i przytoczył następujący ajat: «Allah nie wprowadza w błąd ludzi, którym wskazał prostą drogę, dopóki nie wyjaśni im tego, czego powinni się obawiać» sura „at-Tauba”, ajat 115. Zob. też „'Umdatul-kari” 19/369.

Imam an-Nawawi o tym hadisie powiedział: «Z tego hadisu wyciągamy wniosek, że stabilność i siła wiedzy osiągane są wraz z podeszłym wiekiem». Zob. „Fathul-Bari” 12/300.

Także Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział o charydżytach: «Będą czytać Koran, sądząc, że jest za nich, podczas gdy będzie przeciwko nim!» Muslim 1066.

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Pierwsza innowacja, a mianowicie innowacja charydżytów, pojawiła się z powodu ich niewłaściwego rozumienia Koranu». Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 13/30.

Także szejchul-Islam o charydżytach powiedział: «Są ignorantami, którzy swoją ignorancją popadli w sprzeczność z Koranem i Sunną!» Zob. „Minhadžu-s-Sunna” 3/464.

UKRYWAJĄ SIĘ ZA SZLACHETNYMI WEZWANIAMI I WZNIOSŁYMI HASŁAMI, TAKIMI JAK ZMIANA NAGANNOŚCI I DŻIHAD

Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nadejdzie w mojej społeczności różnica zdań i

rozłam, a następnie pojawią się ludzie, którzy będą wypowiadać piękne słowa, lecz dokonywać złych czynów». Ahmad 3/224, Abu Dawud 4765. Szejch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym.

Imam al-Adżurri, jak to przytoczono wyżej, mówił: «I nawet ich otwarte pobudzanie do tego, co pochwalane, i zakazywanie tego, co naganne, im nie pomoże, ponieważ jest to lud, który interpretuje Koran zgodnie ze swoimi namiętnościami!» Zob. „asz-Szari'a” 1/21.

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja mówił: «Koran i Sunna są pełne nakazów prowadzenia dżihadu i jego zalet. Jednak konieczne jest wiedzieć, że istnieje różnica między dżihadem uprawomocnionym przez szariat, który nakazał Allah i Jego Posłaniec (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a dżihadem-bid'a, który prowadzą zwolennicy błędzeń! Prowadzą oni dżihad w podporządkowaniu szatanowi, sądząc, że walczą w podporządkowaniu Miłosiernemu. Taki dżihad jest podobny do dżihadu zwolenników swoich namiętności i innowacji, jak charydżyci i im podobni, którzy walczą ze zwolennikami islamu!» Zob. „Radd 'alal-Achna'i” 326.

Przekazuje się od 'Amra ibn Salamy, że pewnego razu Ibn Mas'ud wyraził swoją naganę wobec tych, którzy zebrali się w meczecie i, przebierając kamyki, wspólnie po sto razy wymawiali słowa wspomnienia Allaha. W odpowiedzi ci ludzie powiedzieli mu: «Przysięgamy na Allaha, o Abu 'Abdur-Rahmanie, nie pragniemy niczego oprócz dobra!». Wtedy zawołał: «Lecz ilu jest takich, którzy pragną dobra, lecz go nie osiągną!». I 'Amr ibn Salama opowiadał: «I widzieliśmy większość tych ludzi walczących po

stronie charydżytów w dniu bitwy pod Nahrawan». Ad-Darimi 1/68, at-Tabarani 8628. Hafiz al-Hajsami i szejch al-Albani potwierdzili wiarygodność.

Powiedział imam al-Barbahari: «Wystrzegajcie się małych innowacji w sprawach, gdyż zaprawdę mała innowacja rośnie, dopóki nie stanie się wielka! Ponieważ każda innowacja wniesiona do tej społeczności, na początku swoim była mała i podobna do prawdy, i dał się zwieść ten, kto wszedł w tę innowację, po czym nie zdołał z niej wyjść. I ta innowacja stała się wielka, i przekształciła się w religię, którą zaczęto wyznawać». Zob. „Szarhu-s-Sunna” 61.

OCZERNIAJĄ I OSKARŻAJĄ O NIEWIARĘ UCZONYCH MUZUŁMAŃSKICH

Gdy Ibn 'Abbas przyszedł, by prowadzić rozmowy z charydżytami, którzy odłączyli się od wojska 'Alego, niektórzy z nich zaczęli krzyczeć: «Nie rozmawiajcie z nim!», i wtedy wstał Ibn al-Kawwa, który w tym momencie był jeszcze charydżytą, i zwrócił się do ludzi, przestrzegając ich przed Ibn 'Abbasem, słowami: «O zwolennicy Koranu! Zaprawdę, jeśli ktoś z was nie zna tego Ibn 'Abbasa, ja go znam, to o jego ludzie Allah powiedział: „Są oni ludem kłótliwym” (az-Zuchruf 43:58). Niech wraca do swojego pana ('Alego), niech wraca do swojego pana, wy zaś nie odchodźcie od Księgi Allaha!» Ahmad 1/621, al-Hakim 2/150-152, al-Bajhaki 8/309. Isnad wiarygodny.

Ahmad ibn Sinan mówił: «Nie ma na tym świecie zwolennika innowacji, który by nie nienawidził znawców hadisów». Zob. „Kitabul-imara” 1472.

Imam as-Saffarini powiedział: «Zaprawdę zasługi uczonych są znane, a ich zalety wielkie, ten zaś, kto próbuje umniejszyć ich zalety, jest najniższym i najpodlejszym z ludzi, a ten, kto ich nienawidzi, jest z partii Iblisa». Zob. „Lawhul-anwar” 2/355.

Od 'Ubady ibn Samita przekazano, że Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nie należy do mojej społeczności ten, kto nie szanuje starszych spośród nas, nie jest miłosierny wobec młodszych, a także nie oddaje należnego tym, którzy posiadają wiedzę». Ahmad, al-Hakim, at-Tabarani. Hafiz al-Munziri i szejch al-Albani nazwali hadis dobrym. Zob. „Sahihul-Dżami” 5443.

Sahl ibn 'Abdullah at-Tustari mówił: «Ludzie nie przestaną trwać w dobrobycie, dopóki będą wywyższać władców muzułmańskich i uczonych, a jeśli będą ich czcić, Allah uporządkuje ich życie doczesne i przyszłe, a jeśli ich zlekceważą, zgubią swoje życie doczesne i przyszłe». Zob. „Tafsirul-kubra” 5/260.

NIEOBECNOŚĆ W ICH SZEREGACH PRAWDZIWYCH UCZONYCH

Gdy Ibn 'Abbas na rozkaz 'Alego przybył na rozmowy z charydżytami, pierwszymi słowami, które im powiedział, były:

«Przyszedłem do was od towarzyszy Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) — muhadżirów i ansarów, i syna jego stryja ('Alego). Koran im zesłano, i lepiej niż wy znają jego znaczenie, a wśród was nie ma ani jednego z nich!» Ahmad 1/621, al-Hakim 2/150-152, al-Bajhaki 8/309. Isnad wiarygodny.

W tych słowach Ibn 'Abbasa zawarte jest wskazanie na ważność rozumienia religii właśnie w taki sposób, w jaki rozumieli ją towarzysze Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim).

Hafiz Ibn Radżab pisał: «Co się zaś tyczy zwolenników innowacji i błędzenia, to próbują oni upodobnić się do uczonych, lecz nie należą do ich grona. Ujawnianie ich niewiedzy i wykazywanie ich błędów jest dozwolone, aby tym samym przestrzec przed podążaniem za nimi». Zob. „Fark bajna an-nasiha wat-ta'jir” 33.

JEDNĄ Z ICH OZNAK JEST GOLENIE GŁOWY

Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Nadejdzie w mojej społeczności różnica zdań i rozłam, a następnie pojawią się ludzie, którzy będą wypowiadać piękne słowa, lecz dokonywać złych czynów. Będą czytać Koran, jednak nie zejdzie on poniżej ich gardeł. Wylecą z religii podobnie jak strzała wylatująca z przebitego celu i nie wróci. Są najgorsi ze stworzeń, i Tuba (Raj) dla tego, kto ich będzie zabijał, lub kogo oni zabiją. Będą wzywać do Księgi Allaha, podczas gdy sami nie będą mieć z nią żadnego związku. I ten, kto ich będzie zabijał, będzie bliżej Allaha niż oni!» Zapytano go: «O Posłańcu Allaha, a jaka jest

ich oznaka?». Powiedział: «Golenie głowy». Ahmad 3/224, Abu Dawud 4765. Szejjch al-Albani nazwał hadis wiarygodnym.

Imam an-Nawawi powiedział: «Pod słowem „at-tahalluk” rozumie się ogolone głowy. Z tego powodu niektórzy uczeni uważali golenie głowy za niepożądane, jednak w tym hadisie nie ma na to wskazania. Jest to jedynie ich oznaka, a oznaki mogą być zarówno dozwolone, jak i zakazane». Zob. „Szarh Sahih Muslim” 7/167.

Lecz mimo to nie należy bez powodu golić głowy, by nie upodabniać się do charydżytów, tym bardziej że sam Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) wyróżnił ich tą cechą. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Ten, kto upodabnia się do jakiegoś ludu, jest spośród nich». Abu Dawud 4031, Ahmad 2/50 i inni. Wiarygodność hadisu potwierdzili Ibn Hibban, Ibn Tajmijja, Ibn Hadżar, al-'Iraki, al-Albani.

Imam as-San'ani powiedział: «Ten hadis wskazuje na to, że upodabniający się do niegodziwców, lub niewiernych, lub zwolenników innowacji, czy to upodobnienie do nich w odzieży, w obuwiu, w wyglądzie, jest spośród nich». Zob. „Subulu-s-Salam” 4/192.

Imam Ibn Muflih powiedział: «Naganne jest dla mężczyzn golenie swojej głowy bez potrzeby, na co jest wskazanie. I gdy al-Marwaziego zapytano: „Ganisz golenie głowy?”. Powiedział: „Silną naganą!”. Następnie powiedział: „Mu'ammara to ganił i ja to ganię!”» Zob. „al-Adab asz-szar'ijja” 3/332.

Imam Ishak ibn Rahawajh mówił: «Niech nikt nie goli na łyso głowy poza granicami Mekki, chyba że z powodu, ponieważ jest to upodobnienie do charydżytów!» Al-Marua'zi w „al-Masa'il” 1501.

CZĘSTO ZMIENIAJĄ SWOJE ZDANIE

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja mówił: «Zwolennicy innowacji nie mogą trwać przy jednym zdaniu, ponieważ zawładają nimi wątpliwości. Takie jest nieuniknione postanowienie Allaha wobec tych, którzy odwrócili się od Koranu i Sunny!» Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 4/157.

Ibrahim an-Naha'i powiedział: «Salaflowie mówili, że zmiana zdania w religii następuje z powodu wątpliwości serca». Ibn Batta w „al-Ibana” 575.

DOZWALAJĄ ZABIJANIE NIEWIERNYCH, BĘDĄCYCH W POKOJOWEJ UMOWIE Z MUZUŁMANAMI

Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) mówił: «Kto zabije niewiernego, będącego w umowie, ten nie poczuje woni Raju, choć jego aromat będzie odczuwalny na odległości czterdziestu lat». Al-Buchari 2995.

Hafiz Ibn Hadżar pisał: «W hadisie mowa jest o niewiernym, który zawarł pokojową umowę z muzułmanami, czy to wypłatę dżizji, rozejm z władcą, czy gwarancję bezpieczeństwa od muzułmanina». Zob. „Fathul-Bari” 12/259.

Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Krew wszystkich muzułmanów jest jednakowo cenna, a gwarancja bezpieczeństwa, którą udzielił najmniej wpływowy z nich, powinna być przestrzegana przez wszystkich». Abu Dawud 2751, Ibn Madżah 2685, Ibn al-Mundhir 11/151. Hadis wiarygodny, jak powiedział szejch al-Albani.

Imam asz-Szahrastani powiedział: «Charydżyci dozwolali krew i mienie niewiernych, którzy byli w pokojowej umowie lub płacili dżizję. A także uważali za obowiązkowe wyrzeczenie się tych, którzy tego nie dozwolali!» Zob. „al-Milalu wa-nnihal” 1/118.

Imam Abul-'Abbas al-Kurtubi powiedział: «Krwi trzeba strzec, i podstawą w odniesieniu do niej jest to, że jest nienaruszalna, chyba że w tych przypadkach, gdy szariat czyni ją dozwoloną!» Zob. „al-Mufhim” 5/27.

Szeichul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Zaprawdę muzułmanom w pierwszym czasie przed hidżrą zabroniona była walka, a zabicie niewiernego w tym czasie było zakazane, i było to zabicie duszy nie na podstawie prawa... W swojej podstawie krew syna Adama jest zakazana i niedozwolona, chyba że na podstawie prawa. I krew niewiernych na początku islamu była zakazana, jak to jest w swojej podstawie, podobnie jak krew tego Kopta, którego zabił Musa (pokój z nim), i krew niewiernego, do którego nie dotarło wezwanie w naszych czasach. I posłużyło Musie jego zabójstwo grzechem zarówno na tym świecie, jak i w tamtym, mimo że zabił tego człowieka po części nieumyślnie!» Zob. „as-Sarimul-maslul” 2/210.

UWAŻAJĄ ZA DOZWOLONE DOKONYWANIE ZAMACHÓW TERRORYSTYCZNYCH

Szeich Ibn 'Usajmin po wybuchu dokonanym w Arabii Saudyjskiej powiedział: «Nie ma wątpliwości co do tego, że taki czyn nie może być miły żadnemu, kto posiada rozum, tym bardziej wierzącemu, ponieważ jest to sprzeczne z Koranem i Sunną. Jest w tym szkoda dla islamu zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Jest to wielka zbrodnia, jednak niesprawiedliwi nie odniosą sukcesu. Wkrótce, jeśli Allah zechce, otrzymają swoją zapłatę w pełni. Dla studentów, poszukujących wiedzy, jest obowiązkowe wyjaśnianie ludziom, że ta droga — to zła droga, droga charydżytów, którzy uczynili dozwolonym przelewanie krwi muzułmanów». Zob. „Fatawa asz-szar'ijja fi kadaja al-'asrijja” 47.

Szeich Salih as-Suhajmi powiedział: «Grupa, która nazywa siebie «al-dżihad», jednak nie mająca żadnego związku z dżihadem — to charydżyci naszego stulecia! Charydżyci pojawili się w czasach, gdy zostali przez nich zabici 'Usman i 'Ali, i będą aż do pojawienia się Dadżdżala, jak poinformował o tym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Pozostawiają w spokoju czcicieli bożków i zabijają muzułmanów. Czytają Koran, lecz poniżej ich gardeł nie schodzi. Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nazwał ich „psami Ognia”. Zabijają muzułmanów w krajach islamskich, uważając te kraje za ziemię niewiernych! Swoimi działaniami sprowokowali agresję niewiernych wobec islamu i muzułmanów i pozwolili im opanować niektóre miasta muzułmańskie. Allah wie, kto stoi za tym wszystkim, syjoniści,

masoni czy ktokolwiek inny, czy kierują tym wszystkim bezpośrednio, czy nie. Dla każdego muzułmanina w miarę swoich możliwości jest obowiązkowe ujawnianie i wykrywanie ich błędzeń, aby ich niegodziwość się nie rozpowszechniała. I niedozwolone jest osłanianie kogokolwiek z nich, gdyż jest to pomoc w grzechu i wrogości, o czym powiedział Wszechmogący Allah: «I pomagajcie sobie nawzajem w sprawach pobożności i bogobojności, a nie pomagajcie sobie nawzajem w grzechu i wrogości!». Co się zaś tyczy tego, kto ich osłania, lub broni, lub dokonuje ich postępków, jest współnikiem i współuczestnikiem w ich sprawie, w sprawie zabijania niewinnych dusz spośród muzułmanów i niewiernych, będących w pokojowej umowie. I taki człowiek podpada pod przekleństwo Allaha, jak powiedział o tym Prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim): «Przeklął Allah tego, kto sam dokona herezji lub ukryje heretyka» al-Buchari 4/73, Muslim 1371. Zob. „al-Irhab asbabuhu wa 'iladžuhu” 7.

Zapytano szejcha Ibn Baza: «Co możecie powiedzieć w odniesieniu do ugrupowania „Dżama'at al-dżihad” i współpracy z nimi?». Szejjch odpowiedział: «Nie powinniśmy z nimi współpracować, i nie należy ich nawet pozdrawiać. Powinni być ignorowani, a ludzi należy przestrzegać przed ich złem, ponieważ oni — smuta i szkoda dla muzułmanów, i są braćmi szatana!» Zob. „Kajfa nu'aludžu waki'ana” 108-109.

Charydżyci współczesności

Zapytano szejcha Saliha al-Fauzana: «W tych dniach pojawili się ludzie, którzy wydają fatwy o obowiązkowości dżihadu, i mówią, że dżihad nie ma takich warunków jak władca i sztandar. Co powiecie o tym?». Szejjch odpowiedział: «To jest opinia charydżytów! Co się zaś tyczy zwolenników Sunny, mówią oni: „Konieczne są sztandar i władca!”. Jest to manhadż muzułmanów od czasów Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). A wezwania do tego, że nie potrzeba ani sztandaru, ani władcy, i każdy robi, co zapragnie i podąża za swoimi namiętnościami, to opinia charydżytów!» Zob. „al-Dżihad wa dawabituh asz-szar'ijja” 45.

Zapytano szejcha Saliha al-Fauzana: «Czy są w naszych czasach ludzie, którzy mają przekonania charydżytów?». Szejjch odpowiedział: «Święty jest Allah, oczywiście, że są! A czyż oskarżenie o niewiarę muzułmanów, a jeszcze gorsze od tego — ich zabijanie i uciskanie, nie są madhhabem charydżytów?! Ich madhhab kręci się wokół trzech rzeczy: oskarżenie o niewiarę muzułmanów; wyjście z posłuszeństwa wobec władcy muzułmanów; dozwoleństwo przelewania krwi muzułmanów. To madhhab charydżytów. Jeśli człowiek ma te przekonania, staje się charydżyta, nawet jeśli nie będzie mówił tego głośno, i nie będzie robił niczego z tego». Zob. „Sifat al-hawaridż” 11.

Szejjch Salih al-Fauzan, niech Allah go strzeże, powiedział: «Ta grupa (dokonująca zamachów terrorystycznych), która wystąpiła przeciwko muzułmanom, jest następstwem oddalenia się od uczonych i od władców muzułmańskich, i to niewierni i hipokryci

wnieśli im do głowy podobne idee, po czym stali się odchyleniem w społeczności muzułmanów! Są to bez wątpienia charydźcy, i ich postęпки — to postęпки charydżytów! Co więcej, ich postęпки są gorsze niż postęпки charydżytów, i jest to bardziej podobne do postępków karramitów (sektę batynickiej), ponieważ właśnie działania karramitów opierają się na tajnych operacjach, i postęпки tych ludzi też są tajne. Jednak działania charydżytów nie były tajne, ponieważ wszystko robili otwarcie, dlatego tacy ludzie (dokonujący zamachów terrorystycznych) są gorsi od charydżytów!» Zob. „Maukif al-muslim min al-fitan”.

Szejjch Salih al-Fauzan mówił: «...i Bin Laden, który również okazał się niewdzięczny, odszedł od drogi ludzi Sunny i wszedł na drogę charydżyzmu, i zaczął siać smutę i nieporządek na ziemi, lecz wasz Pan czeka na niego i jemu podobnych». Zob. al-Adżwibatul-Mufida szejjcha Saliha al-Fauzana str. 50, nr 73.

Z postanowienia Komitetu Wielkich Uczonych Królestwa Arabii Saudyjskiej dotyczącego organizacji terrorystycznych ISIS, Al-Ka'ida i podobnych im ugrupowań, zatwierdzonego na 80. sesji Komitetu z dnia 22.11.1435 r.h. (17.09.2014 r.).

«Terroryzm poddaje interesy społeczności islamskiej największym niebezpieczeństwom, i ten, kto deklaruje, że jest to dżihad, jest zbłąkanym ignorantem. Ta (działalność) nie ma związku z dżihadem na drodze Allaha, a islam nie jest przyczyną tej zbłąkanej, odchylonej ideologii, która sprowadziła na niektóre kraje przelewanie krwi, wysadzanie domów mieszkalnych, środków transportu, obiektów infrastruktury i mienia osobistego.

Jest to rozpowszechnianie zepsucia i działalność przestępcza w czystej postaci, co odrzuca szariat i ludzka natura (fitra), jak świadczy o tym ogólny sens słów Wszechmogącego: „Wśród ludzi jest taki, czyje mowy zachwycają cię w życiu doczesnym. Wzywa Allaha na świadka tego, co jest w jego duszy, choć sam jest zaciekłym sporującym się. Gdy odchodzi, zaczyna rozpowszechniać niegodziwość na ziemi, niszczyć uprawy i gubić potomstwo. Lecz przecież Allah nie kocha niegodziwości. Gdy mówi mu się: «Bój się Allaha!» — pycha popycha go do grzechu. Wystarczy mu Gehenna! Jakże złe to posłanie!” sura „al-Bakara”, ajaty 204-206.

I co się tyczy aktów terrorystycznych, które dokonują określone ugrupowania jak ISIS, Al-Ka'ida, „Oddziały ahl al-hakk”, „Hizb Allah”, husyci; lub tych zbrodni terrorystycznych, których dokonuje okupacyjny reżim izraelski; lub zbrodni dokonywanych przez niektóre ugrupowania i sekty, przypisujące sobie do islamu, — to wszystkie one są zakazane i są zbrodnią, wychodząc z tego, że są zakazanym naruszeniem nienaruszalności, o której nie sposób nie wiedzieć: naruszeniem nienaruszalności niewinnych ludzi, naruszeniem nienaruszalności cudzego mienia, naruszeniem bezpieczeństwa, stabilności i niszczeniem życia pokojowych obywateli, nieznających wcześniej niepokoju co do żywności i swoich mieszkań. Do tego też należy zamach na dobra publiczne, bez których ludzie nie mogą się obejść w swoim życiu. Jakże wielka i odrażająca jest zbrodnia tego, kto zamacha się na zakazy Allaha, ucisk Jego sług, zastraszanie muzułmanów i ich gości. Biada mu więc od kary Allaha i Jego kary, i od modlitwy (przeciwko

niemu), ogarniającej go ze wszystkich stron. Prosimy Allaha, by odłonił to, za czym się ukrywa, i zdemaskował go.

W świetle wyżej wymienionego Komitet Wielkich Uczonych postanowił:

Po pierwsze: opisany wyżej terroryzm — to niegodziwa zbrodnia, niesprawiedliwość i agresja, którą odrzuca szariat i ludzka natura we wszystkich jego rodzajach i formach. Uczestniczący w nim zasługuje na powstrzymującą i przeszkadzającą karę, zgodnie z jasnymi tekstami szariatu islamskiego i koniecznością zachowania ich rzeczywistej mocy, a także zgodnie z zakazem wystąpienia przeciwko władcy. Prorok, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, mówi: «Kto wyszedł z posłuszeństwa (władcy), odłączył się od jednej (wokół władcy) społeczności i umarł, ten umarł śmiercią przedislamskiej niewiedzy (dżahiliji). Kto walczył pod niejasnym sztandarem, złoścząc się (na innych) z powodu swojej ślepej fanatycznej przynależności, wzywając do ślepego fanatyzmu, lub pomagając ślepemu fanatyzmowi, i został zabity, to jego śmierć — śmierć przedislamskiej niewiedzy. Kto wystąpił przeciwko mojej społeczności, zadając ciosy prawemu z niej i niegodziwemu, nie powstrzymując się od wierzącego i nie przestrzegając umowy z tym, z kim została zawarta, ten nie ma ze mną związku, i ja nie mam z nim związku». To przekazał Muslim.

Co się zaś tyczy przedstawicieli młodzieży islamskiej: powinni okazywać rozagę i rozsądek w postępkach i nie ulegać niegodnym wezwaniom i hasłom, które wznosi się w celu podzielenia społeczności islamskiej i wciągnięcia jej w wady i

rozkład. Nie mają one, w rzeczywistości, żadnego związku z religią, a są manipulacją ignorantów, którzy realizują w tym swoje interesy. W tekstach szariackich zawarte są wskazania o karach dla tych, którzy zajmują się podobnymi sprawami, a także zawarte są wskazania o obowiązkowości przeszkadzania i powstrzymywania od dokonywania podobnych postępów. Co się zaś tyczy poszczególnych postanowień w tej sprawie, wydawane są przez sąd.

Po drugie: na podstawie wspomnianego wcześniej Komitet popiera to, co realizuje Państwo (KAS) – niech Allah je wywyższy za pomocą islamu – w wyśledzaniu i demaskowaniu tych, którzy należą do ugrupowań terrorystycznych i przestępczych, jak ISIS, Al-Ka'ida, husyci, i ta, która nazywa się «Hizb Allah», a także tych, którzy znajdują się pod zewnętrzną opieką polityczną, – realizuje to dla ochrony kraju i sług (Allaha) przed ich złem, usunięcia smuty i obrony ich czci. I na wszystkich spoczywa obowiązek wzajemnej współpracy w rozprawie z tym niebezpiecznym zjawiskiem, ponieważ jest to spośród wzajemnej pomocy w pobożności i bogobojności, do czego przestrzegania nakazał nam Wszechmogący Allah w Jego słowach: «Pomagajcie sobie nawzajem w pobożności i bogobojności, lecz nie pomagajcie sobie nawzajem w grzechu i wrogości. Bójcie się Allaha, gdyż Allah jest surowy w karaniu» sura „al-Ma'ida”, ajat 2.

I Komitet przestrzega przed ukrywaniem lub udzielaniem schronienia takim ludziom, gdyż jest to jeden z wielkich grzechów i należy do ogólnego sensu słów Proroka, pokój z nim i

błogosławieństwo Allaha: «Allah przeklął tego, kto udzielił schronienia przestępcy». Przytoczyli ten hadis al-Buchari i Muslim.

„Przestępcą” w tym hadisie — to ten, kto rozpowszechnia niegodziwość i zepsucie na ziemi. I jeśli taka surowa groźba skierowana jest do tego, kto udzielił im schronienia, to jakie jest wtedy położenie tego, kto udzielał im pomocy lub poparł ich działania».

Dalej w postanowieniu Komitetu jest powiedziane:

«Po czwarte: ... A kto wydał fatwy lub wyraził opinie pozwalające terroryzm, jakimkolwiek sposobem by to nie zostało zrobione, władca ma obowiązek oddać takiego pod sąd, aby zastosowano wobec niego to, czego wymaga szariat, realizując tym samym szczere podejście do społeczności islamskiej, przestrzegając powierzoną odpowiedzialność i broniąc religii.

A na tym, komu Allah obdarzył wiedzę, spoczywa obowiązek przestrzegania przed nieuzasadnionymi twierdzeniami, wyjaśniania ich niesłuszności i demaskowania ich fałszywości. I nie jest ukryte to, że ta sprawa — jedna z najważniejszych obowiązków, i jest ona przejawem szczerego podejścia do Allaha, Jego Pisma, Jego Posłańca, imamów muzułmanów i społeczności islamskiej».

Także w postanowieniu powiedziano:

«Po szóste: ... Na podstawie tego Komitet Wielkich Uczonych potwierdza zakazaność wyruszania na obszary konfrontacji, walki i smut, i potwierdza, że jest to porzuceniem obowiązku przestrzegania przysięgi wobec władcy muzułmanów. Komitet przestrzega dokonującego tego przed następstwami jego postępków i przed tym, że może znaleźć się w takim położeniu, którego koniec nie będzie chwalebny.

Państwo (KAS) ma obowiązek karać nakłaniających do wyruszania na obszary konfrontacji, walki i smut, są oni wzywającymi do błędzenia i podziału, nakłaniającymi do nieposłuszeństwa wobec władców muzułmańskich i wystąpienia przeciwko nim, a jest to jeden z wielkich grzechów. Mówi prorok, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha: «Będzie to a to, i kto zapragnie wnieść rozłam w sprawę tej społeczności, gdy jest jedna, tego uderzcie mieczem, kimkolwiek by nie był». Hadis przytoczył Muslim.

W tym hadisie zawarta jest przestroga dla wzywających do błędzenia, podziału i smuty, i dla tych, którzy za nimi podążyli. Przestroga przed uporem w błędzeniu, za co należy się kara zarówno w tym życiu, jak i w ostatecznym.

Komitet Wielkich Uczonych, wydając to wyjaśnienie, daje wszystkim wskazanie, by mocno trzymać się tej prawdziwej religii, podążając prostą drogą, która zbudowana jest na Koranie i Sunnie, zgodnie z rozumieniem prawych poprzedników i tych, którzy za nimi podążyli w najlepszy sposób. I przypomina o obowiązku wychowania dorastającego pokolenia i młodzieży na tym prawdziwym manhadżu (metodologii) i prostej drodze, aby z

pomocą Allaha znaleźli się w bezpieczeństwie przed rozpowszechniającymi zepsucie nurtami i przed wpływem wzywających do błędzeń, smut i podziału. Aby dał Allah za ich pośrednictwem pożytek społeczności islamskiej, i aby stali się posiadaczami wiedzy, spadkobiercami proroków i cnotliwymi, prawymi zwolennikami właściwego przewodnictwa. Komitet potwierdza obowiązkowość jednoczenia się wokół przywódców tego kraju (KAS) i jego uczonych, tym bardziej w podobne do tych czasy — czasy smut. Także Komitet przestrzega wszystkich — i władców, i podwładnych — przed grzechami, nieposłuszeństwem wobec Allaha i pobłażliwością wobec nakazów Allaha».

Nurt „Murdžiici”

Rozszerzone opracowanie

Murdżiizm — jest to jeden z pierwszych heretyckich kierunków w islamie, którego poglądy znalazły odzwierciedlenie w wielu heretyckich szkołach. Podstawowa różnica między murdżiitami a ahl as-Sunna polega na rozbieżności z nimi w kwestiach określenia imanu /wiary/.

Definicja terminu „murdžiici”

Murdžiici otrzymali swój przydomek od słowa „irdża”, co oznacza — pozostawienie z tyłu, tzn. ci, którzy pozostawili czyny za imanem. Zob. „al-Milal wa-nnihal” 1/136, „Makalat al-islamijjin” 1/212.

Murdžiici podzielili się na trzy główne grupy:

«Pierwsza grupa — to ci, którzy mówią, że iman to jedynie to, co jest w sercu (tzn. przekonanie)! Nazywa się ich też dżahmitami.

Druga grupa — to ci, którzy mówią o tym, że iman jest tylko na języku. I ta definicja nie jest znana od nikogo oprócz karramitów.

Trzecia grupa — to ci, którzy mówią, że do imanu należy przekonanie w sercu i wypowiedzenie językiem, a czyny nie

wchodzą w skład imanu, i iman nie zwiększa się ani nie zmniejsza. I jest to opinia tych, których uczeni nazywają murdziici-fukaha, do liczby których zaliczali Abu Hanifę i jego zwolenników».

Tę definicję murdziizmu podali imam asz-Szahristani w „al-Milal wa-nnihal” 1/139, imam Abul-Hasan al-Asz'ari w „Makalat al-islamijjin” 1/213 i szejchul-Islam Ibn Tajmijja w „al-Iman” 184.

Pierwsze dwie grupy — dżahmici i karramici — to ci, których nazywa się skrajnymi murdziitami (ghulatu murdzi'a).

Co się zaś tyczy trzeciej grupy, nazywa się ich umiarkowanymi murdziitami, o których szejchul-Islam mówił, że są spośród ahl as-Sunna, i że różnica zdań z nimi jest jedynie w warstwie językowej. Jednak mimo to, choć murdziici-fukaha są spośród ahl as-Sunna, różnica zdań z nimi nie jest wyłącznie językowa, o czym mówiło wielu uczonych. Imam Ahmad mówił: „Dżarir ibn 'Abdullah był jednym z ostatnich towarzyszy, którzy przyjęli islam, i mówił: «Złożyłem Prorokowi (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) przysięgę na życzliwość!». I czyż życzliwość i skromność nie są spośród imanu, a post i modlitwa mogą nie być z imanu?!” Al-Challal w „as-Sunna” 1021.

Hadisy o murdziitach

Przekazuje się, że Połaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Dwie kategorie ludzi z mojej społeczności nie zostaną dopuszczone do mojego zbiornika:

kadaryci i mурdziici». Ten hadis przekazali al-'Ukajli w „Du'afa” (str. 156), at-Tabari w „at-Tahdhib” (2/180/1472), Ibn Abu 'Asim w „as-Sunna” (949), al-Lalakai w „Szarh-us-Sunna” (4/142/1157) od Abu Lajli al-Ansariego.

At-Tabarani w „al-Ausat” (4/281) przekazał od Anasa, że Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Dwie kategorie ludzi z mojej społeczności nie zostaną dopuszczone do mojego zbiornika i nie wejdą do raju: kadaryci i mурdziici».

W innej wersji powiedziano: «Kadaryci i mурdziici — ogniopalcy (madżus) tej społeczności! Jeśli zachorują — nie odwiedzajcie ich, a jeśli umrą — nie bądźcie obecni na ich (pogrzebach)».

Al-Hajsami (7/207) powiedział: «Przekazał to at-Tabarani w „al-Ausat”, a jego przekazicieli są tymi, od których przytacza się hadisy w „Sahihu”, oprócz Haruna ibn Musy al-Farwiego, a on jest godny zaufania». Szejjch al-Albani nazwał hadis dobrym. Zob. „as-Silsila as-sahiha” 2748.

Ten hadis przekazywany jest od Anasa i od Abu Lajli al-Ansariego przez różne isnady. Hadis od Anasa szejjch al-Albani nazwał słabym w „Da'if al-dżami” nr 3497. A hadis od Abu Lajli nazwał słabym w „Zilal al-dżanna” nr 949. Lecz następnie w „as-Silsila as-sahiha” nr 2748 nazwał ten hadis dobrym, wzmacniając go potwierdzającymi świadectwami. On w „as-Sahih” (6/565) powiedział: «I po tym, jak isnad tego hadisu od Anasa został sprawdzony i stało się jasne, że jego isnad jest silny, konieczne jest umieszczenie go w tej serii „as-

Sahiha”, i przeniesienie go z „Da'if al-dżami' as-saghir”, gdzie jest zaliczony do liczby słabych hadisów pod nr 3785. Wa-Llahu a'lam».

Słowa czterech imamów o wierze /iman/

Słowa imama Abu Hanify, niech Allah się nad nim zmiłuje

Abu Hanifa powiedział: «Wiara — to potwierdzenie (językiem symbolu wiary) i uznanie (sercem)» „al-Fikh al-Akbar”, str. 304.

Abu Hanifa powiedział: «Wiara — to potwierdzenie językiem i uznanie sercem (dżanan). Samo tylko potwierdzenie językiem nie jest wiarą» „Kitab al-Wasijja” z komentarzami, str. 2. At-Tahawi przekazał tę wypowiedź od Abu Hanify i jego dwóch uczniów „al-'Akida at-Tahawijja” z komentarzami, str. 360.

Abu Hanifa powiedział: «Wiara nie zwiększa się ani nie zmniejsza» „Kitab al-Wasijja” z komentarzami, str. 3.

Wypowiedź imama Abu Hanify o tym, że wiara nie zwiększa się ani nie zmniejsza, związana jest z jego definicją imanu, jako uznania sercem i potwierdzenia językiem. Potwierdzenia imanu czynami nie włączył do definicji istoty wiary. Ten pogląd Abu Hanify odróżnia jego przekonania w odniesieniu do wiary od przekonań pozostałych imamów islamu: Malika, asz-Szafi'iego, Ahmada, Ishaka, al-Buchariego i innych. Prawda zaś w tej kwestii jest właśnie po ich stronie. Co się tyczy tej wypowiedzi Abu Hanify,

jest ona daleka od prawdy, jednak w każdym razie on (jako mudžtahid — przyp. tłum.) otrzyma nagrodę od Allaha.

Jednocześnie Ibn 'Abdul-Barr i Ibn Abu al-'Izz przytoczyli informacje, z których można wyciągnąć wniosek, że później Abu Hanifa zrezygnował ze swojego zdania. A Allah wie o tym najlepiej. Ibn 'Abdul-Barr, „at-Tamhid” (9/247); „Szarh al-'Akida at-Tahawijja”, str. 395.

Słowa imama Malika ibn Anasa, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn 'Abdul-Barr przekazał, że 'Abdur-Razzak ibn Humam powiedział: «Słyszałem, jak Ibn Dżurajdz, Sufjan as-Sauri, Ma'mar ibn Raszid, Sufjan ibn 'Ujajna i Malik ibn Anas mówili: „Wiara — to słowo (kaul) i czyn ('amal). Zwiększa się i zmniejsza»» „al-Intika”, str. 34.

Abu Nu'ajm przekazał, że 'Abdullah ibn Nafi' powiedział: «Malik ibn Anas mówił: „Wiara — to słowo i czyn»» „al-Hilja”, 6/327.

Ibn 'Abdul-Barr przekazał od Aszhaba ibn 'Abdul-'Aziza: «Malik powiedział: „Przez szesnaście miesięcy ludzie modlili się w stronę Jerozolimy (Bajt al-Makdis). Następnie nakazano im zwrócić się w stronę Zakazanego Domu (w Mecce). Wszzechmogący Allah powiedział: «Allah nigdy nie pozwoli przepaść waszej wierze» sura „al-Bakara”, ajat 143, tzn. waszym modlitwom, które odprawiane były w stronę Jerozolimy”». Malik powiedział też: «Zaprawdę,

czytając ten (ajat), przypominam sobie wypowiedź murdziitów: „Odprawianie modlitwy — nie z wiary”» „al-Intika”, str. 34.

Słowa imama asz-Szafi'iego, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn 'Abdul-Barr przekazał, że ar-Rabi' powiedział: «Słyszałem, jak asz-Szafi'i mówił: „Wiara — to słowo (kaul), czyn ('amal) i przekonanie sercem (i'tikad bi-l-kalb). Czyż nie słyszałeś słów Wielkiego i Wszechmocnego Allaha: „Allah nigdy nie pozwoli przepaść waszej wierze” sura „Krowa”, ajat 143, — tzn. waszym modlitwom, które odprawiane były w stronę Jerozolimy? W ten sposób nazwał modlitwę wiarą (iman). Modlitwa zaś — to słowo, czyn i przekonanie ('akd)”» „al-Intika”, str. 81.

Al-Bajhaki przekazał, że ar-Rabi' ibn Sulajman powiedział: «Słyszałem, jak asz-Szafi'i mówił: „«Wiara — to słowo i czyn. Zwiększa się i zmniejsza”» „Manakib asz-Szafi'i” (1/387).

Al-Bajhaki przekazał, że Abu Muhammad az-Zubajri powiedział: «Pewien człowiek zapytał imama asz-Szafi'iego: „Który spośród czynów jest najlepszy przed Allahem?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Ten czyn, bez którego On nic nie przyjmuje”. Mężczyzna zapytał: „A co to za czyn?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Wiara w Allaha, oprócz którego nie ma nikogo godnego czci. Ten czyn znajduje się na najwyższym stopniu spośród wszystkich czynów, zajmuje wśród nich najbardziej honorowe miejsce i jest ze wszystkich z nich największym sukcesem”. (Dalej) ten człowiek zapytał: „A czy nie opowiesz mi o wierze? Składa się ona ze słowa i czynu, czy

tylko ze słowa, bez czynu?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Wiara — to czyn dokonywany dla Allaha. Słowo zaś jest częścią tego czynu”. Człowiek powiedział: „Wyjaśnij mi to bardziej szczegółowo, bym zrozumiał!”. Asz-Szafi'i powiedział: „Zaprawdę wiara ma stany (halat), stopnie (daradżat) i poziomy (tabakat). Wśród nich jest wiara pełna, która osiągnęła granice doskonałości, wiara niedostateczna, w której obecna jest wyraźna wada, oraz wiara przeważająca, która jest taka dzięki zwiększeniu”. Wtedy mężczyzna zapytał: „A czy wiara, będąc niepełną, zwiększa się i zmniejsza?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Tak”. Wtedy mężczyzna znów zapytał: „A jaki na to istnieje dowód?”. Asz-Szafi'i powiedział: „Zaprawdę Wielki Allah wspomniał o obowiązku wiary dla wszystkich części ciała ludzkiego, rozdzielił ją między nimi i podzielił. I nie ma takiego organu, na jeden z których Wszechmogący Allah nałożyłby obowiązek wiary, a na inny nie:

Wśród tych organów jest serce, dzięki któremu człowiek rozumie, pojmuję i pojmuję. Jest ono władcą (amir) ciała, któremu nie sprzeciwiają się (inne) organy, działając jedynie zgodnie z jego osądem i rozkazem.

Wśród tych organów są też oczy, dzięki którym człowiek widzi, uszy, dzięki którym człowiek słyszy, ręce, dzięki którym człowiek trzyma, nogi, dzięki którym człowiek chodzi, narząd płciowy, dzięki któremu człowiek zaspokaja pożądanie, język, dzięki któremu człowiek mówi, i głowa, na której znajduje się jego twarz.

To, co nałożył w obowiązku sercu, nie jest tym samym, czym obowiązał język; to, co nałożył w obowiązku uszom, nie jest tym

samym, czym obowiązał oczy; to, co nałożył w obowiązku ręką, nie jest tym samym, czym obowiązał nogi; a to, co nałożył w obowiązku narządowi płciowemu, nie jest tym samym, czym obowiązał twarz.

Co się tyczy obowiązku, odnoszącego się do wiary (iman), który Allah nałożył na serce, polega on na słownym potwierdzeniu (ikrar), wiedzy (ma'rifa), przekonaniu ('akd), zadowoleniu (rida) i całkowitym uznaniu (taslim) tego, że nie ma nikogo godnego czci oprócz Jedyne go Allaha, Jedyne go, który nie ma współtowarzysza i który nie wziął sobie ani małżonki, ani syna, i że Muhammad, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, – Jego sługa i Jego posłaniec. Do tego zalicza się też potwierdzenie tego, co przyszło od Allaha, czy to prorok, czy Pismo. Jest to właśnie ten obowiązek, który Allah, niech wywyższy się chwała Jego, nałożył na serce. I właśnie w tym polega jego działanie, «oprócz tych, którzy zostali do tego zmuszeni, podczas gdy w ich sercu spoczywała mocna wiara, jednak (gniew Allaha spadnie na tych), którzy sami otworzyli pierś dla niewiary» sura „Pszczoły”, ajat 106. Powiedział też: „Czyż nie wspominaniem Allaha pocieszają się serca?” sura „Grzmot”, ajat 28. Ponadto powiedział: „...spośród tych, którzy mówią swoimi ustami: «Uwierzyliśmy», – choć ich serca nie uwierzyły” sura „Stół zastawiony”, ajat 41. Powiedział też: „Ujawnicie to, co w waszych duszach, czy ukryjecie, Allah przedstawi wam za to rachunek” sura „Krowa”, ajat 284. Taki jest odnoszący się do wiary obowiązek, który Allah nałożył sercu, i właśnie w tym polega jego działanie, będące szczytem wiary.

Obowiązek, który nałożył na język, polega na słownym wypowiedzeniu (kaul) i wyrażeniu (ta'bir) tego, co wynika z przekonania i potwierdzenia serca. Allah o tym powiedział tak: „Powiedzcie: «Uwierzyliśmy w Allaha...»” sura „Krowa”, ajat 136. Ponadto powiedział: „...i mówcie ludziom to, co najlepsze...” sura „Krowa”, ajat 83. Taki jest obowiązek słownego wypowiedzenia i wychodzącego z serca wyrażenia, który Allah nałożył językowi. Właśnie w tym polega jego działanie i jego obowiązek, odnoszący się do wiary.

Obowiązek, który Allah nałożył na uszy, polega na tym, by nimi powstrzymywać się od słuchania tego, czego nie dozwolił Allah, i by nimi nie słuchać tego, co zakazał Allah. Allah o tym powiedział tak: „Zesłał już wam w Piśmie, byście nie siedzieli razem z nimi, jeśli usłyszycie, jak odrzucają znaki Allaha i wyśmiewają się z nich, dopóki nie zajmą się inną rozmową. W przeciwnym razie staniecie się do nich podobni” sura „Kobiety”, ajat 140. Następnie wykluczył z tego ten przypadek, gdy dzieje się to z zapomnienia, mówiąc: „A jeśli szatan każe ci o tym zapomnieć”, — tzn. jeśli usiądziesz razem z nimi, — „to nie siedź z niesprawiedliwymi ludźmi po tym, jak sobie przypomnisz” sura „Bydło”, ajat 67. Powiedział też: „Uraduj więc Moje sługi, którzy przysłuchują się słowom i podążają za najlepszymi z nich. To — ci, których Allah poprowadził prostą drogą. Oni właśnie są posiadającymi rozum” sura „Tłumy”, ajat 17-18. Ponadto powiedział: „Zaprawdę odnieśli sukces wierzący, którzy są pokorni podczas swoich modlitw, którzy odwracają się od wszystkiego, co próżne, którzy wypłacają zakat” sura „Wierzący”, ajaty 1-4. Powiedział też: „A usłyszawszy próżne mowy,

odwracają się...” sura „Opowieść”, ajat 55. Poza tym powiedział: „... a gdy przechodzą obok próżnego, przechodzą z godnością” sura „Rozróżnienie”, ajat 72. Taki jest obowiązek, który Allah, niech wywyższy się wspominanie Jego, nałożył uszom, polegający na powstrzymywaniu się od słuchania tego, czego nie dozwolił. Właśnie w tym polega ich działanie, odnoszące się do wiary.

Obowiązek, który nałożył na oczy, polega na tym, by nimi nie patrzeć na to, czego nie dozwolił Allah, i by je odwracać od tego, co zakazał. Błogosławiony i Wszechwyższy Allah o tym powiedział tak: „Powiedz wierzącym mężczyznom, by odwracali swoje spojrzenia i strzegli swoich narządów płciowych” sura „Światło”, ajaty 30-31. W tych dwóch ajatach powiedziano o tym, by jeden z nich nie patrzył na narząd płciowy drugiego i przy tym sam strzegł swojego narządu płciowego przed cudzymi spojrzeniami.

Wszędzie, gdy w Piśmie Allaha mówi się o strzeżeniu narządów płciowych, ma się na myśli cudzołóstwo, oprócz tego ajatu. Ten zaś ajat odnosi się do spojrzenia.

Taki jest obowiązek, który Allah nałożył oczom, polegający na odwracaniu swojego spojrzenia (od zakazanego). Właśnie w tym polega ich działanie, odnoszące się do wiary.

Następnie poinformował o nałożonym przez Niego obowiązku na serce, słuch i wzrok w jednym ajacie. Nieskalany i Wszechwyższy Allah o tym powiedział tak: „Nie podążaj za tym, o czym nie masz wiedzy. Zaprawdę słuch, wzrok i serce — wszystkie one zostaną o to zapytane” sura „Podróż nocna”, ajat 36. Obowiązek, który nałożony jest na narząd płciowy, polegający na tym, by nie dotykał

tego, co zakazał Allah, jest zawarty w następującym ajacie: „...i którzy strzegą swoich narządów płciowych” sura „Wierzący”, ajat 5. Powiedział też: „Nie próbowaliście ukryć się przed świadectwami waszego słuchu, waszych spojrzeń i waszej skóry” sura „Wyjaśnione”, ajat 22. Pod skórą w tym ajacie rozumie się narząd płciowy i uda. Taki jest obowiązek, który Allah nałożył na narządom płciowym, polegający na strzeżeniu ich przed tym, co im niedozwolone. I właśnie w tym polega ich działanie, odnoszące się do wiary.

Obowiązek, który nałożył na ręce, polega na tym, by nimi nie trzymać tego, co zakazał Wszechmogący Allah, i by nimi dokonywać tego, co nakazał Allah. Do tego ostatniego zalicza się jałmużna, podtrzymywanie więzi rodzinnych, dżihad na drodze Allaha i oczyszczenie do modlitwy. Powiedział o tym tak: „O wy, którzy uwierzyliście! Gdy wstajecie do modlitwy, umyjcie wasze twarze i ręce do łokci...” sura „Stół zastawiony”, ajat 6. Powiedział też: „Gdy spotykacie się z niewierzącymi na polu bitwy, rąbcie głowy. Gdy zaś ich osłabiecie, wzmacniajcie pęta. A potem albo litujcie się, albo bierzcie okup, dopóki wojna nie złoży swojego brzemienia” sura „Muhammad”, ajat 4. Przecież cios, wojna, podtrzymywanie więzi rodzinnych i jałmużna należą do czynów rąk.

Obowiązek, który nałożył na nogi, polega na tym, by nimi nie chodzić do tego, co zakazał Allah, niech wywyższy się wspominanie Jego! Powiedział o tym tak: „I nie chodź po ziemi

wyniośle, gdyż nie przewiercisz ziemi i nie osiągniesz wysokości gór!” sura „Podróż nocna”, ajat 37.

Obowiązek, który nałożył na twarz, polega na dokonywaniu prostracji wobec Allaha nocą i dniem w wyznaczonym dla modlitw czasie. Powiedział o tym tak: „O wy, którzy uwierzyliście! Wykonujcie pokłony, wykonujcie prostracje, czcicie waszego Pana i czyńcie dobro, — być może odniesiecie sukces” sura „Pielgrzymka”, ajat 77. Powiedział też: „Zaprawdę meczety należą do Allaha. Nie wzywajcie więc z prośbami nikogo obok Allaha” sura „Dżinny”, ajat 18. Pod słowem „meczety”[1] w tym ajacie rozumie się miejsca, na które potomkowie Adama wykonują prostracje podczas swoich modlitw: czoło itd”».

Dalej (imam asz-Szafi'i) powiedział: «To jest to, co Allah nałożył w obowiązku organom ciała. W Swoim Piśmie nazwał oczyszczenie i modlitwę wiarą (iman). Stało się to wtedy, gdy Wszechmogący Allah odwrócił twarz Swojego proroka, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, od odprawiania modlitwy w stronę Jerozolimy, nakazawszy mu modlić się w kierunku Kaaby. Muzułmanie, modlący się w stronę Jerozolimy przez szesnaście miesięcy, powiedzieli: „O Posłańcu Allaha! Co myślisz o tych modlitwach, które odprawialiśmy w stronę Jerozolimy? Jak sprawa ma się z nimi i z nami?”. Wtedy Wszechmogący Allah zesłał następujący ajat: „Allah nigdy nie pozwoli przepaść waszej wierze. Zaprawdę Allah jest Współczujący i Miłosierny dla ludzi” sura „Krowa”, ajat 143, — nazywając modlitwę wiarą. Dlatego ten, kto spotka Allaha, strzegąc swoich modlitw i strzegąc swoich

organów, dokonując każdym z tych organów tego, co nakazał Allah i nałożył mu w obowiązku, spotka Allaha z pełnią wiary i znajdzie się wśród mieszkańców Raju. Ten zaś, kto świadomie porzuci którąkolwiek z tych rzeczy, którą nakazał Allah, spotka Allaha z niepełnowartościową wiarą».

Po tym mężczyzna powiedział: «Teraz zrozumiałem, co oznacza niedostatek i pełnia (wiary). A gdzie mówi się o jej zwiększaniu?». Asz-Szafi'i odpowiedział: «Allah, niech wywyższy się wspomnienie Jego, powiedział: „Gdy zsyłana jest sura, wśród nich (hipokrytów) znajduje się taki, który mówi: «Czyja wiara od tego się zwiększyła?». Co się zaś tyczy tych, którzy uwierzyli, ich wiara od tego się zwiększyła, i się radują. A co się tyczy tych, których serca dotknięte są chorobą, dodaje to wątpliwość do ich wątpliwości, i umrą niewierzącymi” sura „Skrucha”, ajaty 124-125. Powiedział też: „To byli młodzieńcy, którzy uwierzyli w swojego Pana, i zwiększyliśmy w nich przywiązanie do prostej drogi” sura „Jaskinia”, ajat 13».

Dalej imam asz-Szafi'i powiedział: «Gdyby ta wiara stanowiła jedną całość bez zmniejszania i zwiększania, żaden człowiek nie przewyższyłby innego, wszyscy ludzie byłiby równi, a ich wyższość jeden nad drugim stałaby się bezskuteczna. Jednak z powodu pełni imanu wierzący wejdą do Raju, dzięki wyższości w imanie jedni wierzący zajmują wyższe stopnie przed Allahem w Raju niż inni, a z powodu niedostatków w imanie dopuszczający się zaniedbań wejdą do Piekła.

Zaprawdę Wielki i Wszechmocny Allah urządził rywalizację między Swoimi sługami, podobnie jak organizuje się rywalizację między końmi w dniu wyścigów. Po czym wierzący rozmieszczają się według stopni w zależności od tego, na ile jeden człowiek wyprzedził drugiego. Przy czym każdego z nich umieścił na tym stopniu, na jaki wyprzedził. Przy tym nie są naruszane niczyje prawa. Ten, którego wyprzedzono, nie jest stawiany przed tym, kto wyprzedził, a ten, kogo przewyższono, nie jest stawiany przed tym, kto przewyższył. Dlatego pierwsze (pokolenia) tej ummy przewyższają ostatnie. I gdyby ten, kto wyprzedził w wierze, nie przewyższał tego, kto się z nią spóźnił, ostatnie (pokolenia) tej ummy dogoniłyby pierwsze (pokolenia)» „Manakib asz-Szafi'i” (1/387-393).

[1] Przyp. tłum.: w języku arabskim słowo meczet (masdzid, dosł. „miejsce, gdzie wykonuje się prostracje”) i prostracja (sadzda) pochodzą od czasownika sadżada (wykonywać prostrację, padać na twarz). Interpretacja, którą imam asz-Szafi'i podał temu ajatowi, opiera się na przekazach pochodzących od Sa'ida ibn al-Musajjiba, Talka ibn Habiba, Sa'ida ibn Dżubajra, 'Aty i innych. Imam asz-Szaukani w swojej interpretacji Koranu „Fathul-Kadir” pisze: «Sa'id ibn al-Musajjib i Talk ibn Habib powiedzieli: „Pod «meczetami» rozumie się tutaj te części ciała, na które sługa wykonuje prostracje: stopy, kolana, ręce i czoło”. (Uczeni) mówią: „Allah obdarzył cię tymi częściami ciała. Dlatego nie wykonuj nimi prostracji przed nikim innym i odnawiaj łaskę, którą okazał ci Allah!”». Ibn Kasir w swoim tafsirze pisze: «Sa'id ibn Dżubajr powiedział: „Ten ajat został zesłany o częściach ciała, na które

wykonuje się prostracje. Tzn. one należą do Allaha i nie wykonuj nimi prostracji przed nikim innym»». W tej sprawie imam al-Kurtubi w swojej interpretacji Koranu przytacza następującą wypowiedź 'Aty: „Twoje «meczety» — to twoje części ciała, na które nakazano ci wykonywać prostracje. Nie skłaniaj ich więc przed nikim, oprócz ich Stwórcy!”

Słowa imama Ahmada, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn Abu Ja'la przytoczył następujące słowa imama Ahmada: «Do najlepszych przejawów wiary należą miłość dla Allaha i nienawiść dla Allaha» „Tabakat al-Hanabila” (2/275).

Ibn al-Dżauzi przekazał, że imam Ahmad powiedział: «Wiara zwiększa się i zmniejsza, o czym mówi się w następującym hadisie: „Najdoskonalszą wiarę posiadają ci wierzący, którzy wyróżniają się najlepszymi cechami moralnymi”[1]...» „Manakib al-Imam Ahmad”, str. 173. Zob. też str. 153 i 168.

Al-Challal przekazał, że Sulajman ibn Aszasa[2] powiedział: «Abu 'Abdullah powiedział: „Modlitwa, zakat, hadżdż i pobożność (wychodzą) od wiary (iman). Grzechy zaś zmniejszają wiarę”» „as-Sunna” al-Challala (kaf 96).

'Abdullah ibn Ahmad powiedział: «Zapytałem swojego ojca o człowieka, który mówi: „Wiara — to słowo i czyn, zwiększa się i zmniejsza”, jednak przy tym nie robi zastrzeżenia (tzn. nie mówi: „Jeśli Allah zechce” — przyp. tłum.). Czy taki człowiek jest

murdziitą?». Ojciec odpowiedział: «Mam nadzieję, że nie jest murdziitą». (Dalej) słyszałem, jak mój ojciec powiedział: «Dowodem zaś przeciwko temu, kto nie robi zastrzeżenia, są następujące słowa Pośłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, skierowane do mieszkańców grobów: „I, zaprawdę, jeśli Allah zechce, dołączymy do was”[3]...» „as-Sunna” 'Abdullaha ibn Ahmada (1/307, 308).

'Abdullah ibn Ahmad powiedział: «Słyszałem, jak mojego ojca, niech Allah się nad nim zmiłuje, zapytano o al-irdža, na co odpowiedział: „Mówimy: «Wiara — to słowo i czyn, zwiększa się i zmniejsza. Jeśli człowiek popełnił cudzołóstwo i spożył alkohol, to jego wiara się zmniejszyła»»» „as-Sunna” 'Abdullaha ibn Ahmada (1/307).

[1] Ten hadis przekazali Ahmad w „al-Musnadzie” (2/250), Abu Dawud w „as-Sunan” w „Księdze Sunny” w rozdziale „Wskazanie na zwiększanie się i zmniejszanie wiary” (5/60, nr 4682) i at-Tirmidhi w „as-Sunan” w dziale „O karmieniu piersią” w rozdziale „Co przekazuje się o prawie żony wobec swojego męża” (3/457, nr 1162). Wszyscy oni przekazali ten hadis przez drogę przekazu Abu Salamy od Abu Hurajry. At-Tirmidhi powiedział: „Jest to hadis dobry, wiarygodny”.

[2] Jest to Abu Dawud Sulajman ibn Aszas ibn Ishak as-Sidżistani, autor zbioru „as-Sunan”. Adh-Dhahabi o nim powiedział: „Imam, godny zaufania (przekaziciel), pan znawców Koranu i hadisów (huffaz)”. Zmarł w 275 roku hidżry. („Tazkira al-Huffaz”, 2/591). Zob. też jego biografię w „Tarich Baghdad” (9/55).

[3] Te słowa przekazał Muslim w „as-Sahihu” w „Księdze pogrzebów” w rozdziale „Co się mówi przy wejściu na cmentarz i wznoszenie modlitwy (du'a) za jego mieszkańców” (2/669, nr 974). Przekazał ten hadis przez drogę przekazu 'Aty od 'Aiszy, niech Allah będzie z niej zadowolony.

Słowa imamów o murdziitach

Ahmad ibn Sa'id ar-Ribati opowiadał: «'Abdullah ibn Tahir powiedział mi: „Ahmad, wy nienawidzicie tych ludzi (murdziitów) nie na podstawie wiedzy, ja zaś, przeciwnie, nienawidzę ich dzięki wiedzy. Po pierwsze, nie uważają za obowiązek posłuszeństwa wobec władcy muzułmanów. Po drugie, wiara u nich nie ma stopni. Przysięgam na Allaha, nigdy nie pozwoliłbym sobie powiedzieć, że moja wiara jest taka sama, jak u Jahji ibn Jahji lub Ahmada ibn Hanbala, oni zaś twierdzą, że ich wiara jest podobna do wiary aniołów Dżibrila i Mika'ila”». Ten przekaz z wiarygodnym isnadem przytaczają al-'Ulajmi w „al-Manhadż al-ahmad” 1/173, Ibn Abu Ja'la w „Tabakat al-hanabila” 1/109.

Ishak ibn Ibrahim al-Hanzali opowiadał: «Pewnego razu 'Abdullah ibn al-Mubarak przybył do miasta Raj, gdzie podszedł do niego pewien gorliwy w czci człowiek, którego uznał za wyznającego naukę charydżytów, i zapytał go: „O Abu 'Abdur-Rahmanie. Co powiesz o tym, kto popełnia cudzołóstwo, kradnie i pije wino?”. Ibn al-Mubarak odpowiedział: „Nie wyprowadzam takiego z wiary”. Wtedy powiedział: „O Abu 'Abdur-Rahmanie, czy ty na starość stałeś się murdziitą?!” Ibn al-Mubarak powiedział: „Nie, my nie

mówimy tak, jak mówią murdziici. Oni mówią: «Nasze dobre czyny są przyjęte, a złe — wybaczone». I gdybym wiedział, że przyjęte są moje dobre czyny, mógłbym świadczyć, że trafię do Raju, jednak tego nie mówię»». Następnie Ibn al-Mubarak przytoczył słowa 'Umara ibn al-Chattaba (niech Allah będzie z niego zadowolony), który powiedział: «Gdyby na jedną szalę wagi położono wiarę Abu Bakra, a na drugą wiarę pozostałych ludzi, wiara Abu Bakra przeważałaby»[1].

Przekazuje się, że al-Husajn ibn Harb (brat Ahmada ibn Harba) powiedział: «Świadczę, że religią, którą wyznawał Ahmad ibn Harb, były słowa: „Wiara — to słowa i czyny, zwiększa się i zmniejsza”».

Przekazał imam al-Lalakai, że Sufjan as-Sauri powiedział: «Oni (murdziici) uważają za dopuszczalne wystąpienie z mieczem przeciwko ludziom kibli (muzułmanom)». Zob. „Szarh usul al-i'tikad ahl as-sunna” 1834.

Przekazał imam Abu 'Usman as-Sabuni, że Ahmad ibn Sa'id ar-Ribati powiedział: «Powiedział mi 'Abdullah ibn Tahir: „O Ahmadzie, wy nienawidzicie tych ludzi (murdziitów), nie znając ich, a ja nienawidzę ich, poznawszy ich. Pierwsze w nich to to, że nie uważają za konieczne posłuszeństwo wobec władcy, a drugie — to to, że nie uważają, iż iman ma wielkość»». Zob. „Akida as-salaf wa ashab al-hadis” 109.

Zapytano imama Ahmada: «Kim są murdziici?». Odpowiedział: «Murdziici — to ci, którzy twierdzą, że iman to jedynie słowa». Al-Challal w „as-Sunna” 959, Ibn Hani w „al-Masa'il” 2/164.

Waki' ibn al-Dżarrah mówił: «Murdziici — to ci, którzy mówią, że przekonanie w sercu zwalnia z konieczności dokonywania czynów! Ten, kto mówi coś takiego — zginął!» Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 7/307.

Sufjan as-Sauri powiedział: «Murdziici weszli z nami w sprzeczność w trzech rzeczach:

1. My mówimy: „Iman — to słowa i czyny”, a oni mówią: „Iman — to tylko słowa, bez czynów”!
2. My mówimy: „Iman zwiększa się i zmniejsza”, a oni mówią: „Iman ani nie zwiększa się, ani nie zmniejsza”!
3. My mówimy: „Muzułmanie są dla nas wierzącymi, a ich położenie przed Allahem znane jest tylko Jemu”, a oni mówią: „Jesteśmy prawowiernymi nawet przed Allahem!”» Al-Bajhaki w „al-I'tikad” 74.

W innym przekazie powiedziano, że Sufjan as-Sauri mówił też: «My mówimy, że jest hipokryzja, a murdziici mówią: „Hipokryzji nie ma!”» Zob. „Sifatu-nnifak” 74.

Pewnego razu pewien człowiek spośród murdžiitów przyszedł do znanego tabi'ina Ajjuba as-Sachtijaniego i powiedział: «Jest tylko iman i kufr!», mając na myśli, że hipokryzji nie ma, ponieważ murdžiici uważali, że hipokryzja była tylko za czasów proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim). Wtedy Ajjub powiedział mu: «Co powiesz o słowach Allaha: „Są i tacy, którzy oczekują na rozkaz Allaha. On albo ich ukarze, albo przyjmie ich skruczę. Allah — Wiedzący, Mądry!” (at-Tauba 9:106). Czy to prawowierni, czy niewierni?!». Wtedy ten człowiek zamilkł. I Ajjub powiedział: «Idź i

czytaj Koran! W każdym ajacie Koranu jest wzmianka o hipokryzji, i zaprawdę obawiam się jej dla siebie!» Al-Firjabi w „Sifatul-munafik” 92.

Imam al-Auza'i mówił: «Murdziici mówią, że ludzie nie różnią się między sobą iman. Dla nich zarówno niegodziwiec, jak i prawy mają jednakowy iman». Al-Challal w „as-Sunna” 1025.

Imam al-Fudajl ibn 'Ijjad mówił: «Murdziici i murdžiici-fukaha mówią: „Iman — to słowa bez czynów”, a dżahmici mówią: „Iman — to poznanie sercem bez słów i czynów”. Lecz ahl as-Sunna mówi: „Iman — to poznanie sercem, słowa i czyny!”» Zob. „Tahdhib al-asar” 2/182.

Imam Ibn al-Dżauzi powiedział: «Murdziici mówią, że kto uzna szahadę i przyjdzie ze wszystkimi grzechami, ten w ogóle nie wejdzie do Piekła! Weszli w sprzeczność z wiarygodnymi hadisami, w których mówi się o tym, że grzeszni monotעיści wyjdą z Ognia. Dla murdžiitów stopień wierzących jest jednakowy. Tak, dla nich iman Hadżadżadża jest podobny do imanu anioła Dżibrila i proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), ponieważ uważają, że grzechy nie szkodzą imanowi!» Zob. „Talbisu Iblis” 103.

Hafiz Ibn 'Abdul-Barr, mówiąc o tym, że nieodprawiający modlitwy nie jest kafirem, powiedział: «O tym mówią uczeni, którzy uważają, że iman to słowa i czyny. Lecz o tym samym (że nieodprawiający modlitwy nie jest kafirem) mówią też murdžiici! Jednak murdžiici mówią, że wierzący ma pełnowartościowy iman». Zob. „at-Tamhid” 4/243.

Imam Ibn 'Atijja powiedział: «Murdžiici deklarują, że każdy grzeszny muzułmanin wejdzie od razu do Raju za swoją wiarę, a grzechy nie wyrządzą mu szkody. To zdanie oparli na tym, że wszystkie ajaty, w których zawarte jest odstraszenie, zaliczyli jedynie do niewierzących. A teksty, w których zawarta jest obietnica nagrody itp., zaliczyli do muzułmanów». Zob. „Tafsir al-Muharrar al-wadżiz” 2/64.

'Abdur-Rahman ibn Mahdi mówił: «Pierwszym przejawem irdża (murdžiizmu) jest porzucenie wyjątku (istisna)». Al-Challal w „as-Sunna” 3/598.

Imam al-Adżurri mówił: «Spośród cech zwolenników prawdy, o czym poinformowali nas uczeni, jest wyjątek (istisna) w odniesieniu do imanu! Oczywiście nie w rozumieniu wątpliwości, oby Allah nas uchronił od wątpliwości w odniesieniu do imanu, jednak jako obawa, by nie chwalić samego siebie, jako posiadacza pełnowartościowego imanu!» Zob. „asz-Szari'a” 136.

Imam Ibn al-Mubarak powiedział: «Murdžiici mówią, że ich dobre czyny są przyjmowane, a ja nie wiem, czy są przyjmowane moje dobre uczynki, czy nie!» Ishak ibn Rahawajh w „al-Musnad” 3/670.

Gdy imama Ibn al-Mubaraka zapytano: «Czy trzymasz się zdania murdžiitów?» Ibn al-Mubarak odpowiedział: «Mówię, że iman to słowa i czyny, jak mogę być murdžiitą?!» Al-Challal w „as-Sunna” 964.

Imam al-Fudajl ibn 'Ijjad powiedział: «Ahl as-Sunna mówi: „Iman — to poznanie, słowa i czyny”. I ten, kto mówi: „Iman — to słowa i czyny”, ten uchwycił się pewnej rękojmi. A ten, kto mówi: „Iman — to słowa bez czynów”, ten naraził się na niebezpieczeństwo!»
'Abdullah ibn Ahmad w „as-Sunna” 376.

Imam Ibn al-Mubarak mówił: «Ten, kto mówi, że iman to słowa i czyny, zwiększa się i zmniejsza, ten całkowicie uwolnił się od murdžiizmu!» Ibn Batta w „al-Ibana” 278.

Ismā'il ibn Sa'id opowiadał: «Zapytałem imama Ahmada w odniesieniu do tego, kto mówi, że iman zwiększa się i zmniejsza, i powiedział: „Taki człowiek nie ma związku z murdžiizmem!”»
'Abdullah ibn Ahmad w „as-Sunna” 1/307, al-Challal w „as-Sunna” 3/581.

Imam al-Barbahari powiedział: «Ten, kto mówi, że iman to słowa i czyny, zwiększa się i zmniejsza, ten całkowicie uwolnił się od murdžiizmu!» Zob. „Szarhu-s-Sunna” 67.

Hafiz Ibn Hadżar przytaczał następujące słowa Ibn Hazma: «Ten, kto mówi, że obrzędy czci są z imanem, i że iman zwiększa się i zmniejsza, nie oskarża wierzącego za grzechy o niewiarę i nie mówi, że będzie wiecznie płonął w Piekło, ten nie jest murdžiitą, nawet jeśli w pozostałym jego słowa pokrywają się z ich słowami!»
Zob. „Fathul-Bari” 7/153.

Ismā'il ibn Sa'id opowiadał: «Zapytałem imama Ahmada o tego, kto mówi: „Jestem mumin dla siebie samego wedle ahkam, jak

dziedziczenie, lecz nie wiem, jakie jest moje położenie przed Allahem!". Ahmad odpowiedział: „Taki człowiek nie jest murtaddim!”» Al-Challal w „as-Sunna” 987.

[1] W odniesieniu do tego, że iman Abu Bakra, niech Allah będzie z niego zadowolony, przeważa iman wszystkich muzułmanów, przekazuje się też od Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), że powiedział: «Gdyby zważyć iman mojej społeczności z imanem Abu Bakra, przeważałby iman Abu Bakra». Ten hadis przytaczają Ibn 'Asakir w „Tarich Dimasz” 9/227 i inni. I ten hadis jest niewiarygodny. Zob. „as-Silsila ad-da'ifa” 6343.

Jednak wiarygodnie te słowa przekazywane są od 'Umara ibn al-Chattaba, niech Allah będzie z niego zadowolony, który mówił: „Gdyby zważyć iman mieszkańców ziemi z imanem Abu Bakra, przeważałby iman Abu Bakra”. Ahmad w „Fada'il as-sahaba” 653, 'Abdullah ibn Ahmad w „as-Sunna” 649-650, al-Bajhaki w „Szu'ab al-Iman” 35. Hafiz al-'Iraki, hafiz as-Sachawi, imam al-'Adzłuni, imam asz-Szaukani potwierdzili wiarygodność. Zob. „Tachridż al-Ihja” 1/52, „al-Makasid al-hasana” 352, „Kasf al-chafa” 2/216, „al-Fawa'id” 18/360.

Imam Ishak Ibn Rahawajh powiedział: «Poszli w skrajność murtaddim, do tego stopnia, że zaczęli mówić: „Kto porzucił nakazane modlitwy, post w ramadan, zakat, hadżdż i wszystkie zobowiązania, nie zaprzeczając im, zaprawdę nie czynimy mu takfiru, i jest dla niego nadzieja przed Wszechmogącym Allahem, po tym, jak uznał te zobowiązania”. I są oni — murtaddim bez żadnych wątpliwości!» Zob. „Masa'il Harb al-Karmani” 3/1017.

Mówi szejchul-Islam Ibn Tajmijja, wspomniawszy hadisy o wstawiennictwie: «W tych hadisach dowód przeciwko dwóm nurtom: odstrasżającym i grożącym (wiecznym przebywaniem w Piekło za grzechy. To charydżyci), a także murdżiitom-wakifa, którzy mówią: „Nie wiem, czy wejdzie ktoś spośród monoteistów do Piekła, czy nie!”» Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 7/486.

Mówi hafiz Ibn Radżab al-Hanbali w „Fathul-Bari” 1/22: «Wielu spośród uczonych ahl al-hadis uważało porzucającego modlitwę za niewierzącego, a Ishak ibn Rahawajh przekazał nawet idżma' od nich. Co więcej, uznał za słowa murdżiitów słowa tych, którzy mówią: „Człowiek nie staje się kafirem za porzucenie tych filarów, jeśli jest w nie przekonany”».

Mówi szejchul-Islam, omawiając murdżi'a-fukaha: «I jeśli stało się jasne, że nagana i kara dotyczą tego, kto porzucił czyny, to po tym różnica zdań z nimi nie ma pożytku. Przeciwnie, będzie to różnica językowa, choć popełnili w tym błąd i są sprzeczni z Koranem i Sunną (nie nazywając dobrych uczynków imanem)». Zob. „al-Fatawa” 7/181.

Wspomniawszy wypowiedzi niektórych imamów spośród murdżiitów-fukaha, jak ich słowa: «Jestem prawdziwie wierzącym przed Allahem», imam adh-Dhahabi powiedział: «Te słowa nie są tak niebezpieczne. Zaprawdę niebezpieczne jest to, co mówią skrajni murdżiici: „Iman — to jedynie przekonania w sercach, a kto porzucił modlitwę i zekat, pije wino, zabija i cudzołoży — wszyscy oni mają pełnowartościowy iman i nie wejdą do Piekła, i nie będą

ukarani". I dlatego odrzucili liczne hadisy o wstawiennictwie». Zob. „as-Sijar” 9/436.

Mówi 'allama-szejch al-Mu'allimi w „at-Tankil” (2/364):

«Jakkolwiek by nie było, jeśli to, co mówi al-Kausari, jest prawdą, że Abu Hanifa nie mówił, że czyny w ogóle nie są z imanu, a mówił: „Czyny nie są głównym filarem imanu, gdyż głównym filarem imanu jest przekonanie i słowo”, to wtedy jest to sprawa bliska (prawdzie)».

Hafiz Ibn 'Abdul-Barr, mówiąc o tym, że przejaw cech moralnych jest z imanu, powiedział: «Iman ma podstawę i odgałęzienie, i z jego podstawy — to potwierdzenie językiem z przekonaniem tego, co wypowiedział język z szahady, że wszystko, z czym przyszedł posłaniec, jest prawdą, jak zmartwychwstanie po śmierci, wiara w aniołów, w Pisma, w posłańców, wiara we wszystko, co powiedział Allah w Koranie, i wszystko, co przekazał prorok (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) z modlitwy, zakatu, postu, hadżdżu i pozostałych obowiązków. A każdy dobry czyn jest z odgałęzienia imanu (far'), jak pobożność wobec rodziców, zwracanie tego, co powierzone, przestrzeganie umowy, dobre traktowanie sąsiada, poszanowanie starszych, miłosierdzie wobec młodszych, karmienie jedzeniem i rozpowszechnianie salamów. I kto porzuci coś z tego odgałęzienia, ten nie narusza swojego imanu, tak samo jak nie narusza swojego imanu za popełnienie wielkiego grzechu i porzucenie obowiązkowych czynów (wa tark 'amal al-fara'id)». Zob. „al-Istizkar” 26/132.

Mówi imam Ibn Dżarir at-Tabari, cytując wypowiedzi w odniesieniu do pojęcia iman i islam zwolenników Sunny: «Niektórzy z nich powiedzieli: „Iman — to przekonanie w sercu, potwierdzenie językiem i dokonywanie czynów ciałem. I kto przyjdzie z dwoma pierwszymi z tych trzech podstaw, a nie będzie trzeciej, nie wolno mówić, że jest wierzącym (mumin)! Jednak należy powiedzieć, że ten, kto będzie z tymi dwiema rzeczami, a jest to przekonanie w sercu i potwierdzenie językiem, lecz w czynach dopuścił się zaniedbania, jest muzułmaninem (muslim)!”» Zob. „at-Tabsir fi ma'alim ad-din” str. 188.

Także imam Ibn Manda, przytaczając różne zdania w definicji imanu, powiedział: «Zwolennicy al-dżama'a mówią: „Iman — to wszystkie rodzaje posłuszeństwa, czy to sercem, czy językiem, czy czynami ciała. Lecz iman ma podstawę (asl) i odgałęzienie (far'). Podstawą jego jest poznanie Allaha i wiara w Niego, i uznanie tego, co przyszło od Niego, sercem i językiem, z miłością, strachem i wywyższaniem tego, porzuciwszy wyniosłość i upór! I jeśli człowiek jest z tą podstawą, wszedł w iman! Jednak jego iman nie będzie pełny (pełnowartościowy), dopóki nie przyjdzie z jego odgałęzieniem, — a jest to dokonywanie tego, co jest mu przepisane z obowiązkowego (fard) i oddalenie się od zakazanego!”» Zob. „Kitab al-iman” 1/331.

Uczeń szejchul-Islama Ibn Tajmijji — imam Abu Bakr ibn al-Muhib as-Samit al-Makdisi, wspomniawszy hadis o wstawiennictwie, powiedział: «Nasz szejch (Ibn Tajmijja) powiedział: „W tym hadisie nie ma mowy o zaprzeczeniu istnienia imanu, jest w nim mowa o

zaprzeczeniu istnienia dobrych czynów, ponieważ w innym hadisie powiedziano: «I wyjdzie z Ognia ten, u kogo w sercu było imanu na wagę pyłku». I może być tak, że u sługi Allaha w sercu jest iman, nawet jeśli nie dokonał niczego dobrego. I zaprzeczenie istnienia czynu w tym hadisie także nie wskazuje na brak słów. Przecież mowa jest o tym, kto zaświadczył «la ilaha illa-Llah, Muhammad rasulu-Llah», i zmarł, nie dokonawszy czynów ciała: «Nie dokonał niczego dobrego». Zaprawdę do czynów nie wchodzi słowa, jak mówi Wszechmogący Allah: «Do Niego wznosi się dobre słowo, a dobry czyn On wynosi» (Fatir 35:10). I dlatego, jeśli wśród czynów, którym się zaprzecza (w hadisie o wstawiennictwie), nie zaprzecza się istnienia imanu w sercu i słów, wtedy nie ma w tym żadnej sprzeczności z Koranem!» Zob. „Isbat ahadis as-sifat” 455.

Także szejchul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Ten, kto jest przekonany, że człowiekowi nie przyniesie pożytku nic, oprócz jego własnych czynów, ten zerwał jednomyślną opinię (idźma'), a jest to fałsz z wielu powodów». Po czym szejchul-Islam wyliczył dwadzieścia jeden dowodów wskazujących na to, że człowiek otrzyma pożytek nie tylko dzięki swoim własnym czynom. I w jednej z przyczyn temu powiedział: «Po piąte, Wszechmogący Allah wyprowadzi z Ognia tych, którzy nie dokonali niczego dobrego, z powodu Swojego miłosierdzia, i jest w tym pożytek bez czynów!» Zob. „Dżami' al-masa'il li-szejch al-Islam” 5/203.

Hafiz Ibn Radżab powiedział: «Sens słów «nigdy nie dokonał niczego dobrego» oznacza: nie dokonał niczego z czynów ciała,

mimo że podstawa tauhidu u nich była! Tak przychodzi w hadisie o człowieku, który nakazał spalić się po śmierci: «Nie dokonał niczego dobrego, oprócz tauhidu!». Także w hadisie o szafa'a (wstawiennictwie) powiedziano: «O Panie, pozwól mi wstawić się za tymi, którzy mówili: «La ilaha illa-Llah!»». I Allah powie: «Przysięgam na Moją wielkość, wyprowadzę z Ognia tego, kto powiedział «la ilaha illa-Llah!»». Wszystko to wskazuje na to, że ludzie, którzy z łaski Allaha wyjdą po wstawiennictwie z Ognia, to ci, którzy wypowiadali słowa jedyności Boga, nie dokonawszy przy tym ani jednego dobrego czynu ciałem!» Zob. „Tachwifu minannar” 147.

Także Ibn Radżab mówił: «Wiadomo, że do Raju może wejść tylko ten, kto miał przekonanie w sercu i wypowiadał językiem, i właśnie z powodu tych dwóch rzeczy wyjdzie człowiek z Ognia i wejdzie do Raju!» Zob. „Szarh Sahih al-Buchari” 1/123.

Oznaki murdziitów

Na podstawie wyżej przytoczonych słów wielkich imamów wynika, że oznakami murdziitów są:

1. Nie uważać, że iman zwiększa się i zmniejsza.
2. Nie zaliczać do imanowi czynów ciała.
3. Uważać, że każdy muzułmanin ma pełnowartościowy iman.
4. Lekceważące podejście do grzechów, nawet tych ciężkich, i uważanie, że grzechy nie wyrządzają szkody imanowi. Na tej podstawie murdziici mówią, że muzułmanin w ogóle nie wejdzie

do Piekła.

5. Uważać, że niedopuszczalne jest robienie istisna w imanie, tzn. mówienie: «jestem mu'min inszallah!», ponieważ murdžiici uważają to za wątpliwość w odniesieniu do swojej wiary, co jest niewiarą.

6. Uważać, że niewiara może wyrażać się jedynie w przekonaniu, podczas gdy ahl as-Sunna mówi, że muzułmanin może stać się niewierzącym zarówno za przekonanie, jak i za słowa i czyny.

7. Zaprzeczenie hipokryzji, ponieważ murdžiici uważają, że jeśli u człowieka ustalony jest iman, to nie może być w nim hipokryzji lub kufru, gdyż iman jest dla nich jedną całością i jest doskonały u każdego muzułmanina.

8. Mieć przekonanie o tym, że dobre czyny są konieczne przyjmowane. Podczas gdy ahl as-Sunna twierdzi, że nie możemy być tego jednoznacznie pewni i możemy jedynie mieć na to nadzieję. Zob. „as-Sunna” 3/597, al-Challala.

O braku związku wielkich uczonych współczesności z murdžiizmem

Szejjch Ibn 'Usajmin, niech Allah się nad nim zmiłuje, w odniesieniu do tego, dlaczego uczonych oskarża się o murdžiizm: «Jednak niektórzy ludzie pragną oskarżać o niewiarę sługi Allaha za to, za co nie oskarża ich o niewiarę Allah. A następnie oskarżają każdego, kto się z nimi różni w ich takfirze, o to, że jest murdžiitą, uciekając się przy tym do kłamstwa, fałszu i oszczerstwa!» Nagranie „Tabri'a kibar al-'ulama lil-Albani minal-irdza”.

Ibn 'Usajmin mówi też: «Nie znam u niego (al-Albaniego) żadnych słów wskazujących na mурdziizm! Nigdy! Ci, którzy pragną czynić takfir ludziom, mówią o nim i jemu podobnych, że są mурdziitami!» Nagranie „Mukalimat al-hatifijja ma'a maszaich ad-da'wa as-salafijja” nr 4.

Zapytano szejcha Ahmada an-Nadźmiego: «Niektórzy ludzie, którzy wychowani na książkach hizbistów, oskarżają trzech imamów: Ibn Baza, Ibn 'Usajmina i al-Albaniego, niech Allah się nad nim zmiłuje, o mурdziizm, ponieważ nie uważali władców muzułmańskich za niewierzących!».

Szejjch Ahmad an-Nadźmi, niech Allah się nad nim zmiłuje, odpowiedział: «Jest to niewiedza i błędzenie! Ci zwolennicy innowacji każdego dnia deklarują coś nowego. Jeśli al-Albani, Ibn Baz i Ibn 'Usajmin — uczeni tej ummy, najlepsi z niej i najbardziej wiedzący — są mурdziitami, to kto pozostał?! Czy ktokolwiek pozostał?! Nikt nie pozostanie! Zaprawdę należymy do Allaha i do Niego powracamy! To nieszczęście, to żal! W odniesieniu do tych, którzy mówią coś takiego, moje zdanie polega na tym, że mówiącego coś podobnego konieczne jest wsadzić do więzienia, wychowywać, a nawet bić, jeśli nie przestanie mówić czegoś takiego!» Nagranie „Tabri'a kibar al-'ulama lil-Albani minal-irdza”.

Zapytano szejcha 'Abdul-'Aziza ar-Radźihiego: «Jakie jest zdanie szejcha 'Abdul-'Aziza ibn Baza, niech Allah się nad nim zmiłuje, w odniesieniu do porzucenia sądu Allaha?! I czy jego słowa, słowa al-Albaniego i Ibn 'Usajmina, niech Allah się nad nimi zmiłuje, są słowami współczesnych mурdziitów?!».

Szejjch ar-Radżihi odpowiedział: «Nie! To nie są słowa współczesnych morderców! Kwestia sądu opartego nie na tym, co zesłał Allah, wymaga wyjaśnienia». Następnie szejjch ar-Radżihi wyjaśnił kwestię sądu opartego nie na tym, co zesłał Allah, po czym zadano mu następujące pytanie: «Jakie jest wasze wskazanie dla tych głupców i wyskoków, którzy oskarżają tych imamów o to, że są mordercami?!».

Szejjch ar-Radżihi odpowiedział: «Moje wskazanie dla nich, by okazali skruchę przed Wszechmogącym Allahem, studiowali wiedzę, zanim zaczną mówić. Powinni okazać skruchę za przesadę w swoich słowach i wypowiedziane językiem tego, o czym nie mają wiedzy!» Nagranie „Tabri'a kibar al-'ulama lil-Albani minal-irdza”.

Mówi szejjch as-Suhajmi: «Przysięgam na Allaha, znam niektórych ludzi, którzy omawiają uczonych Sunny, którzy służyli Sunnie. Ci ludzie (omawiający uczonych) są teraz dokładnie podobni do świerzbu wśród ludzi, oby Allah nas przed tym uchronił! Jest to bardzo niebezpieczna sprawa, może się to obrócić karą na tym świecie, dlatego bój się Allaha, o służy Allaha! Strzeż swojego języka, zwłaszcza w odniesieniu do uczonych!

Ci ludzie teraz rozpowszechniają niektóre kasety pewnego nieszczęsnego człowieka w odniesieniu do tego uczonego — sługi Sunny, w odniesieniu do szejcha Muhammada Nasiruddina al-Albaniego, niech Allah się nad nim zmiłuje. To człowiek, za którego zaświadczyli szejjch Muhammad ibn Ibrahim, szejjch Ibn Baz, szejjch Ibn 'Usajmin, szejjch al-Fauzan, szejjch al-Luhajdan, szejjch Hamud at-Tuwajdziri. I pomimo pewnych różnic zdań między nimi

(szejchem al-Albanim a szejchem at-Tuwajdżirim) w kwestiach fikhu, spójrz na ich wzajemny szacunek i poszanowanie. Za każdym razem, gdy spotykali się w domu szejcha Hamuda, zmierzali ku sobie nawzajem, niech Allah się nad nimi zmiłuje!

Niech Allah zgubi tego, kto zamacha się na ich cześć! Niech Allah zgubi tego, kto zamacha się na ich cześć! Zwracajcie się do Allaha z modlitwą przeciwko takim ludziom o świcie, bracia! Wznóście modlitwy przeciwko nim, przeciwko tym, którzy mówią o uczonych tej społeczności!

Jeden z takich ludzi ma kasetę, którą rozpowszechnia jak wściekły pies we wszystkich miejscach».

Mówi szejch 'Ali ibn Nasir Fakihi: «Jakkolwiek by nie było, to, co mówi się o uczonych, będzie na ich dobrej szali! Od tego nie uratowali się nawet towarzysze, niech Allah będzie z nich zadowolony! Pomimo że byli towarzyszami Posłańca Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), i to się nie uratowali (od omawiania). Co więcej, nawet Posłaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) nie był od tego chroniony!

Ci ludzie, którzy zamachają się na uczonych, jak szejch al-Albani, o czym wspominał szejch (as-Suhajmi), zamachają się na szejcha al-Albaniego, którego znamy i u którego nauczyliśmy się przez trzy lata. Ten człowiek — spośród uczonych tej ummy! Człowiek, który ożywił Sunnę i poświęcił temu całe swoje życie! Pozycja takiego człowieka jest taka, że nie szkodzi mu to, co się o nim mówi!».

Szejch as-Suhajmi: «Tak, szejchu!».

Szejch 'Ali Fakihi: «I ta kaseta nigdy nie zaszkodzi szejchowi al-Albaniemu!».

Szejch as-Suhajmi: «Świetnie powiedziane! Przeciwnie, to go wywyższa!» Nagranie „Daura al-imam Ibn al-Kajjim” nr 3, 1429 r.h.

Szejch Bakr Abu Zajd mówił: «Pozycja szejcha al-Albaniego w sercach posiadających wiedzę i jego pomoc Sunnie i 'akidzie salafów to rzecz, co do której nie będzie sporu, oprócz ignoranckiego wroga!» Zob. „ar-Rudud” 344.

Zapytano szejcha Saliha al-Luhajdana: «Wiemy, że szejch al-Albani, niech Allah się nad nim zmiłuje, niemało służył Sunnie w tym czasie, lecz wraz z tym widzimy ludzi, którzy go ganią i oskarżają o morderstwo! Prosimy o wyjaśnienie i przestrogę dla młodzieży w oczernianiu ich uczonych. I oby Allah wam wynagrodził dobrem!».

Szejch odpowiedział: «Po pierwsze, moje wskazanie dla młodzieży: porzucenie pozostawania w kwestiach al-dżarh wat-ta'dil. Niech każdy spojrzy na samego siebie i zrobi dżarh sobie samemu w tym, co znajdzie z grzechów, a potem niech okaże za to skruchę Allahowi! Niech okazują gorliwość w zdobywaniu wiedzy i nie podążają za tym, co mogą znaleźć z błędów uczonych. Przecież nie ma ani jednego uczonego, który jest chroniony przed błędami, i nie może być tak, by wszystkie ich postęпки i słowa były słuszne. Jednak to, co do czego nie ma wątpliwości, że są oni lepsi dla islamu niż wszyscy, którzy nie posiadają wiedzy!

A co się tyczy tego człowieka (szejcha al-Albaniego), niech Allah się nad nim zmiłuje, to nie ma wątpliwości co do tego, że jest spośród uczonych, którzy przynieśli pożytek w hadisach, lecz wraz z tym nie jest on nieomylny. Jednak jest najlepszy spośród tych, którzy w ostatnich latach służyli tej nauce (hadisoznawstwu)...

A co się tyczy jego opisanie murdżiizmem, to nie wiem o nim takich rzeczy!» Nagranie „Lika al-maftuh” 12/2/1429 r.h.

Zapytano szejcha 'Abdul-Muhsina al-'Abbada: «Jaka jest wasza odpowiedź dla tych, którzy w naszych czasach ganią szejcha al-Albaniego, a jednocześnie deklarują, że oni też są salafitami?».

Nurt „Kadaryci”

Rozszerzone opracowanie

Kadaryci — zwolennicy jednej z islamskich doktryn światopoglądowych, którzy trzymali się zdania, że człowiek jest absolutnie wolny w swoich zamiarach i dokonywanych postępkach, a Wszechmogący Allah nie bierze w tym udziału.

Definicja terminu „kadaryci”

Kadaryci, kadaryzm (arab. قدرية — nurt broniący wolnej woli człowieka) — sekta, której założycielem był Ma'bad al-Dżuhani. Do błędzeń tej sekty zalicza się ich twierdzenia o tym, że predestynacja nie istnieje, ludzie sami tworzą swoje czyny, a Allah dowiaduje się o nich dopiero po ich dokonaniu. Wśród nich byli i tacy, którzy twierdzili, że choć Allah z góry wie o wszystkich czynach Swoich stworzeń, dokonują się one bez Jego woli i wpływu. Zob. „al-Milal wa an-nihal” 1/41, „al-Fark bajnal-firak” 24.

«Otrzymali taką nazwę, ponieważ przypisują sługom zdolność /kudra/ tworzenia własnych postępków samodzielnie, niezależnie od Wszechmogącego Allaha, i zaprzeczają temu, że wszystko dzieje się zgodnie z Jego decyzją i predestynacją. Pomimo swojego błędzenia, nazywają kadarytami swoich oponentów, podążających prostą drogą. Mówią: „Wy sami jesteście kadarytami, ponieważ uważacie, że wszystko dzieje się zgodnie z

predestynacją Allaha, i wy bardziej zasługujecie na to, by tak was nazywać”» Zob. Dżami' al-usul 10/128.

An-Nawawi w komentarzach do „Sahihu” imama Muslima pisał: «Niektórzy kadarycy zadeklarowali: „Nie nas, a was trzeba nazywać kadarytami, ponieważ uznajecie predestynację”. Ibn Kutajba i imam (chodzi o imama al-Dżuwajniego) powiedzieli: „Jest to oszustwo i bezwstydne kłamstwo, ponieważ zwolennicy prawdywiążą wszystko, co się dzieje, z Nieskalanym i Wszechwyższym Allahem, wierzą w predestynację i uważają postęпки za stworzone przez Niego, podczas gdy ci ignoranci uważają, że sami tworzą swoje postęпки. Ci, którzy przypisują sobie jakąś cechę i roszczą sobie do niej prawo, bardziej zasługują na to, by być nazwanymi jej imieniem, niż ci, którzy przypisują daną cechę innym i nie uznają jej za sobą“» Zob. Szarh Sahih Muslim 1/154.

Hadisy o kadarytach

Przekazuje się, że Połaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Dwie kategorie ludzi z mojej społeczności nie zostaną dopuszczone do mojego zbiornika: kadarycy i mordercy». Ten hadis przekazali al-'Ukajli w „Du'afa” (str. 156), at-Tabari w „at-Tahdhib” (2/180/1472), Ibn Abu 'Asim w „as-Sunna” (949), al-Lalakai w „Szarh-us-Sunna” (4/142/1157) od Abu Lajli al-Ansariego.

At-Tabarani w „al-Ausat” (4/281) przekazał od Anasa, że Połaniec Allaha (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim) powiedział: «Dwie

kategorie ludzi z mojej społeczności nie zostaną dopuszczone do mojego zbiornika i nie wejdą do raju: kadarycy i mordercy».

W innej wersji powiedziano: «Kadarycy i mordercy — ogniopalczy (magusy)[1] tej społeczności! Jeśli zachorują — nie odwiedzajcie ich, a jeśli umrą — nie bądźcie obecni na ich (pogrzebach)».

Al-Hajsami (7/207) powiedział: «Przekazał to at-Tabarani w „al-Ausat”, a jego przekazicieli są tymi, od których przytacza się hadisy w „Sahihu”, oprócz Haruna ibn Musy al-Farwiego, a on jest godny zaufania». Szejjch al-Albani nazwał hadis dobrym. Zob. „as-Silsila as-sahiha” 2748.

Ten hadis przekazywany jest od Anasa i od Abu Lajli al-Ansariego przez różne isnady. Hadis od Anasa szejjch al-Albani nazwał słabym w „Da'if al-dżami” nr 3497. A hadis od Abu Lajli nazwał słabym w „Zilal al-dżanna” nr 949. Lecz następnie w „as-Silsila as-sahiha” nr 2748 nazwał ten hadis dobrym, wzmacniając go potwierdzającymi świadectwami. On w „as-Sahiha” (6/565) powiedział: «I po tym, jak isnad tego hadisu od Anasa został sprawdzony i stało się jasne, że jego isnad jest silny, konieczne jest umieszczenie go w tej serii „as-Sahiha”, i przeniesienie go z „Da'if al-dżami' as-saghir”, gdzie jest zaliczony do liczby słabych hadisów pod nr 3785. Wa-Llahu a'lam».

[1] Przyczyna nazwania tego nurtu ogniopalcami naszej społeczności tkwi w «podobieństwie ich nauki do zoroastryzmu, w którym uznaje się dwie zasady: światło i mrok. Zoroastryjczycy sądzą, że dobro zostało stworzone przez światło, a zło — przez mrok. Faktycznie są dualistami. Dokładnie tak samo kadarycy

przypisują dobro Allahowi, a zło — komuś innemu, choć Nieskalany i Wszechwyższy Allah stworzył zarówno dobro, jak i zło. I jedno, i drugie dzieje się z Jego woli. On tworzy i stwarza dobro i zło, a Jego słudzy dokonują tego i przyswajają to» Te słowa należą do al-Hattabiego. Zob.: Szarh Sahih Muslim 1/154; Dżami' al-usul 10/128.

Słowa czterech imamów o predestynacji i kadarytach

Słowa imama Abu Hanify, niech Allah się nad nim zmiłuje

«Pewnego razu pewien człowiek przyszedł do Abu Hanify, by wszcząć z nim spór o predestynacji. Wtedy Abu Hanifa powiedział mu: „Czyż nie wiesz, że ten, kto próbuje pojąć predestynację, jest podobny do patrzącego na plamy słoneczne. I im więcej patrzy, tym bardziej wpada w zamęt”» Zob. „Kala'id 'Ukud al-Akjan” (kaf – 77–ba).

Abu Hanifa powiedział: «Wszechmogący Allah posiadał wieczną wiedzę o rzeczach jeszcze zanim się pojawiły» Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302-303.

Abu Hanifa powiedział: «Wszechmogący Allah wie o nieistniejącym, które jest w niebycie i nie istniało, i wie o tym, jakie by było, gdyby istniało. Wszechmogący Allah wie też o

istniejącym, które w bycie istnieje, i wie o tym, jaki będzie koniec istniejącego». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302-303.

Abu Hanifa powiedział: «Jego predestynacja w Strzeżonej Tablicy (al-Lauh al-Mahfuz)». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «Twierdzimy, że Wszechmogący Allah nakazał piórku pisać. Piórko zapytało: „Co mam pisać, o Panie?”. Wszechmogący Allah powiedział: „Pisz wszystko, co będzie do Dnia Zmartwychwstania!” – o czym mówi się w następujących słowach Wszechmogącego: „Wszystko, czego dokonali, jest w księgach czynów. Wszystko, co małe i wielkie, jest już zapisane” sura „al-Kamar”, ajaty 52-53» Zob. „Kitab al-Wasijja” z komentarzami, str. 21.

Abu Hanifa powiedział: «Nic się nie dzieje ani na tym świecie (dunja), ani w przyszłym życiu (achira), inaczej niż z Jego woli» Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «Allah stworzył wszystko, co istnieje, z niczego». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «Allah był Stwórcą (Chalik) także zanim zaczął tworzyć». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 304.

Abu Hanifa powiedział: «Twierdzimy, że sługa wraz ze swoimi czynami, potwierdzeniami i wiedzą jest stworzony. A skoro dokonujący czynów jest stworzony, to jego czyny tym bardziej są stworzone». Zob. „Kitab al-Wasijja” z komentarzami, str. 14.

Abu Hanifa powiedział: «Wszystkie czyny sług, czy to ruch, czy spoczynek, dokonywane są przez nich samych, a Wszechmogący Allah jest ich Stwórcą. Wszystkie te czyny dzieją się z woli Allaha, Jego wiedzy, Jego postanowienia (kada) i Jego stworzenia (kadar)». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 303.

Abu Hanifa powiedział: «Wszystkie czyny sług, czy to ruch, czy spoczynek, dokonywane są przez nich rzeczywiście, a Wszechmogący Allah je stworzył. Wszystkie te czyny dzieją się z woli Allaha, Jego wiedzy, Jego postanowienia (kada) i Jego stworzenia (kadar). Wszystkie czyny, zawierające w sobie posłuszeństwo (Allahowi), są obowiązkowe z powodu nakazu Wszechmogącego Allaha (ich dokonywania), Jego miłości (do takich czynów), Jego zadowolenia (nimi), Jego Wiedzy (o nich), Jego woli, Jego postanowienia i Jego stworzenia. A wszystkie grzechy (dzieją się) zgodnie z Jego Wiedzą, Jego postanowieniem, Jego stworzeniem i Jego wolą, jednak nie z powodu Jego miłości (do grzechów), Jego zadowolenia (nimi) i Jego nakazu (ich dokonywania)». Zob. Tamże, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «Wszechmogący Allah stworzył stworzenia, które były wolne od niewiary (kufr) i wiary (iman)[1]. Następnie, zwróciwszy się do nich, ustanowił dla nich nakazy i zakazy. Niewierzącym stał się ten, kto popadł w niewiarę poprzez swoje czyny, swoje nieuznanie i uporczywe odrzucanie prawdy, zostając pozbawionym pomocy Wszechmogącego Allaha. Uwierzył zaś ten, kto stał się wierzącym poprzez swoje czyny, swoje potwierdzenie (językiem symbolu wiary – szahady) i swoje

przekonanie (sercem) dzięki wsparciu Wszechmogącego Allaha i Jego pomocy». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302-303.

Abu Hanifa powiedział: «Allah wydobył potomstwo Adama z jego lędźwi w postaci pyłków. Uczynił ich rozumnymi, po czym zwrócił się do nich, nakazując im uwierzyć i zakazując im popadania w niewiarę, i uznali Jego Panowanie. Z ich strony było to wiarą (iman), i ludzie rodzą się w tym wrodzonym stanie jedyności Boga (fitra). Ten, kto stał się niewierzącym, popadł w niewiarę po tym (przymierzu z Allahem), zmieniając i modyfikując swoją fitrę. Ten zaś, kto uwierzył i potwierdził (swoją wiarę), stoi na twardej podstawie i nadal pozostaje (w stanie fitry)». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «On — Ten, który najpierw przeznaczył, a następnie stworzył wszystko, co istnieje. Ani na tym świecie, ani w przyszłym nie ma niczego, co wykraczałoby poza Jego wolę, Jego Wiedzę, Jego postanowienie, Jego stworzenie i Jego zapis w Strzeżonej Tablicy». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «Nie zmusił żadnego ze Swoich stworzeń ani do niewiary (kufr), ani do wiary (iman). Przeciwnie, uczynił ich działającymi osobami, a wiara wraz z niewiarą są czynami samych sług. Wszechmogący wie, że ten, kto popada w niewiarę, będąc w stanie niewiary, jest niewierzącym. Lecz jeśli taki człowiek po tym uwierzył, a Allah Swoją Wiedzą uznaje go za wierzącego, wtedy go pokocha, co w żaden sposób nie zmieni Wiedzy Allaha». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 303.

Słowa imama Malika ibn Anasa, niech Allah się nad nim zmiłuje

Abu Nu'ajm przekazał, że Ibn Wahb powiedział: «Słyszałem, jak Malik zapytał pewnego człowieka: „Czy to ty zadałeś mi wczoraj pytanie o predestynację?”. Ten odpowiedział: „Tak”. Wtedy Malik powiedział: „Zaprawdę Wszechmogący Allah mówi: «Gdybyśmy zechcieli, poprowadzilibyśmy prostą drogą każdego człowieka, jednak spełni się Moje Słowo: „Zaprawdę koniecznie napełnię Gehennę džinnami i ludźmi — wszystkimi razem!”» sura „as-Sadzda”, ajat 13. I niewątpliwie wszystko wydarzy się tak, jak powiedział Wszechmogący Allah»». Zob. „al-Hilja” (6/326).

Kadi 'Ijad powiedział: «Gdy zapytano Malika, kim są kadarycy, odpowiedział: „To ci, którzy mówią, że grzechy nie zostały stworzone”. Innym razem, gdy zapytano go o kadarytów, odpowiedział: „To ci, którzy mówią, że zdolność (dokonywania czynów) należy tylko do nich: jeśli zechcą, są posłuszni (Allahowi), a jeśli zechcą, popełniają grzechy”». Zob. „Tartib al-Madarik” (2/48). Zob. też „Szarh Usul I'tikad Ahl as-Sunna wa al-Dżama'a” (2/701).

Ibn Abu 'Asim przekazał, że Sa'id ibn 'Abdul-Dżabbar powiedział: «Słyszałem, jak Malik ibn Anas mówił: „Moje zdanie o kadarytach jest takie: należy ich doprowadzić do skrucy. Jeśli zaś nie okażą skrucy, należy ich zabić”». Zob. „as-Sunna” (1/87-88) Ibn Abu 'Asima. Ten przekaz przytoczony jest też w „al-Hilja” (6/326).

Ibn 'Abdul-Barr przekazał: «Malik powiedział: „Nie widziałem głupszych, bardziej nierozważnych i lekkomyślnych ludzi niż kadarycy”». Zob. „al-Intika”, str. 34.

Ibn Abu 'Asim przekazał, że Marwan ibn Muhammad at-Tatari powiedział: «Słyszałem, jak Malika ibn Anasa zapytano o to, czy można wydawać za mąż za kadarytę? (W odpowiedzi) przeczytał: „Wierzący niewolnik jest lepszy niż poganin” (sura „al-Bakara”, ajat 221)...» Zob. „as-Sunna” (1/88) Ibn Abu 'Asima; „al-Hilja” (6/326).

Kadi 'Ijad powiedział: «Malik powiedział: „Nie wolno przyjmować świadectwa kadaryty, który wzywa [wzywa do swojej herezji – bid'a], a także charydżyty i rafidyty”». Zob. „Tartib al-Madarik” (2/47).

Kadi 'Ijad powiedział: «Pewnego razu imama Malika zapytano: „Czy należy odrzucać słowa kadarytów?”. Odpowiedział: „Tak, jeśli taki człowiek jest znany ze swoich kadaryckich poglądów”». W innej wersji tego przekazu przekazano, że imam Malik powiedział: «Nie należy za nimi odprawiać modlitwy i nie należy przyjmować od nich hadisów. A jeśli zastaniecie ich na ziemiach pogranicznych, wygnajcie ich stamtąd». Zob. „Tartib al-Madarik” (2/47).

Słowa imama asz-Szafi'iego, niech Allah się nad nim zmiłuje

Al-Bajhaki przekazał, że ar-Rabi' ibn Sulajman powiedział: «Gdy asz-Szafi'iego zapytano o predestynację, odpowiedział:

Spełniło się to, co Ty zapragnąłeś, choć ja tego nie pragnąłem,
I nie spełniło się to, czego Ty nie zapragnąłeś, choć ja tego
pragnąłem.

Stworzyłeś sługi, wiedząc o nich,

I młodych, i starszych.

Jednego łaską swą osłoniłeś, drugiego wsparcia pozbawiłeś;

Jednemu pomogłeś, drugiego zostawiłeś.

Jedni z nich — nieszczęśliwi, inni — szczęśliwi,

Jedni z nich — brzydcy, inni — piękni»

Zob. „Manakib asz-Szafi'i” (1/412-413); „Szarh Usul I'tikad Ahl as-Sunna wa al-Dżama'a” (2/702).

W „Manakib asz-Szafi'i” al-Bajhaki przytoczył następujące słowa asz-Szafi'iego: «Zaprawdę pragnienie (maszi'a) sług zależy od Wszechmogącego Allaha, i nie zapragną, jeśli nie zapragnie Allah, Pan światów. Zaprawdę ludzie nie stworzyli swoich czynów, gdyż czyny są jednym ze stworzeń Wszechmogącego Allaha, którymi obdarzył sługi. Zaprawdę predestynacja, zarówno dobra, jak i niedobra, pochodzi od Wielkiego i Wszechmocnego Allaha. Zaprawdę męka w grobie ('adhab al-kabr) — prawda, pytania (musa'ala), zadawane człowiekowi w grobie, — prawda, zmartwychwstanie z grobów (ba's) — prawda, rozliczenie (hisab) — prawda, Raj i Piekło — prawda, tak samo jak wszystko inne, co przyszło z Sunny (— prawda)» Zob. „Manakib asz-Szafi'i” (1/415).

Al-Lalakai przekazał od al-Muzaniego, że asz-Szafi'i powiedział:
«Czy wiesz, kim jest kadaryta? To ten, kto mówi, że Allah nie

stworzył czynu, dopóki się nie dokona». Zob. „Szarh Usul I'tikad Ahl as-Sunna wa al-Dżama'a” (2/701).

Al-Bajhaki przytoczył następujące słowa asz-Szafi'iego: «Do kadarytów, o których Posłaniec Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, powiedział, że „są oni ogniopalcami (madżus) tej społeczności”, należą ci, którzy mówią, że Allah nie wie o grzechach, dopóki się nie wydarzą». Zob. „Manakib asz-Szafi'i” (1/413).

Al-Bajhaki przekazał od ar-Rabi' ibn Sulajmana, że «imam asz-Szafi'i uważał za niepożądane odprawianie modlitwy za (imamem, który jest) kadarytą». Zob. „Manakib asz-Szafi'i” (1/413).

Słowa imama Ahmada, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn al-Dżauzi przytoczył w „al-Manakib” list Ahmada ibn Hanbala, skierowany do Musaddada, w którym, między innymi, napisano: «I wierzyć, że predestynacja: zarówno dobra, jak i niedobra, zarówno słodka, jak i gorzka, — (pochodzi) od Allaha». Zob. „Manakib al-Imam Ahmad”, str. 169, 172.

Al-Challal przekazał, że Abu Bakr al-Marwazi powiedział: «Abu 'Abdullahowi zadano pytanie (o predestynację), i wtedy zapytał: „Dobre i niedobre zostało przeznaczone dla sług?”. Powiedziano mu: „Dobre i niedobre stworzył Allah”. Odpowiedział: „Właśnie tak, Allah to przeznaczył»». Zob. „as-Sunna” al-Challala (kaf 85).

W książce „as-Sunna” imama Ahmada przytoczono następujące jego słowa: «Predestynacja: zarówno dobra, jak i niedobra, zarówno mała, jak i wielka, zarówno jawna, jak i ukryta, zarówno słodka, jak i gorzka, zarówno kochana, jak i niekochana, zarówno dobra, jak i zła, zarówno pierwsza, jak i ostatnia, — (pochodzi) od Allaha. On postanowił Swoje postanowienie dla Swoich sług i przeznaczył Swoją predestynację. I nikt z nich nie może ani wyjść poza pragnienie Wielkiego i Wszechmocnego Allaha, ani uniknąć Jego postanowienia». Zob. „as-Sunna”, str. 68.

Al-Challal przekazał od Muhammada ibn Abu Haruna, który poinformował, że Abu al-Haris powiedział: «Słyszałem, jak Abu 'Abdullah mówił: „Wielki i Wszechmocny Allah przeznaczył posłuszeństwo i nieposłuszeństwo, a także dobre i niedobre. Ten, komu przeznaczono być szczęśliwym, jest szczęśliwy, a ten, komu przeznaczono być nieszczęśliwym, jest nieszczęśliwy”». Zob. „as-Sunna” al-Challala (kaf 85).

'Abdullah ibn Ahmad powiedział: «Słyszałem, co odpowiedział mój ojciec, gdy 'Ali ibn Dżahm zapytał go, czy jest niewierzącym ten, kto wypowiada się o predestynacji. Powiedział (tnz. imam Ahmad): „Jeśli taki człowiek zaprzecza Wiedzy (Allaha), mówiąc: «Allah nie był Wiedzącym, dopóki nie stworzył wiedzy, po czym zaczął wiedzieć», — zaprzeczając Wiedzy Allaha, wtedy jest niewierzącym”». Zob. „as-Sunna” 'Abdullaha ibn Ahmada, str. 119.

'Abdullah ibn Ahmad powiedział: «Pewnego razu zapytałem swojego ojca o odprawianie modlitwy za (imamem, który jest) kadarytą. Odpowiedział: „Jeśli prowadzi o tym spory i wzywa do

tego (tzn. do kadaryzmu), nie odprawiaj za nim modlitwy!"» Zob. „as-Sunna” (1/384).

Słowa imamów o kadarytach

Imam at-Tabari w „Sarih as-Sunna” pisał: «Słusznym zdaniem w różnicy zdań o słowach sług Allaha, ich dobrych i złych czynach, jest u nas to, że wszystkie one pochodzą od Wszechmogącego Allaha. Allah je przeznacza i nimi zarządza. Nie dzieje się i nie wydarza się nic, oprócz jak za Jego na to pozwoleniem i pragnieniem. On tworzy i On zarządza! Poinformował mnie Zijad ibn 'Abdullah przez isnad od Dżabira ibn 'Abdullaha, niech Allah będzie z niego zadowolony, który powiedział: „Posłaniec Allaha, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, powiedział: «Nie uwierzy sługa Allaha, dopóki nie uwierzy w przeznaczoność dobra i zła, i dopóki nie będzie wiedział, że wszystko, co go dotknęło, nie mogło go ominąć, a wszystko, co go ominęło, nie mogło się z nim wydarzyć»”».

Szejchul-Islam Ibn Tajmijja w „Tadammurijja” (str. 208), opisując kadarytów, podał im zwięzłą i treściwą definicję, mówiąc: «Zbłąkani, którzy zapuścili się w rozważania o kwestii predestynacji, dzielą się na trzy grupy: ogniopalczą /madżusijja/, wielobożną /muszrikijja/ i iblisową /iblisijja/.

Ogniopalcza — to ci, którzy uznali predestynację Allaha za kłamstwo, choć uwierzyli, że nałożył On na służby Swoje nakazy i zakazy. Najbardziej skrajni z nich odrzucili uprzednią wiedzę

Allaha, a także to, że zapisał tę wiedzę w Strzeżonej Tablicy. Umiarkowani spośród nich odrzucili wszechogarniającą wolę Allaha, stworzenie przez Niego czynów Swoich sług i Jego moc. To są mu'tazylici i wszyscy, którzy się z nimi w tym zgodzili.

Wielobożna — to ci, którzy uznali los i predestynację, jednak odrzucili to, że Allah nałożył na sługi Swoje nakazy i zakazy. Jak powiedział Wszechmogący: «Wielobożcy powiedzą: „Gdyby Allah zechciał, ani my, ani nasi ojcowie nie dodalibyśmy Mu współtowarzyszy i niczego nie zakazywalibyśmy”» sura „al-An'am”, ajat 148. Tak więc każdy, kto przytacza fakt predestynacji jako dowód na obalenie nakazów i zakazów Allaha, należy do tych, o których powiedziano w tym ajacie. I niemało jest takich ludzi wśród tych, którzy roszczą sobie prawo do tak zwanej „prawdziwej wiedzy” /hakikat/ spośród sufich.

I iblisowa — to ci, którzy uznali i predestynację Allaha, i Jego nakazy i zakazy, jednak uznali je za wzajemną sprzeczność, w którą popadł Pan, Nieskalany jest On i Wywyższony, poddając tym samym w wątpliwość mądrość i sprawiedliwość Allaha. O czymś takim wspomina się od Iblisa (przywódcy i założyciela tej grupy), a także zwolenników różnych zboczonych nurtów i ludzi Pisma».

Nurt „Dżahmici”

Rozszerzone opracowanie

Dżahmizm — jest to jeden z kierunków kalamu, którego zwolennicy zaliczają się do muzułmanów, jednak wyznają heretyckie poglądy w odniesieniu do wiary i do najpiękniejszych imion i cech Allaha.

Definicja terminu „dżahmici”

Eponimem i założycielem dżahmizmu /arab. الجهمية — al-dżahmijja/ był Dżahm ibn Safwan, znany jako Abu Muhriz. Jego działalność przyciągnęła uwagę teologów w 102 r.h. Całkowicie zaprzeczał wolnej woli, jako pierwszy zaczął rozpowszechniać heretyckie poglądy o stworzeniu Koranu i całkowicie zaprzeczał boskim cechom. Prowadził zaciekle dyskusje w Chorasanie, Termezie i Mervie z murdżiitami, mu'tazylitami i antropomorfistami, którzy nie podzielali jego poglądów. Według większości historyków został stracony w 128 r.h. w Mervie za swoje heretyckie poglądy. Jednym z najniebezpieczniejszych poglądów dżahmitów jest całkowite zaprzeczenie cech Allaha. Faktycznie zaprzeczają też Jego najpiękniejszym imionom, ponieważ rozumieją je w sensie przenośnym.

Ibn Tajmijja w książce „al-Fatwa al-Hamawijja al-Kubra” („Wielka Fatwa Hamawijska”) pisał: «Po raz pierwszy podobne poglądy

zaczął wyznawać Dża'd ibn Dirham, od którego przejął je Dżahm ibn Safwan. Zaczął rozpowszechniać te poglądy, i dlatego dżahmici powołują się właśnie na niego. Opowiada się, że Dża'd przejął te poglądy od Abana ibn Samana, który przejął je od Taluta, który z kolei przejął je od brata swojej matki Lubajda ibn al-A'sama. Był to ten sam żyd-czarownik, który zaczarował Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha».

Dżahmici uważają też, że człowiek nie posiada ani zdolności do działania, ani pragnienia, ani wolności wyboru. Uważają też, że wiary nie można podzielić na przekonania, słowa i czyny. Mówią, że wiara — to wiedza o Allahu, a niewiara — to nieznajomość Go. Przy tym uważają, że jeśli człowiek poznał Allaha, a następnie wyrzekł się Go słowami, pozostaje wierzącym. Uważają też, że wiara u wszystkich jest jednakowa — od proroków po zwykłych muzułmanów. Dżahmici zaprzeczają też wielu wydarzeniom, które nastąpią w Dniu Sądu. Nie wierzą w Most, który zostanie przeprowadzony między grzbietami Piekła, nie wierzą w Wagę, zaprzeczają możliwości oglądania Allaha, zaprzeczają karze w grobie i głoszą poglądy o tym, że Raj i Piekło znikną. Zaprzeczają mowie Allaha i uważają Koran za stworzony. Zaprzeczają też wysokiemu usytuowaniu Allaha i powtarzają słowa panteistów o tym, że Allah Swoją istotą znajduje się wśród stworzeń. Poglądy dżahmitów obalało wielu autorytatywnych teologów muzułmańskich, wśród których można wyróżnić Ahmada ibn Hanbala, Ibn Kutajbę, ad-Darimiego, Ibn Tajmiję i innych.

Powiedział Ibn Hadżar: «Dżahmici — to ci, którzy zaprzeczają atrybutom Allaha, które potwierdzone są przez Koran i Sunnę, i ci, którzy mówią, że Koran — to stworzenie Allaha (a nie Jego słowa). Zob. „Hadju Sari” 459.

Powiedział imam Jazid ibn Harun: «Ten, kto twierdzi, że Miłosierny wzniosł się nad Tronem, lecz nie tak, jak uważają ludzie, tzn. zaprzecza sensowi wzniesienia lub dokonuje wobec tego ta'wil, ten jest dżahmitą!» Abu Dawud w „Rasa'il imam Ahmad” 268-269.

Powiedział Szejjchul-Islam: «Zaprawdę nasi poprzednicy nazywali dżahmitą tego, kto zaprzecza atrybutom Allaha lub mówi, że Koran — to stworzenie Allaha, lub mówi, że Allaha nie można zobaczyć w Raju». Zob. „Madżmu'u rasa'il wa masa'il” 3-427.

Słowa czterech imamów o Jedyności Boga

Słowa imama Abu Hanify, niech Allah się nad nim zmiłuje

Abu Hanifa powiedział: «Wszechmogącego Allaha nie wolno opisywać cechami Jego stworzeń. Jego gniew i Jego zadowolenie są dwiema Jego cechami, w odniesieniu do których nie należy zadawać pytania «jakie (są one)» /bila kajfa/. Taki jest pogląd ludzi, będących zwolennikami Sunny i jednoczących się wokół niej /Ahlus-Sunna wal-Dżama'a/. Allah się gniewa i okazuje zadowolenie, i nie wolno mówić: «Jego gniew — to Jego kara, a

Jego zadowolenie – to Jego nagroda». Opisujemy Go tak samo, jak On opisał Siebie Sam: Ahad /Jedyny/, Samad /Samowystarczalny/, lam jalid wa lam julad wa lam jakun lahu kufuwan ahad /Nie zrodził i nie został zrodzony, i nie ma nikogo Jemu podobnego/, Hajj /Żywy/, Kadir /Wszechmocny/, Sami' /Wszechsłyszający/, Basir /Wszechwidzący/, 'Alim /Wszechwiedzący/. Ręka Allaha nad ich rękami, jednak Jego Ręka nie jest podobna do rąk Jego stworzeń, a Jego Oblicze nie jest podobne do oblicz Jego stworzeń». Zob. „al-Fikh al-Absat”, str. 56.

Abu Hanifa powiedział: «Ma On Rękę /jad/, Oblicze /wadżh/ i Istotę /nafs/, o czym Wszechmogący Allah wspomniał w Koranie. Wspomniane przez Wszechmogącego Allaha w Koranie Oblicze, Ręka i Istota odnoszą się do Jego cech, w odniesieniu do których nie wolno zadawać pytania «jakie (są one)». Ponadto nie wolno mówić, że Jego Ręka – to Jego moc /kudra/ lub Jego łaska /ni'ma/, ponieważ w podobnych stwierdzeniach zawarte jest zaprzeczenie /ibtal/ cech Allaha, co jest poglądami kadarytów i mu'tazylitów». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 302.

Abu Hanifa powiedział: «Nikt nie powinien mówić czegokolwiek o istocie Allaha. Przeciwnie, należy Go opisywać tak, jak On opisał Siebie Sam. Nie wolno mówić o Nim tego, co opiera się na osobistym zdaniu /ra'j/. Błogosławiony jest Wszechmogący Allah, Pan światów!» „Szarh al-'Akida at-Tahawijja” (2/427). Badanie dr. at-Turkiego „Dżala' al-'Ajnajn” (str. 368).

Gdy zapytano Abu Hanifę o zstąpienie Allaha na niebo najbliższe /an-nuzul/, odpowiedział: «On zstępuje w taki sposób, o który nie

wolno zadawać pytania „jak”». „Akida as-Salaf Ashab al-Hadis” (str. 42) i „al-Asma wa as-Sifat” al-Bajhakiego (str. 456). Al-Kausari o tym przemilczał. Zob. też „Szarh al-'Akida at-Tahawijja” (str. 245), których hadisy i przekazy sprawdzone są pod kątem wiarygodności przez szejcha al-Albaniego, oraz komentarz al-Kariego do „al-Fikh al-Akbar” (str. 60).

Słowa imama Malika ibn Anasa, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn 'Abdul-Barr przekazał, że Mus'ab ibn 'Abdullah az-Zubajri powiedział: «Malik ibn Anas mówił: „Nienawistne mi są spekulatywne rozważania /kalam/ o religii. Mieszkańcy naszego miasta [tzn. Medyny] również zawsze nienawidzili tego i zabraniali tego. Na przykład, spekulatywne rozważania /kalam/ o poglądach dżahmitów, kadarytów i im podobnych [sekcjarzy]. Niepożądane jest rozmawianie o czymkolwiek, oprócz tego, u którego podstawy leży sprawa. Co się zaś tyczy spekulatywnych rozważań o religii Allaha i o Wielkim i Wszechmocnym Allahu, to milczenie [o tym] jest dla mnie miłsze, gdyż widziałem, że mieszkańcy naszego miasta zabraniają rozważań o religii, chyba że dotyczą jakiejś sprawy”» Zob. „Dżami' Bajan al-'Ilm wa Fadlih”, str. 415.

Al-Harawi przekazał, że Aszhab ibn 'Abdul-'Aziz powiedział: «Słyszałem, jak Malik mówił: „Wystrzegajcie się herezji /bid'a/!”». Ktoś zapytał: «O Abu 'Abdullahu! A czym jest herezja?». Odpowiedział: «To — heretycy, którzy mówią o Imionach Allaha, Jego cechach, Jego Mowie, Jego Wiedzy i Jego Mocy, nie

powstrzymując się przy tym od takich rozmów, od których powstrzymywali się towarzysze i ci, którzy szczerze i dokładnie za nimi podążyli». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf 173 – alif).

Abu Nu'ajm przekazał, że asz-Szafi'i powiedział: «Jeśli do Malika ibn Anasa przychodził ktoś spośród tych, którzy podążali za swoimi namiętnościami, on [tzn. imam Malik] mówił mu: „Co się tyczy mnie, mam jasne wyobrażenie o swoim Panu i swojej religii. Co się zaś tyczy ciebie, jesteś wątpiący. Idź więc do podobnego sobie wątpiącego i spieraj się z nim!”» Zob. „al-Hilja”, 6/324.

Słowa imama asz-Szafi'iego, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn al-Kajjim w swojej książce „Idžtima' al-Dżujusz al-Islamijja” przytoczył następujące słowa imama asz-Szafi'iego: «Wypowiedź o Sunnie, której się trzymam ja, a także trzymali się nasi towarzysze spośród znawców hadisów, których widziałem, i u których się uczyłem, jak na przykład Sufjan, Malik i inni, polega na potwierdzeniu świadectwa, że nie ma nikogo godnego czci, oprócz Jedynege Allaha, i że Muhammad — Połaniec Allaha; że Wszehmogący Allah znajduje się na Swoim Tronie w niebie, zbliżając się do Swoich stworzeń tak, jak zapragnie; i że Wszehmogący Allah zstępuje na niebo najbliższe tak, jak zapragnie». „Idžtima' al-Dżujusz al-Islamijja” (str. 165) i „Isbat Sifat al-Uluw” (str. 124). Zob. też „Madżmu' al-Fatawa” (4/181-183) i „al-Uluww” (str. 120) adh-Dhahabiego.

Adh-Dhahabi przytoczył następujące słowa al-Muzaniego:
«Mówiłem: „Jeśli ktoś zdoła uspokoić mój rozum i uwolnić mnie od niepokojących myśli, odnoszących się do jednej z kwestii jedyności Boga, to jest to asz-Szafi'i”. Udałem się do niego i spotkałem go w jednym z meczetów Egiptu. Siadając przed nim, powiedziałem: „Mój rozum niepokoi jedna kwestia, związana z jedynością Boga, i nie znam nikogo, kto byłby tak biegły jak ty. Co więc możesz powiedzieć w odniesieniu do tej kwestii?”. Asz-Szafi'i się rozgniewał, a następnie zapytał: „Czy wiesz, gdzie się znajdujesz?”. „Tak”, — odpowiedziałem. Powiedział: „Jesteś w tym miejscu, gdzie Allah utopił Faraona. Czy dotarł do ciebie jakikolwiek hadis, że prorok, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, nakazał zadawać takie pytania?”. Odpowiedziałem: „Nie”. Zapytał: „A czy mówili o tym towarzysze?”. Odpowiedziałem: „Nie”. Zapytał: „Czy wiemy, ile gwiazd jest na niebie?”. Odpowiedziałem: „Nie”. Zapytał: „A czy wiesz, do jakiego rodzaju należy chociaż jedna z planet, kiedy jest jej wschód i zachód, z czego jest stworzona?”. Znowu odpowiedziałem: „Nie”. Wtedy powiedział: „Jeśli nie znasz stworzonego, które widzisz na własne oczy, to jak możesz mówić o wiedzy o ich Stwórcy?!”. Następnie zadał mi pytanie o małą ablucję. Odpowiadając na nie, popełniłem błąd, a on wyłożył mi tę kwestię z czterech stron, jednak niczego nie zrozumiałem. Wtedy powiedział mi: „To, czego potrzebujesz pięć razy dziennie, porzucasz, a zamiast tego obciążasz się tą wiedzą, która odnosi się do Stwórcy! Gdy ta kwestia będzie niepokoić twój rozum, zwróć się do następujących słów Wszechmogącego Allaha: «Wasz Bóg — Bóg Jedyny. Nie ma bóstwa godnego czci, oprócz Niego, Miłosiernego, Litościwego. Zaprawdę w stworzeniu niebios i

ziemi...» sura „al-Bakara”, ajaty 163-164. Poznaj (wielkość) Stwórcy poprzez to, co stworzył, i nie obciążaj się tym, czego nie zdoła pojąć twój rozum!» Zob. „Sijar A'lam an-Nubala”, 10/31.

Al-Lalakai przekazał od ar-Rabi' ibn Sulajmana, że asz-Szafi'i powiedział: «Ten, kto mówi, że Koran jest stworzony, jest niewierzącym». Zob. „Szarh Usul I'tikad Ahl as-Sunna wa al-Dżama'a” (1/252).

Al-Bajhaki przekazał, że Abu Muhammad az-Zubajri powiedział: «Pewien mężczyzna zwrócił się do asz-Szafi'iego, mówiąc: „Powiedz mi o Koranie! Czy jest tworzącym?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Boże mój, nie!”. „Czy jest stworzonym?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Boże mój, nie!”. Ten człowiek znów zapytał: „Więc jest niestworzony?”. Asz-Szafi'i odpowiedział: „Boże mój, tak!”. Mężczyzna zapytał: „A jakie są dowody, że jest niestworzony?”. Wtedy asz-Szafi'i podniósł głowę i zapytał: „Czy uznajesz, że Koran jest Słowem Allaha?”. Ten odpowiedział: „Tak”. Asz-Szafi'i powiedział: „A to zostało już powiedziane przed tobą. Wszzechmogący Allah powiedział: «Jeśli zaś jakiś wielobożca poprosi cię o schronienie, udziel mu schronienia, aby mógł usłyszeć Słowo Allaha» sura „at-Tauba”, ajat 6. «A z Musą Allah rozmawiał bezpośrednio» sura „an-Nisa”, ajat 164”. Dalej asz-Szafi'i zapytał go: „Czy uznajesz, że Allah zawsze istniał, posiadając dar mowy? Czy też uważasz, że Allah zawsze istniał, nie posiadając daru mowy?”. Człowiek odpowiedział: „Nie, Allah zawsze istniał, posiadając dar mowy”. Usłyszawszy to, asz-Szafi'i uśmiechnął się i powiedział: „O mieszkańcy Kufy! Zaprawdę przychodzicie do

mnie, mówiąc o niebezpiecznych i poważnych rzeczach. Jeśli uznajecie, że Allah istniał wiecznie, tak samo jak Jego Mowa, to skąd wzięliście następujące słowa: «Zaprawdę Mowa — to Allah, albo wszystko oprócz Allaha, albo nie Allah, albo bez Allaha»?!». Wtedy mężczyzna zamilkł i wyszedł». Zob. „Manakib asz-Szafi'i”, 1/407-408.

Słowa imama Ahmada, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn Abu Ja'la przytoczył następujące słowa Abu Bakra al-Marwaziego: «Zapytałem Ahmada ibn Hanbala o odrzucane przez dżahmitów hadisy, odnoszące się do cech [Allaha], oglądania [Allaha w przyszłym życiu], podróży nocnej [proroka, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, z Mekki do Jerozolimy] i opowieści o Tronie ['arsz]. Nazwawszy te hadisy wiarygodnymi, powiedział: „Społeczność muzułmańska /umma/ otrzymała je i przyjęła. Przekazy zaś są przekazywane tak, jak dotarły [od proroka]”» Zob. „Tabakat al-Hanabila” 1/56.

W „Kitab al-Mihna” Hanbala przekazuje się, że imam Ahmad powiedział: «Wielki i Wszechmocny Allah zawsze był mówiącym /mutakallim/. Koran — to Słowo Wielkiego i Wszechmocnego Allaha, i w żaden sposób nie jest stworzony. Nie wolno opisywać Allaha tymi cechami, które wykraczają poza to, czym Wielki i Wszechmocny opisał Siebie Sam». Zob. „Kitab al-Mihna”, str. 68.

Al-Lalakai przekazał od Hanbala, że zapytał imama Ahmada o oglądanie Allaha (w przyszłym życiu). Imam Ahmad odpowiedział:

«Hadisy o tym są wiarygodne. Wierzymy w nie i je uznajemy. Wierzymy i uznajemy wszystko, co przekazywane jest od proroka, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, przez dobre łańcuchy przekazicieli /asanid dżajjida/». Zob. „Szarh Usul I'tikad Ahl as-Sunna wa al-Dżama'a” 2/507.

Ibn al-Dżauzi przytoczył w „al-Manakib” list Ahmada ibn Hanbala, skierowany do Musaddada, w którym, między innymi, napisano: «Opisujcie Allaha tymi samymi cechami, którymi On opisał Siebie Sam! I odrzucajcie w odniesieniu do Allaha to samo, co On odrzucił w odniesieniu do Siebie Sam!» Zob. „Manakib al-Imam Ahmad”, str. 221.

W książce „ar-Radd 'ala al-Dżahmijja” /„Obalenie dżahmitów”/, którą napisał imam Ahmad, przekazywane są następujące jego słowa: «Dżahm ibn Safwan twierdził, że ten, kto opisuje Allaha tymi cechami, którymi On opisał Siebie Sam w Swoim Piśmie lub przekazał przez Swojego posłańca, jest niewierzącym i antropomorfistą». Zob. „ar-Radd 'ala al-Dżahmijja”, str. 104.

Ibn Tajmijja w książce „Dar” przytoczył następujące słowa imama Ahmada: «Wierzymy, że Allah znajduje się na Tronie tak, jak zapragnął, i tak, jak Mu się podoba, bez ograniczenia /bila hadd/ i bez wyglądu, którym mogliby Go scharakteryzować opisujący lub ograniczyć Jego (cechy). Cechy Allaha od Niego i należą do Niego. On jest taki, jak opisał Siebie Sam. Spojrzenia nie mogą Go pojąć». Zob. „Dar' Ta'arud al-'Akl wa an-Nakl” 2/30.

Ibn Abu Ja'la przytoczył następujące słowa imama Ahmada: «Ten, kto twierdzi, że Allaha nie będzie można zobaczyć w przyszłym życiu, jest niewierzącym, uważającym Koran za kłamstwo». Zob. „Tabakat al-Hanabila” 1/59, 145.

Ibn Abu Ja'la przytoczył następujące słowa 'Abdullaha ibn Ahmada: «Zapytałem swojego ojca o tych ludzi, którzy mówią: „Gdy Allah rozmawiał z Musą, nie mówił za pomocą dźwięku /bi-saut/”. Na to mój ojciec odpowiedział: „Allah rozmawiał za pomocą dźwięku /bi-saut/. Przekazujemy te hadisy tak, jak dotarły do nas”» Zob. „Tabakat al-Hanabila” 1/185.

Al-Lalakai przekazał, że 'Abdus ibn Malik al-'Attar powiedział: «Słyszałem, jak Abu 'Abdullah Ahmad ibn Hanbal mówił: „...a Koran — to Słowo Allaha, i nie jest stworzony. I nie przestawaj mówić, że jest [tzn. Koran] niestworzony, ponieważ Słowo Allaha [pochodzi] od Niego, a wszystko, co [pochodzi] od Niego, nie jest stworzone”». Zob. „Szarh Usul I'tikad Ahl as-Sunna wa al-Dżama'a” 1/157.

Słowa imamów o dżahmitach

Prawdę powiedział imam Ibn al-Mubarak: «Każdy lud wie, co czci, oprócz dżahmitów». Al-Buchari w „Chalku af'alil-'ibad” 72.

Imam al-Buchari przytoczył hadis „Większość hipokrytów mojej ummy — to czytelnicy Koranu” w swojej książce „Chalk af'al al-'ibad” i powiedział: „Koran mogą czytać zarówno mu'attila

(unieważniający cechy Allaha), jak i dżahmici, i zwolennicy namiętności, i inni”. Zob. „Chalk af'al al-'ibad” 2/310.

Imam al-Buchari, niech Allah się nad nim zmiłuje, w swojej książce „Chalk af'al al-'ibad wa radd 'ala al-dżahmijja” pisze: «Jazid ibn Harun (118-206 r. h.) przestrzegał przed dżahmitami i mówił: „Ten, kto uważał, że Miłosierny Wzniósł się nad Tronem, sprzecznie z tym, co (przy tym) zapada w serca (w rozumienie) ludzi, ten jest dżahmitą»». Str. 15. Wydawnictwo „Mu'assara ar-Risala” 1411 r. Trzecie wydanie. Te słowa przekazuje imam adh-Dhahabi w swojej książce „al-Uluw”. Te słowa przekazywał też imam Abu Dawud w „Masa'il” od Ahmada ibn Sinana od Szada ibn Jahji.

Imam adh-Dhahabi mówi po tych słowach Jazida ibn Haruna: «... Pod ludźmi należy rozumieć większość Ummy i Uczonych, w których serca (przy czytaniu tego ajatu) zapada to, na co wskazuje mowa-zwrócenie się, z jednoczesnym przekonaniem, że Wzniesiony, nie ma nic Jemu podobnego. Jest to to, co zapada w zdrowe serca zdrowe rozsądne postrzeganie...». Zob. „Muchtasar al-'Uluw” str. 167.

Imam Ibn Abu Hatim ar-Razi (240-327 r. h.) przekazuje od swojego ojca: «Zapytałem swojego ojca i Abu Zur'ę ar-Raziego o przekonania Ahl as-Sunna w Podstawach religii i o tym, czego dowiedzieli się od Uczonych, których spotkali na ziemiach Iraku, Hidżazu, Szamu, Jemenu. (Powiedzieli mi), że ich przekonania były:

...

— To, że Allah jest na Swoim Tronie, oddzielony od stworzeń, jak On Sam Siebie opisał w Księdze i na języku Swojego posłańca, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, bez pytania „jak”? Ogarnął wszystko Swoją Wiedzą: „Nie ma nic Jemu podobnego, a On jest Słyszący, Widzący”. ...

— Oznaką ludzi innowacji są ataki w stronę „Ahl al-Asar” (zwolenników dziedzictwa od salaf as-salih). Oznaką zindików (heretyków) jest nazywanie „Ahl as-Sunna” (zwolenników Sunny) — haszawitami. Tym samym próbują ogłosić kłamstwem dziedzictwo (od salaf as-salih). Oznaką dżahmitów jest nazywanie „Ahl as-Sunna” — muszabbih (upodabniającymi)...». Zob. Książka „Szarh Usul al-I'tikad” Imama al-Lalakai asz-Szafi'i. 1/200

Imam Abu Nu'ajm al-Asbahani as-Sufi asz-Szafi'i, niech Allah się nad nim zmiłuje, w swojej książce „Mahadżat al-Wasikin”, powiedział: «I są zgodni co do tego, że Allah jest nad niebiosami, i że On jest wysoko nad Swoim Tronem, i dokonał Istiwa nad nim, [a] nie opanował go, jak mówią dżahmici». Zob. „'Aka'il as-Sikat”, str. 90, „Lawami' al-Anwar al-Bahijja”, 1/196-197, Abu al-'Aun al-Isfarajni.

Także Abu Nu'ajm al-Asbahani, w swojej książce o 'akidzie powiedział: «Nasza droga — to droga Salafów, którzy podążali za Koranem, Sunną i za jednomyślną opinią Ummy, i z tego, w co wierzyli, było...», dalej al-Asbahani wylicza kilka punktów, w co powinien wierzyć każdy muzułmanin, i kontynuuje: «I że hadis, który został przekazany od Proroka, niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem, o Tronie i Wzniesieniu się Allaha nad nim, oni

(Salaflowie) potwierdzali je, nie mówiąc o ich „kajfijja”, i nie upodabniając ich do stworzeń; i że Allah Wywyższony jest oddalony od Swoich stworzeń, a Jego stworzenia są oddalone od Niego... On Wznoszący się nad Tronem, nad niebiosami...». Zob. „Kitab al-'Arsz”, 2/345-346, „al-Uluw”, str. 243, Imam adh-Dhahabi.

Imam adh-Dhahabi (673-748 r. h.) pisał: «Powiemy: nie zgadzamy się z tym, że jeśli Stwórca jest nad 'Arszem, nad niebiosami — czyni to obowiązkowym, by był w miejscu, lub stronie, gdyż miejsce i strona istnieją poniżej 'Arszu, a nad nim tego nie ma. Allah jest nad Swoim 'Arszem, jak co do tego byli zgodni pierwsze pokolenie, i to przekazali od nich imamowie. Mówili to, obalając dżahmitów, którzy mówią, że jest On w każdym miejscu, przytaczając jako dowód Jego słowa „On jest z wami, gdziekolwiek byście nie byli” [idźma muzułmanów, że chodzi tu o wiedzę]». Zob. al-'Uluw, 268.

Ibn Tajmijja, niech Allah się nad nim zmiłuje, powiedział: «Jednak łaska Allaha w odniesieniu do Swoich sług przejawia się w tym, że imamowie tej ummy są prawdomówni w mowach, jak na przykład czterej imamowie i inni (uczeni)... Ganili zwolenników kalamu spośród dżahmitów za ich wypowiedzi o Koranie, wierze i cechach Pana. Każdy z tych imamów miał takie samo przekonanie, którego trzymali się prawi poprzednicy z pierwszych pokoleń muzułmanów (salaf). Wszyscy byli jednomyślni co do tego, że Allaha będzie można zobaczyć w przyszłym życiu, że Koran, będąc Słowem Allaha, jest niestworzony, i że obowiązkowym warunkiem

wiary jest potwierdzenie sercem i językiem». Zob. „Kitab al-Iman”, str. 350-351. Wydawnictwo „al-Muhamadijja”.

Ibn Tajmijja powiedział też: «Wszyscy znani imamowie potwierdzają cechy Wszechmogącego Allaha i mówią: „Zaprawdę Koran — to Słowo Allaha, i nie jest stworzony”. Mówią też: „Zaprawdę Allaha będzie można zobaczyć w przyszłym życiu”. Taki jest madhhab towarzyszy i tych muzułmanów, którzy szczerze i dokładnie podążyli w ich ślady, czy byli z potomków proroka, czy z liczby innych ludzi. Taki sam jest madhhab tych imamów, których przykładowi podążyli muzułmanie: Malika ibn Anasa, as-Sauriego, al-Lajsa ibn Sa'da, al-Auza'iego, Abu Hanify, asz-Szafi'iego i Ahmada...». Zob. „Minhadż as-Sunna” 2/106.

Powiedział imam Ibn Chuzajma (zm. 311 r.h.), niech Allah się nad nim zmiłuje: «Rozdział o potwierdzeniu dla Allaha Nóg, Święty jest On i Wielki — nawet jeśli będzie to nienawistne dżahmitom mu'attila, którzy popadli w kufr wobec Cech naszego Stwórcy, Święty jest On i Wielki, które On sam sobie potwierdził w jasnych tekstach (muhkam) swojej Księgi, i na języku swojego wybranego Posłańca, pokój z nim.

Powiedział Allah, wspominając bożki, do których zwracają się niektórzy niewierni obok Allaha: «Czy mają nogi, którymi by chodzili? Albo mają ręce, którymi by chwyтали? Albo mają oczy, którymi by patrzyli? Albo mają uszy, którymi by słyszeli? Powiedz: „Wzywajcie swoich współtowarzyszy!”» sura „al-A'raf”, ajat 195.

I poinformował nas nasz Pan, Święty jest On i Wielki, że ten [kto czci tego], kto nie ma ani nóg, ani rąk, ani oczu, i nie słyszy – jest podobny do zwierząt, a nawet jeszcze bardziej zbłąkany.

A džahmici-mu'attila, którzy są gorsi niż żydzi, chrześcijanie i madżus – są podobni do zwierząt, a nawet jeszcze bardziej zbłąkani!» Zob. „at-Tauhid”, 1/202.

«Rozdział o wspomnieniu potwierdzenia Nogi dla Allaha, Potężny jest i Wielki, choćby zawstydzeni byli mu'attila-dżahmici, którzy nie wierzą w cechy naszego Stwórcy, Potężny jest i Wielki, które On potwierdził dla Siebie w jasno wyłożonym objawieniu Swoim i na języku Swego wybranego Proroka, niech Allah go błogosławi i obdarzy pokojem. Powiedział Allah, Potężny jest i Wielki, wspominając to, do czego wzywają niektórzy niewierni obok Allaha: «Czy mają nogi, którymi by chodzili, albo ręce, którymi by chwyтали, albo oczy, którymi by widzieli, albo uszy, którymi by słyszeli? Powiedz: Wzywajcie swoich współtowarzyszy!» [al-A'raf: 195]. I poinformował nas nasz Pan, Wywyższony jest, że ten, kto nie ma nogi, ani ręki, ani oka, ani słuchu, jest jak bydło, a nawet bardziej zbłąkany. Mu'attila-dżahmici zaś, którzy są gorsi niż żydzi, chrześcijanie i madżusi: są jak bydło, a nawet bardziej zbłąkani».

Nurt „Mu'tazylici”

Rozszerzone opracowanie

Mu'tazylici (mu'tazyła) – przedstawiciele pierwszego dużego kierunku w teologii scholastycznej, którzy deklarowali wyższość rozumu nad wiarą i zaprzeczali konieczności podążania za autorytetami religijnymi /taklid/.

Definicja terminu „mu'tazylici”

Mu'tazylici /arab. المعتزلة – odosobnieni, oddzieleni, oddaleni/ – przedstawiciele pierwszego dużego kierunku w kalamie, który pojawił się między 105 a 110 r.h. Mu'tazylici otrzymali swoją nazwę w związku z odosobnieniem się od kręgu al-Hasana al-Basriego jego uczniów Wasila ibn 'Aty i 'Amra ibn 'Ubajda.

Słowa czterech imamów o kalamie i tych, którzy się nim zajmują

Słowa imama Abu Hanify, niech Allah się nad nim zmiłuje

Abu Hanifa powiedział: «W Basrze jest wielu ludzi podążających za swoimi namiętnościami. Jeździłem tam ponad dwadzieścia razy i pozostawałem tam czasem rok, a czasem dłużej lub krócej, sądząc,

że kalam jest najważniejszą nauką». Zob. „Manakib Abi Hanifa” al-Kurdiego, str. 137.

Abu Hanifa powiedział: «Tak wiele zajmowałem się kalamem, że osiągnąłem w nim wielkie wyżyny, i zaczęto na mnie nawet wskazywać palcem. Pewnego razu, gdy siedzieliśmy niedaleko kręgu Hammada ibn Abu Sulajmana, podeszła do mnie pewna kobieta i powiedziała: „Pewien człowiek, który ma żonę-niewolnicę, chce się z nią rozwieść zgodnie z Sunną. Ile razy powinien dać jej rozwód?”. Nie wiedziałem, co powiedzieć, i kazałem jej zapytać Hammada, a potem wrócić i poinformować mnie o jego odpowiedzi. Zadała to samo pytanie Hammadowi, a on odpowiedział: „Powinien dać jej rozwód jeden raz w tym czasie, gdy nie ma u niej miesiączki, i on (po ostatniej menstruacji) nie miał z nią zbliżenia. Następnie powinien ją zostawić (nie mając z nią zbliżenia), dopóki nie zakończą się u niej jeszcze dwa cykle menstruacyjne. Gdy zaś wykona pełną ablucję (po zakończeniu ostatniej menstruacji), stanie się dla niej dozwolone /halal/ wyjść za mąż za innego”. Po tym kobieta wróciła i przekazała mi słowa Hammada. Ja zaś powiedziałem: „Nie potrzebuję kalamu”, — po czym wzięłem swoje sandały i przysiadłem się do Hammada». Zob. „Tarich Baghdad”, 13/333.

Abu Hanifa powiedział: «Niech Allah przeklnie 'Amra ibn 'Ubajda, gdyż stworzył on dla ludzi drogę prowadzącą do kalamu, który nie przyniesie im żadnego pożytku». Zob. „Zamm al-Kalam” al-Harawiego, str. 28-31.

Pewien człowiek zapytał Abu Hanifę: «Jakie masz zdanie o tym, że ludzie zaczęli wprowadzać do mowy takie pojęcia jak „akcydens” /al-a'rad/ i „obiektowość” /al-adžsam/?». Abu Hanifa odpowiedział: «Są to słowa filozofów. Trzymaj się przekazów /asar/, podążaj drogą prawych poprzedników /salaf/ i wystrzegaj się religijnych nowości, ponieważ każda religijna nowość – to herezja /bid'a/». Zob. „Zamm al-Kalam” al-Harawiego (194/ba).

Hammad, syn Abu Hanify, opowiadał: «Pewnego razu przyszedł do mnie ojciec, niech Allah się nad nim zmiłuje, a u mnie w tym czasie znajdowała się grupa ludzi spośród zwolenników kalamu.

Prowadziliśmy tak zażarte spory o jakąś kwestię, że nawet podnosiliśmy głosy. Gdy usłyszałem w domu szmer wydawany przez ojca, wyszedłem do niego. Zapytał mnie: „Co to za ludzie u ciebie, o Hammadzie?”. Odpowiedziałem: „Taki to a taki, taki to a taki i taki to a taki”, wymieniając ich po imieniu. Powiedział: „A o czym się spieracie?”. Odpowiedziałem: „O taką to a taką kwestię”. Wtedy powiedział mi: „O Hammadzie, przestań zajmować się kalamem!”. Hammad powiedział: „I nigdy nie zauważyłem, by mój ojciec był spreczny sam ze sobą i był spośród tych, którzy coś nakazują, a potem tego zabraniają”. Dlatego zapytałem go: „O ojcze! Czyż nie nakazałeś mi studiować kalam?”. Odpowiedział: „Tak, synku, jednak dziś zabraniam ci tego”. Zapytałem: „Dlaczego?”. Na to odpowiedział: „O synku! Zaprawdę tych ludzi, różniących się zdaniem w kwestiach kalamu, widziałeś wcześniej wśród tych, którzy mieli jednolite poglądy i jedną religię. Tak trwało to, dopóki szatan nie odebrał im tego, siejąc wśród nich wrogość i sprzeczności, po czym zaczęli się różnić między

sobą...”» Zob. „Manakib Abi Hanifa” imama Ahmada al-Makkiego, str. 183-184.

Abu Hanifa powiedział Abu Jusufowi: «Wystrzegaj się mówić z ludźmi o podstawach religii, opierając się na kalamie, gdyż będą cię naśladować i mogą zacząć się tym zajmować». Zob. „Manakib Abi Hanifa” imama Ahmada al-Makkiego, str. 373.

Słowa imama Malika ibn Anasa, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn 'Abdul-Barr przekazał, że Mus'ab ibn 'Abdullah az-Zubajri powiedział: «Malik ibn Anas mówił: „Nienawistne mi są spekulatywne rozważania /kalam/ o religii. Mieszkańcy naszego miasta (tzn. Medyny – przyp. tłum.) również zawsze nienawidzili tego i zabraniali tego. Na przykład, spekulatywne rozważania /kalam/ o poglądach dżahmitów, kadarytów i im podobnych (sekciarzy). Niepożądane jest rozmawianie o czymkolwiek, oprócz tego, u którego podstawy leży sprawa. Co się zaś tyczy spekulatywnych rozważań o religii Allaha i o Wielkim i Wszechmocnym Allahu, to milczenie (o tym) jest dla mnie milsze, gdyż widziałem, że mieszkańcy naszego miasta zabraniają rozważań o religii, chyba że dotyczą jakiejś sprawy”». Zob. „Dżami' Bajan al-'Ilm wa Fadlih”, str. 415.

Abu Nu'ajm przekazał, że 'Abdullah ibn Nafi' powiedział: «Słyszałem, jak Malik mówił: „Gdyby człowiek popełnił wszystkie ciężkie grzechy, oprócz dodawania Allahowi współtowarzyszy, a

następnie odrzucił swoje namiętności i religijne innowacje — wśród nich imam Malik wymienił i kalam — wtedy koniecznie wszedłby do Raju”». Zob. „al-Hilja”, 6/325.

Al-Harawi przekazał, że Ishak ibn 'Isa powiedział: «Malik powiedział: „Kto będzie uczył się religii za pomocą kalamu, stanie się bezbożnikiem. Kto zechce się wzbogacić za pomocą alchemii, zrujnuje się. A kto zacznie opierać się na nieznanych hadisach /gharib/, okaże się kłamcą”». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf 173 — alif).

Al-Chatib przekazał, że Ishak ibn 'Isa powiedział: «Słyszałem, jak Malik ibn Anas ganił spory o religię i mówił: „Za każdym razem, gdy przychodził do nas człowiek, który najbardziej ze wszystkich lubił się spierać, chciał, byśmy odrzucili to, z czym przyszedł Dżibril do Proroka, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha”». Zob. „Szaraf Ashab al-Hadis”, str. 5.

Al-Harawi przekazał, że 'Abdur-Rahman ibn Mahdi powiedział: «Weszłem do Malika, gdy był u niego jakiś mężczyzna, zadający mu pytania. Malik zapytał go: „Zapewne jesteś spośród zwolenników 'Amra ibn 'Ubajda? Niech Allah przeklnie 'Amra ibn 'Ubajda, gdyż wprowadził on do religii tę herezję /bid'a/, dotyczącą kalamu. Gdyby kalam był nauką, towarzysze i ich naśladowcy z pewnością by o nim mówili, tak jak mówili o ustanowieniach szariatu”». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf 173 — ba).

Al-Harawi przekazał, że Aszhab ibn 'Abdul-'Aziz powiedział: «Słyszałem, jak Malik mówił: „Wystrzegajcie się herezji /bid'a/!”».

Ktoś zapytał: «O Abu 'Abdullahu! A czym jest herezja?». Odpowiedział: «To — heretycy, którzy mówią o Imionach Allaha, Jego cechach, Jego Mowie, Jego Wiedzy i Jego Mocy, nie powstrzymując się przy tym od takich rozmów, od których powstrzymywali się towarzysze i ci, którzy szczerze i dokładnie za nimi podążyli». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf 173 — alif).

Abu Nu'ajm przekazał, że asz-Szafi'i powiedział: «Jeśli do Malika ibn Anasa przychodził ktoś spośród tych, którzy podążali za swoimi namiętnościami, on (tzn. imam Malik) mówił mu: „Co się tyczy mnie, mam jasne wyobrażenie o swoim Panu i swojej religii. Co się zaś tyczy ciebie, jesteś wątpiący. Idź więc do podobnego sobie wątpiącego i spieraj się z nim!”» Zob. „al-Hilja”, 6/324.

Ibn 'Abdul-Barr opowiedział, że Muhammad ibn Ahmad ibn Huwajz Mindad al-Misri al-Maliki w rozdziale „Księga najmu i dzierżawy” swojego dzieła „al-Chilaf” napisał: «Malik powiedział: „Nie wolno wynajmować i brać książek, w których zawarte są uprzedzenia, religijne innowacje i wiadomości z astrologii”, wspomniawszy przy tym szereg książek. Następnie Malik powiedział: „Uważamy, że do książek ludzi podążających za swoimi namiętnościami i religijnymi innowacjami należą dzieła napisane przez zwolenników kalamu spośród mu'tazylitów i innych (sekt). Umowa o opłatę za te książki powinna zostać rozwiązana”». Zob. „Dżami' Bajan al-'Ilm wa Fadlih”, str. 416-417.

Słowa imama asz-Szafi'iego, niech Allah się nad nim zmiłuje

Al-Harawi przekazał, że ar-Rabi' ibn Sulajman powiedział: «Słyszałem, jak asz-Szafi'i mówił: „Jeśli człowiek włączył do swojego testamentu książki naukowe, wśród których są książki o kalamie, nie wchodzi one do testamentu, gdyż kalam nie jest nauką”». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf-213). Tę wypowiedź przytoczył też adh-Dhahabi w „as-Sijar” (10/30).

Al-Harawi przekazał, że al-Hasan az-Za'farani powiedział: «Słyszałem, jak asz-Szafi'i mówił: „Nigdy z nikim nie prowadziłem sporów o kalamie, oprócz jednego razu, i to proszę za to o wybaczenie u Allaha”». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf-213). Tę wypowiedź przytoczył też adh-Dhahabi w „as-Sijar” (10/30).

Al-Harawi przekazał, że ar-Rabi' ibn Sulajman powiedział: «Asz-Szafi'i powiedział: „Gdybym chciał napisać wielką księgę o każdej rzeczy sprzecznej (z szariatem), zrobiłbym to. Jednak w odniesieniu do kalamu nie napisałbym niczego, gdyż nie chcę, by cokolwiek mnie z nim wiązało”». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf-215).

Ibn Batta przekazał, że Abu Saur powiedział: «Asz-Szafi'i powiedział mi: „Nie widziałem ani jednego człowieka, który, przyswoiwszy sobie coś z kalamu, odniósł sukces”». Zob. „al-Ibana al-Kubra”, str. 535-536.

Al-Harawi przekazał, że Junus al-Misri powiedział: «Asz-Szafi'i powiedział: „Gdyby Allah doświadczył człowieka tym, co zakazał, oprócz wielobóstwa (szirk), byłoby to lepsze (dla niego) niż gdyby Allah doświadczył go kalamem”». Zob. „Manakib asz-Szafi'i” Ibn Abu Hatima, str. 182.

Słowa imama Ahmada, niech Allah się nad nim zmiłuje

Ibn Batta przekazał, że Abu Bakr al-Marwazi powiedział: «Słyszałem, jak Abu 'Abdullah mówił: „Ten, kto zajmuje się kalamem, nie odniesie sukcesu. Ten, kto zajmuje się kalamem, koniecznie stanie się dżahmitą”». Zob. „al-Ibana”, 2/538.

Ibn 'Abdul-Barr w swojej książce „Dżami' Bajan al-'Ilm” przytoczył następujące słowa imama Ahmada: «Nigdy nie odniesie sukcesu ten, kto zajmuje się kalamem. Ledwie ujrzysz człowieka zwracającego swój wzrok ku kalamowi, od razu zauważysz zepsucie jego serca». Zob. „Dżami' Bajan al-'Ilm wa Fadlih”, 2/95.

Al-Harawi przekazał, że 'Abdullah ibn Ahmad ibn Hanbal powiedział: «Mój ojciec napisał 'Ubajdullahowi ibn Jahji ibn Chakanowi: „Nie jestem zwolennikiem kalamu, i nie uważam za celowe mówić o czymkolwiek, oprócz tego, co zawarte jest w Piśmie Allaha lub hadisach Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha. Co się zaś tyczy innych rzeczy, rozmowa (al-kalam) o nich nie zasługuje na pochwałę”». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf – 216 – ba).

Ibn al-Dżauzi przekazał, że Musa ibn 'Abdullah at-Tarsusi powiedział: «Słyszałem, jak Ahmad ibn Hanbal mówił: „Nie siedźcie ze zwolennikami kalamu, nawet jeśli [bronią] Sunny”». Zob. „Manakib al-Imam Ahmad”, str. 205.

Ibn Batta przekazał, że Abu al-Haris as-Sijagh powiedział: «Kalam nie wyjdzie z serca tego, kto go pokocha. Nigdy nie zobaczysz, by

zwolennik kalamu odniósł sukces». Zob. „al-Ibana” Ibn Batty, 2/539.

Ibn Batta przekazał, że 'Ubajdullah ibn Hanbal powiedział: «Mój ojciec opowiedział mi, że słyszał, jak Abu 'Abdullah mówił: „Trzymajcie się Sunny i hadisów, a wtedy Allah da wam pożytek! Wystrzegajcie się zapuszczania się w rozważania, spory i przekomarzania, gdyż nie odniesie sukcesu ten, kto pokocha kalam! Każdy, kto wymyśla kalam, w końcu koniecznie skłoni się ku religijnej innowacji /bid'a/, gdyż kalam nie wzywa do dobra. Nie kocham kalamu, rozważań i sporów. Trzymajcie się Sunny, przekazów /asar/ i fikhu, z którego wyciągniecie pożytek! Porzućcie spory i mowy tych, którzy odeszli i pozostają w wątpliwości! Zastaliśmy ludzi, którzy tego nie znali i unikali zwolenników kalamu. Ostatecznie kalam nie prowadzi do dobra. Oby Allah uchronił nas wszystkich od smut, i oby uratował nas wszystkich od wszelkich niebezpieczeństw!”» Zob. „al-Ibana” Ibn Batty, 2/539.

Nurt „Aszaryci”

Rozszerzone opracowanie

Aszaryci (asz'aryci) — zwolennicy jeszcze jednego kierunku w kalamie, który powstał w III wieku hidżry. Eponimem tej szkoły stał się Abul-Hasan al-Asz'ari, który przez długi czas był jednym z teologów kierunku mu'tazylickiego.

Definicja terminu „aszaryci”

Aszaryci /arab. الأشاعرة/ — mutakallimowie, przedstawiciele jednego z podstawowych kierunków kalamu. Założyciel i eponim — myśliciel i filozof Abul-Hasan al-Asz'ari (zm. w 324 r.h.), który przez długi czas był jednym z teologów nurtu mu'tazylickiego. Następnie odrzucił te poglądy i zaczął uznawać siedem boskich cech, które zdołał wyjaśnić swoim rozumem (życie, wiedza, moc, pragnienie, słuch, wzrok, mowa). Jednocześnie kontynuował interpretowanie takich cech Allaha jak Oblicze, Oczy, Ręce, Stopa, Goleń. Te poglądy przejął od Abu Muhammada 'Abdullaha ibn Sa'ida ibn Kilaba. Później zaczął uznawać te cechy i całkowicie podzielać poglądy swoich prawych poprzedników, w tym Ahmada ibn Hanbala. Jednak zwolennicy nurtu aszaryckiego opierają się na poglądach, które imam al-Asz'ari wyznawał na drugim etapie kształtowania się swoich poglądów.

Aszaryci wyszli z kullabitów, jak o tym mówi aszaryta asz-Szahristani po tym, jak wspomniał, że wcześni uczeni Salafowie potwierdzali Cechy i Atrybuty Allaha, i nie dzielili ich na „sifaty istotowe” i „sifaty czynu”: «...dopóki nie nadszedł czas 'Abdullaha ibn Sa'ida al-Kullaba i Harisa al-Muhasibiego. Byli oni z ogólnej masy uczonych Salafów (aszaryckich salafów), oprócz tego, że weszli w naukę kalamu i wspierali przekonania salafów za pomocą dowodów kalamu. Niektórzy z nich udzielali lekcji, inni pisali książki, dopóki nie nastąpił rozłam między Abu Hasanem al-Asz'arim a jego nauczycielem al-Dżubba'im, po czym ten przeszedł do tej grupy i poparł ich przekonania kalamicznymi dowodami, co stało się madhhabem dla Ahl as-Sunny» Zob. „Nihajat al-Ikdam” str. 303.

Powiedział Abu 'Ali as-Sakafi, zwracając się do Ibn Chuzajmy: «Powiedz nam, co ganisz w naszym madhhabie, byśmy się od tego odwrócili?». I imam Ibn Chuzajma odpowiedział: «Waszą skłonność do madhhabu kullabitów, imam Ahmad Ibn Hanbal był jednym z najsilniejszych ludzi przeciwko 'Abdullahowi Ibn Sa'idowi Ibn Kullabowi, i jego uczniom, podobnym al-Harisowi i innym». Zob. „as-Sijar”, 14/380.

Główne oznaki aszarytów

1. Wysuwanie na pierwszy plan rozumu ponad teksty Koranu i wiarygodnej Sunny, w przypadku ich zewnętrznej sprzeczności. Apelując przy tym fałszywymi hadisami, jak to znajdujemy u al-Ghazalego w „Ihja' 'ulum ad-din” 1/83 i innych jego książkach;

2. Nieprzyjmowanie hadisów „al-Ahad” w 'akidzie /wyznaniu/.
Zob. „Asasu at-takdis” ar-Raziego, str. 167-170;

3. Zniekształcone przekonania o istnieniu Allaha, według ich słów nie jest On ciałem, ani przedmiotem, nie ma miejsca ani strony, i inne innowacyjne wypowiedzi, których nie stosowali prawi poprzednicy. Podczas gdy metoda poprzedników w tej kwestii opierała się na milczeniu, ponieważ nie ma wskazania ani na potwierdzenie, ani na zaprzeczenie tym tezom;

4. Zniekształcone rozumienie Tauhidu /Jedyności Boga/. Główny nacisk aszarytów kładziony jest na Tauhid Panowania, w czym nie byli sprzeczni „kurajscy-wielobożcy”, którzy walczyli z Prorokiem, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem. Co się zaś tyczy „Tauhid al-'Ibada” /czci/ lub „al-Uluhijja”, to nie przywiązują do tego wielkiej wagi. Tak, świadectwo wiary „La ilaha illa-Llah” interpretują jako: „nie ma Stwórcy oprócz Allaha”. Podczas gdy właściwa interpretacja imamów Sunny jest: „Nie ma bóstwa godnego czci, oprócz Allaha”. Co, ogólnie, doprowadziło do osłabienia, które doprowadziło większą część Ummy do jawnego wielobóstwa, poprzez czczenie grobów proroków, ustazów i świętych;

5. Pierwszym obowiązkiem dla dorosłego u aszarytów jest obserwacja /nazar/ lub zamiar obserwacji /kasd/, albo nawet wątpliwość. Tzn. najpierw dla poznania i czczenia Stwórcy należy zwrócić uwagę na otoczenie. Niektórzy powiedzieli: nie, obowiązkiem jest po prostu zamierzyć zwrócić uwagę na otoczenie; najbardziej zaś skrajni powiedzieli: trzeba zwątpić, a

potem dojść w procesie dwóch wyżej wymienionych etapów do poznania i wiary. Innymi słowy, ogłosili wątpliwość zasadą metodologiczną poznania. U zwolenników zaś Sunny pierwszym obowiązkiem jest uczynienie Jedynym Allaha sercem, słowem i czynem w czci, Panowaniu, Jego Imionach i Atrybutach. Podczas gdy wątpliwość, w tym przypadku, jest niewiarą;

6. Nieodpowiednie, sprzeczne z metodą prawych poprzedników interpretacje takich atrybutów Wszechmogącego jak ręce, oczy, oblicze, gołe i inne wymienione w Koranie i wiarygodnej Sunnie. Tym samym aszaryci uznają jedynie siedem Atrybutów Wszechmogącego: Wiedzę, Życie, Siłę, Słuch, Wzrok, Mowę, Pragnienie. Zob. „Risalatul ila ahl as-saghr”. Abul-Hasan al-Asz'ari, str. 67;

7. W kwestii imanu /wiary/ są między murdżiitami, mówiącymi, że wystarczy powiedzieć dwa świadectwa bez czynów, a dżahmitami twierdzącymi, że wystarczy po prostu wierzyć w sercu, nawet bez wypowiedzania tych świadectw. Zob. „Tamhid” al-Bakillaniego str. 346;

8. W kwestii oskarżania o niewiarę /takfir/ nie mają jasnego stanowiska. Czasem mówią, że nie oskarżają o niewiarę nikogo, czasem czynią takfir tylko tym, którzy czynią go im. Niekiedy oskarżają o niewiarę tych, którzy dosłownie podążają za tekstami Koranu i Sunny. Metoda zaś zwolenników Sunny jest taka, że takfir /oskarżenie o niewiarę/ należy do praw Allaha i Jego posłańca, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha. Jeśli zgodnie z tekstami Koranu i Sunny człowiek popadł w niewiarę, ogłasza się go

niewiernym bez zbędnych na to wahań i wątpliwości, w taki sposób, jak jest to przewidziane w szariacie;

9. Koran u aszarytów w rzeczywistości nie jest Słowem Allaha. Według ich przekonania Koran — to Słowo Allaha, które Wszechmogący wypowiedział o Sobie (lub wewnętrznym głosem). Zob. „Nakdu at-t'asis” 2/52. Zwolennicy zaś Sunny są przekonani, że Koran — to słowo Allaha, w dosłownym sensie, bez żadnych interpretacji i dodatków. Słowo Allaha jest słyszalne dla aniołów i niektórych proroków;

10. Aszaryci — fataliści, tzn. są przekonani, że ludzie nie mają wyboru. Wszystko, co przez nich jest czynione — wszystko jest stworzone przez Allaha, wiara i niewiara narzucone. Zob. „Irszad” str. 268, „Nihajatul-akdam”, str. 297. Wymyślili różne sformułowania i innowacyjne terminy, by zawoalować tę zasadę, jednak wynik tych starań jest jasny jak słońce dla widzącego. Te próby połączenia sprzecznych stwierdzeń doprowadziły do tego, że teoria „przyswojenia-kasb” al-Asz'ariego stała się u Arabów rzeczownikiem pospolitym oznaczającym coś niejasnego i zagmatwanego. Zwolennicy zaś Sunny znajdują się pośrodku między tymi, którzy mówią, że nie ma wyboru (aszaryci, dżabryci) a tymi, którzy przypisali wybór i czyn całkowicie człowiekowi (kadaryci, mu'tazylici). Prawda zaś jest w tym, że wszystko jest stworzone przez Allaha, czyny człowieka w tym, a człowiek ma też wybór, wierzyć mu czy nie;

11. Także ich szkodliwe przekonania w kwestii mądrości i przyczynowości w stworzeniach Allaha. Ustanowili

nieodpowiednie podstawy, wychodząc z których, według ich przekonania, Wszechmogący Allah może uwiecznić niewiernych w Raju, a wierzących w Piekło, jeśli zechce. Tzn. zdecydowali, że wszystkie czyny Allaha powracają jedynie do pragnienia Allaha, a nie do czegokolwiek innego z Jego wielkich Sifatów-Cech, Atrybutów, takich jak, na przykład, Sprawiedliwość, Mądrość czy Miłosierdzie. Tak, ajat: «Stworzyłem dzinny i ludzi tylko dla czczenia Mnie» al-Asz'ari interpretuje: «Chodzi o część dzinnów i ludzi, którzy czczą Allaha spośród nich». Zob. „al-Lum'a” 68 str. Podczas gdy ten ajat jest tekstem, potwierdzającym w szariacie mądrość, przyczynę i cel, dla którego stworzone zostały wszystkie dzinny i ludzie;

12. I ostatnie, ich niewłaściwe wyjaśnienie takich materialnych prawd jak: kosmos, cykl ziemski, temperatura itp. Tak, aszaryci, zagłębiwszy się w te nauki, które były im nie na siłach, stworzyli przyczynę do dyskredytowania islamu przez uczonych-przyrodznawców. Zob. „al-Fark bajna al-Firak”, str. 318, Abu Mansur al-Baghdadi zmarł w 429 r.h. W tej sprawie szejchul-Islam, niech Allah się nad nim zmiłuje, powiedział: «Błędy filozofów-ateistów w tym, co mówią w odniesieniu do teologii, prorocत्व, zmartwychwstania i prawodawstwa, są dużo większe niż błędy filozofów-dogmatyków, jednocześnie to, o czym mówi się w naukach przyrodniczych i matematyce, jest zaprawdę bliższe prawdy u filozofów-ateistów, niż u tych, którzy ich obalają spośród zwolenników kalamu. I zaprawdę większa część rozmów zwolenników kalamu w tych tematach jest bez wiedzy, bez rozsądku i bez szariatu». Zob. „Radd 'ala mantikijin”, str. 311.

Słowa imamów o aszarytach

Powiedział wielki imam spośród salafów Muhammad Ibn Ibrahim al-Busandzi (zm. 268 r.h.) o aszarytach-kullabitach: «Ta sekta — ich fitna jest najbliższa sercom niektórych sług, i jest niebezpieczeństwo, że mogą za pomocą tych szubuhatów wprowadzić w błąd podobnych do nich, pozbawionych pomocy Allaha. I dlatego koniecznie należy być surowym wobec tej podłej sekty, i przestrzegać przed nimi, i zabraniać siedzenia z nimi, i rozmawiania z nimi, i modlenia się za nimi, i przebywania z nimi, w karę dla nich — tak jak robili to imamowie prowadzący na prostą drogę, podobni 'Umarowi Ibn al-Chattabowi i 'Ali Ibn Abu Talibowi, i im podobni, wypędzając podobnych tej sekcie, i odcinając ich opinie od Ummy, i nakazując wyrzucić ich z kraju, i przekonując ich przywódców batami. I ta sekta zasługuje dokładnie na to samo. Co się zaś tyczy skłaniania się ku nim, lub brania hadisu od nich, lub brania fatw u nich — to jest to, moim zdaniem, spośród największych nieszczęść w religii». Zob. „Zamm al-Kalam”, 1546.

Powiedział imam imamów Ibn Chuzajma, gdy zapytano go o pewną kwestię: «A czyż nie ma na ziemi Muhammada Ibn Ibrahima al-Busandżiego, bym wydał fatwę?». Zob. „Zamm al-Kalam”, 1546.

Imam adh-Dhahabi cytuje Ibn Chuzajmę w „Sijar” (14/380): «Ahmad Ibn Hanbal był wśród najsurowszych ludzi w przestrzeganiu przed 'Abdullahem ibn Sa'idem ibn Kullabem i jego towarzyszami, takimi jak al-Haris i inni».

Mówi Abu Kasim an-Nasr Abazi: «Dotarło do mnie, że Haris al-Muhasibi zaczął mówić, wykorzystując kalamiczne dowody, za co wyrzekł się go imam Ahmad, po czym zaczął się ukrywać, a gdy zmarł, na jego pogrzebowym grobie nie było nikogo, oprócz czterech ludzi» Zob. imam adh-Dhahabi w „Mizan” 1/430 i Ibn Hadżar w „Tahdhib at-Tahdhib” 2/153.

Ibn al-Dżauzi pisze: «Powiedział as-Sulami: „Haris al-Muhasibi zaczął się wypowiadać w odniesieniu do Mowy Allaha i Jego Cech i Atrybutów, za co wyrzekł się go imam Ahmad ibn Hanbal”». Zob. „Talbis Iblis” str. 167.

Powiedział imam al-Hakim: «Słyszałem, jak Abu Sa'd Ibn Abu Bakr powiedział: „Gdy zaczęła się fitna kullabitów w Nisapurze, Abu al-'Abbas as-Surajdż sprawdzał dzieci ludzi pod względem 'akidy, i nie opowiadał hadisów dzieciom kullabitów. I pewnego razu podniósł mnie w madżlisie, i powiedział: «Powiedz: wyrzekam się dla Allaha kullabitów!»» Zob. „as-Sijar”, 14/395.

Powiedział też imam szafi'itów, nazywany „drugim asz-Szafi'im”, Abu al-'Abbas as-Surajdż, gdy zapytano go, czym jest tauhid: «Tauhid uczonych i muzułmanów — świadectwo, że nie ma nikogo godnego czci, oprócz Allaha, i że Muhammad — Połaniec Allaha. A „tauhid” ludzi kłamstwa — rozważania o zjawiskach /a'rad/ i ciałach /adżsam/[1]» Zob. „Zamm al-Kalam”, 4/385.

Powiedział też imam Ibn as-Surajdż: «I my (Ahlus-Sunna) nie mówimy zgodnie z ta'wilem mu'tazylitów, aszarytów, dżahmitów,

bezbożników, mudżassymitów, muszabbihitów, karramitów, i nadających kajfijjat» Zob. „Akida Ibn Surajdż”, 16.

Mówi imam al-Harawi al-Ansari: «Słyszałem, jak Ahmad ibn Abu Nasr al-Malini powiedział: „Wszedłem do Egiptu wraz z niektórymi z moich towarzyszy do meczetu 'Amra ibn al-'Asa, niech Allah będzie z niego zadowolony. Gdy usiedliśmy, szejch podszedł do nas i powiedział: «Jesteście ludźmi Chorasanu i jesteście ludźmi Ahlus-Sunna. Lecz to jest miejsce aszarytów, więc wstańcie i odejdźcie»”» Zob. „Zamm Ul-Kalam” 117a.

Także: «Słyszałem, jak Ahmad ibn al-Hasan al-Hamuszi, fakiha z Reju, w swoim domu w Reju, na zgromadzeniu, przeklinał aszarytów i wynosił hanbalitów. Było to w roku, gdy wyruszyliśmy na hadżdż» Zob. „Zamm Ul-Kalam” 117b.

I także on powiedział: «Słyszałem Ahmada ibn Hamzę i Abu 'Ali al-Haddada, jak mówili: „Zauważyliśmy u Abul-'Abbasa Ahmada Ibn Muhammada al-Nihawandiego silne odrzucenie ludzi kalamu, i uważał aszarytów za popełniających niewiarę”» Zob. „Zamm Ul-Kalam” 116a.

Ibn Tajmijja przytacza słowa szejchul-Islama imama al-Harawi al-Ansariego, który powiedział, że aszaryci – to bezsilni mu'tazylici /mahanis al-mu'tazyla/. Zob. „Madżmu' al-Fatawa” 8/227.

Imam Abul-Hasan al-Kurdzi asz-Szafi'i, jeden z szafi'ickich uczonych 5 wieku, powiedział: «Imamowie szafi'icy nieustannie sprzeciwiali się temu, by przyporządkowywać ich do al-Asz'ariego,

i unikali tego, na czym al-Asz'ari zbudował swój madhhab, i zabraniali swoim towarzyszom i ulubieńcom zbliżania się do tego, jak to słyszałem od pewnej liczby szejchów i imamów». Następnie przytoczył nam przykład szejcha szafi'itów swojego czasu, imama Abu Hamida al-Isfarani, który był znany jako Szafi'i trzeci, który mówił: «Surowość szejcha wobec ludzi kalamu jest powszechnie znana do tego stopnia, że nawet czynił różnicę między podstawami fikhu Szafi'iego a podstawami al-Asz'ariego».

Przekazy o tym zostały też przekazane przez Abu Bakra ar-Razikaniego, i są ze mną. Za nim podążyli w tym szejch Abu Ishak asz-Sziraz i w jego dwóch książkach „al-Lum'a” i „at-Tabsira” do tego stopnia, że jeśli stwierdzenie al-Asz'ariego zgadzało się z jedną z wypowiedzi wśród naszych towarzyszy (szafi'itów), czynił różnicę i mówił: «To słowa aszarytów» i nie zaliczał ich do liczby towarzyszy Szafi'iego. Gardzili nimi i unikali ich i ich madhhabu w podstawach fikhu, nie mówiąc już o podstawach religii» Zob. „at-Tistinijja” str. 238-239 i „Szarhul-Asfanijach” 5/31 z „Fatawa al-Kubra”.

Mówiąc o aszarytach, imam Abu Nasr As-Sidżzi (zm. 444 r.h.) — znany muhaddis i podróżnik swojego czasu, powiedział: «I co się tyczy ich (aszarytów), (oni) twierdzą to, co jest sprzeczne z tym, w co prawdziwie wierzą, i jest to praktyka heretyków. Jest to w ich potwierdzeniu, że Allah Wysławiany wzniosł się nad Tron. Jednak też z ich przekonania niedozwolone jest opisywanie Allaha Wysławianego jako nad niebiosami ani też że nie jest On w ziemi, ani nad Tronem, ani też że jest On w górze» Zob. „Radd man ankara-l-harf wa saut” str. 122.

Powiedział też: «Także wielu z jego (al-Asz'ariego) madhhabu wyraźnie mówi zgodnie ze słowami Ahlus-Sunna w podstawie. Następnie, po wyjaśnieniu i dalszym doprecyzowaniu, kończą słowami mu'tazylitów. Ignoranci człowiek przyjmie to, co jest oczywiste, lecz wiedzący człowiek będzie mówił tylko o tym, co mu wiadomo. Dlatego ich szkoda jest większa niż szkoda mu'tazylitów, ponieważ ci ostatni (mu'tazylici) jasno wyrazili swoje stanowisko wobec Ahlus-Sunna, a pierwsi (aszaryci i kullabici) są skryci i próbują wymieszać się z ludźmi prawdy» Zob. „Radd man ankara-l-harf wa saut” str. 177-181.

Powiedział imam Ibn Kudama al-Makdisi al-Hanbali, mówiąc o madhhabie aszarytów w kwestii Koranu: «I to jest — stan tych ludzi, wszelkiej wątpliwości. I są oni zindykami bez żadnych wątpliwości, gdyż nie ma wątpliwości, że fałszywie okazują wywyższenie mushafów, sugerując swoim widokiem, że to Koran, podczas gdy w środku są przekonani, że w mushafach nie ma niczego, oprócz papieru i atramentu. I okazują wywyższenie Koranu, i zbierają się na jego czytanie na zgromadzeniach, podczas gdy są przekonani, że jest napisany przez Dżibrila, i to jego wyrażenie. I okazują na zewnątrz, że Musa słyszał słowa Allaha od Allaha, a następnie mówią, że to nie był głos. I mówią w swoich azanach i modlitwach: „Świadczę, że Muhammad Posłaniec Allaha”, podczas gdy są przekonani, że jego prorocstwo i posłannictwo przerwało się z jego śmiercią, i przestał być Posłańcem Allaha, i był nim jedynie za życia. A prawdziwa istota ich madhhabu jest taka, że nie ma nad niebiosami Pana, i nie ma na ziemi Koranu, a Muhammad — nie jest Posłańcem Allaha. I nie

ma wśród wszystkich innowatorów takiego, który by tak bardzo okazywał sprzeczność z tym, w co naprawdę jest przekonany, oprócz nich, i podobnych do nich zindyków.

I zdumiewające jest to, że ich imam, który zapoczątkował tę bid'ę — człowiek, który nie jest znany ani religią, ani bogobożnością, ani niczym z nauk szariackich absolutnie! I nie przypisuje mu się żadnej wiedzy, oprócz zepsutej nauki kalamu, i przyznają, że był mu'tazyliłą przez 40 lat, a następnie okazał powrót z mu'tazylizmu, i nie ujawniło się u niego po powrocie z mu'tazylizmu nic, oprócz tej bid'y.

Jak więc przedstawiło się w ich rozumach, że Allah nie poprowadzi do poznania prawdy nikogo, oprócz swojego wroga, i nie da prostego przewodnictwa nikomu, oprócz tego, kto nie ma udziału w islamie i religii.

A następnie ta bid'a, obok oczywistości jej niegodziwości, i dodanej ohydy w niej — rozpowszechniła się silnie, i ujawniła się silnym ujawnieniem. I myślę, że to — ostatnia bid'a, i najbardziej ohydna z nich, i na niej nastąpi Godzina, i że ta bid'a będzie się jeszcze zwiększać i rozpowszechniać» Zob. „Al-Munazara fil-Kur'an”, 50/51.

Imam Ibn Hazm powiedział: «Dżahmici i aszaryci — to dwie grupy, na których nie warto się opierać... Mówią, że iman to jedynie potwierdzenie sercem» Powiedział też: «I ich podstawa dla tej złej podstawy jest poza jednomyślną opinią ludzi islamu» Zob. „al-Muhalla” 11/411.

Ibn al-Dżauzi mówi: «Ludzie nie różnili się zdaniem, dopóki nie przyszedł al-Asz'ari i nie zaczął najpierw mówić słowami mu'tazytów, a następnie przyszło mu do głowy, że Mowa Allaha jest Cechą (sensem) w Istocie Allaha, z czego wynika, że to, co posiadamy (Koran) jest stworzone!» Zob. „Sajid al-Chatir” str. 181.

Ibn Kasir mówi: «Ibn al-Dżauzi wspomina o tym w tym roku (331), w „al-Muntazam”. Śmierć al-Asz'ariego, gdzie mówi o nim źle, lekceważąco zgodnie z przyjętym krytycyzmem hanbalitów wobec aszarytów przeszłości i teraźniejszości». Zob. „al-Bidaja wan-nihaja” 11/206.

Ibn al-Kajjim przytoczył cytaty al-Walida ibn Ruszda al-Malikiego ibn Walida (zm. 595 r.h.) w swojej książce „as-Sawa'ik al-Mursala” (2/417), i potwierdził to, nie przecząc mu. Jego słowa były: «Jeśli zastanowisz się nad tym, co było sprzeczne z tym prawem (Sunną), w tym czasie zniekształceń w kwestiach ta'wilu stanie się jasne, że te przykłady są słuszne. Tak, pierwszymi, którzy zaczęli zniekształcać to wielkie uzdrowienie (Sunnę), byli hawaridż, następnie mu'tazylicy po nich. Potem to byli aszaryci, potem sufi, i wtedy przyszedł Abu Hamid (al-Ghazali) i zatopił wioskę».

Powiedział imam Ibn al-Kajjim: «Wzmianka o czterech taghutach, którymi zniszczono, dokonujący fałszywego ta'wilu, twierdzący religii, i podeptano nienaruszalność Koranu, i zatarto nimi ślady Imanu. I to jest ich słowo: „Słowa Allaha i słowa Jego Posłańca — wskazania słowne, które nie dają wiedzy i nie dokonuje się poprzez nie głębokie przekonanie”, i ich słowo: „Ajaty i hadisy o Sifatach — madżazat /sensy przenośne/, które nie mają al-hakika

(prawdziwego, zewnętrznego sensu)”, i ich słowo: „Zaprawdę, wiarygodne przekazy Posłańca Allaha nie dają wiedzy, a granicą ich jest to, że dają az-zonn”, i ich słowo: „Gdy zderzył się rozum i teksty Objawienia, bierzemy rozum i nie zwracamy się do objawienia”». Zob. „As-Sawa'ik al-Mursala”, 1/174

[1] Rozważania o a'rad i adžsam to wspólne miejsce wszystkich aszarytów w ich rozmowie o tauhidzie, i u nich nie jest możliwe potwierdzenie tauhidu inaczej niż przez poznanie tych terminów.

Wyrzeczenie się przez imama al-Asz'arię poglądów mu'tazylickich i powrót do wyznania pierwszych muzułmanów

Syryjski historyk Abul-Kasim 'Ali ibn al-Hasan ibn Hibatullah ibn 'Asakir ad-Dimaszki (zmarł w 571 r.h.) w książce „Tabjin Kizb al-Muftari” („Zdemaskowanie kłamstwa, przypisywanego Abul-Hasanowi al-Asz'ariemu”) pisał: «Abu Bakr Isma'il ibn Abu Muhammad ibn Ishak al-Azdi al-Kirawani, bardziej znany jako Ibn 'Azara, opowiadał, że Abul-Hasan al-Asz'ari był mu'tazylitą i przez czterdzieści lat trzymał się poglądów nurtu mu'tazylickiego. Był największym teologiem tej szkoły, a następnie odsunął się od ludzi na piętnaście dni. Po tym wyszedł do ludzi i udał się do katedralnego meczetu Basry. Po piątkowej modlitwie wszedł na katedrę i powiedział: „O ludzie! Nie było mnie z wami przez pewien czas, ponieważ rozmyślałem nad tekstami szariackimi. Dowody wydawały mi się jednakowo przekonujące. Nie udawało

mi się przyznać pierwszeństwa prawdzie przed kłamstwem i kłamstwu przed prawdą. Wtedy zwróciłem się do Wszechmogącego i Wszechdobrego Allaha i poprosiłem Go, by poprowadził mnie prostą drogą. Allah poprowadził mnie drogą, którą przedstawiłem w tych książkach. Odrzucam swoje wcześniejsze poglądy, tak jak odrzucam tę koszulę”. Zdjął z siebie koszulę i ją rzucił, a następnie przekazał książki ludziom».

Wśród nich była książka „al-Luma” („Przebłyśki”) i niektóre inne dzieła, o których wkrótce porozmawiamy, jeśli taka będzie wola Allaha. Gdy znawcy hadisów i prawa muzułmańskiego spośród zwolenników Sunny i zwolenników jednej społeczności muzułmańskiej przeczytali jego książki, uznali go za swojego jednomyślnika i uznali jego prawo do nazywania się imamem. Jego autorytet był tak wielki, że nazwa szkoły prawdziwych zwolenników Sunny została związana z jego imieniem. Jednocześnie mu'tazylici zaczęli odnosić się do niego tak, jak żydzi i chrześcijanie odnoszą się do człowieka pisma, który nawrócił się na islam i zaczął demaskować wady poglądów, których się wyrzekł. Zaprawdę taki człowiek jest najbardziej nienawistny dla żydów i chrześcijan.

Co się zaś tyczy Abul-Hasana al-Asz'ariego, stał się najbardziej nienawistnym człowiekiem dla mu'tazylitów. Zaczęli go lżyć i wymyślać o nim wiele kłamliwych opowieści. A fakt, że Abul-Hasan al-Asz'ari przez długi czas wyznawał poglądy mu'tazylickie, w żaden sposób nie świadczy o jego upadku i rozkładzie. Przeciwnie, każdy rozsądny człowiek może się przekonać o jego

głębokiej wiedzy w dziedzinie podstaw wiary i jego wysokiej pozycji wśród teologów. Jeśli człowiek odrzuca poglądy, które przedtem wyznawał, to bywa lepiej zorientowany w słabościach tej szkoły i może bardziej przekonująco odrzucać wątpliwe dowody jej zwolenników i demaskować ukrywane przez nich wady. Co się zaś tyczy ludzi, którzy go za to ganią, są podobni do tego, kto sprzeczał się z jednookim Harunem ibn Musą.

Jednooki Harun był żydem, który nawrócił się na islam. Stał się prawym muzułmaninem, wyuczył się Koranu na pamięć i studiował gramatykę języka arabskiego. Pewnego razu wdał się w polemikę z pewnym człowiekiem i wygrał. Pokonany rozmówca nie wiedział, co robić, i powiedział: „Byłeś żydem i przyjąłeś islam!”. Harun odpowiedział: „A ty postąpiłeś bardzo źle!”. Tym samym Harun pokonał go po raz kolejny.

Znawcy hadisów byli jednomyślni co do tego, że Abul-Hasan al-Asz'ari był jednym z największych znawców hadisów, podążał drogą swoich poprzedników i wyznawał poglądy, których trzymali się prawdziwi zwolennicy Sunny, a także obalał różne błędne poglądy heretyków i zbłąkanych. Jego dowody były podobne do miecza, który druzgotał poglądy mu'tazylitów, rafidytów i pozostałych heretyków spośród zbłąkanych muzułmanów i odstępców. A każdy, kto go krytykował lub lżył, faktycznie lżył w jego osobie wszystkich zwolenników Sunny. Bezsprzecznie Abul-Hasan al-Asz'ari nie był pierwszym teologiem, który wyznawał poglądy prawdziwych zwolenników Sunny. On po prostu podążał drogą swoich poprzedników, wszystkimi siłami pomagał tej nauce

i zdołał jeszcze bardziej wyraziście wyjaśnić i uzasadnić wiele kwestii. Przy tym nie wniósł do tej nauki ani jednej heretyckiej nowości i nie stworzył zasadniczo nowej szkoły religijnej. Jedynie wyjaśniał i komentował przepisy religijne tak, jak robili to inni imamowie, którzy stali się eponimami różnych szkół teologicznych.

Abu Bakr ibn Furak pisał, że Abul-Hasan al-Asz'ari wyrzekł się nurtu mu'tazylickiego i stał się zwolennikiem Sunny w 300 r.h.

Jeszcze jednym teologiem, który opowiadał o wyrzeczeniu się przez imama al-Asz'ariego nurtu mu'tazylickiego, był Abul-'Abbas Szams ad-Din Ahmad ibn Muhammad ibn Abu Bakr ibn Chalkan asz-Szafi'i (zmarł w 681 r.h.). W swojej książce „Wafajat al-A'jan” („Zgony znakomitych osób”) pisał: «Abul-Hasan al-Asz'ari był mu'tazylitą, lecz później okazał w tym skruchę». Zob. „Wafajat al-A'jan”, t. 2, str. 446.

O tym opowiadał też 'Imad ad-Din Abul-Fada Isma'il ibn 'Umar ibn Kasir al-Kuraszi ad-Dimaszki asz-Szafi'i (zmarł w 774 r.h.). W swojej książce „al-Bidaja wan-Nihaja” („Początek i zakończenie”) pisał: «Al-Asz'ari był mu'tazylitą, lecz następnie publicznie okazał w tym skruchę na katedrze w Basrze i zaczął demaskować niegodziwe i błędne poglądy mu'tazylitów». Zob. „al-Bidaja wan-Nihaja”, t. 11, str. 186.

O tym poinformował też Szams ad-Din Muhammad ibn Ahmad ibn 'Usman ad-Dimaszki asz-Szafi'i, bardziej znany jako imam adh-Dhahabi (zmarł w 748 r.h.). W swojej książce „al-'Uluww li al-'Ali al-

Ghaffar” („Wysokie usytuowanie Wysokiego i Wszechprzebaczącego”) powiedział: «Na początku Abul-Hasan był mu'tazylitą i uczył się u Abu 'Ali al-Dżubba'iego. Następnie rozstał się z nim, obalił jego poglądy i zaczął podzielać poglądy zwolenników Sunny i znawców hadisów. I byłoby wspaniale, gdyby wszyscy teolodzy, którzy trzymają się poglądów religijno-filozoficznych, podążyli drogą Abul-Hasana. Jednak wdają się w rozwlekłe rozważania, upodabniając się do dawnych filozofów, i podążają za swoją logiką. Zaprawdę nie ma siły, jak tylko od Allaha!»

Jeszcze jednym teologiem, który opowiedział o wyrzeczeniu się przez imama al-Asz'ariego poglądów mu'tazylickich, był Tadż ad-Din Abu Nasr 'Abdul-Wahhab ibn Taki ad-Din as-Sabaki asz-Szafi'i (zmarł w 771 r.h.). W swojej książce „Tabakat asz-Szafi'ijja al-Kubra” („Wielka księga o przedstawicielach nurtu szafi'ickiego”) powiedział: «Abul-Hasan trzymał się nurtu mu'tazylickiego przez czterdzieści lat i stał się największym teologiem tej szkoły. Gdy zaś Allah postanowił umocnić nim swoją religię i uczynić go zwolennikiem prawdy, odosobnił się we własnym domu...» Zob. „Tabakat asz-Szafi'ijja al-Kubra”, t. 2, str. 246. Dalej dosłownie powtórzył słowa Ibn 'Asakira, które zacytowaliśmy wyżej.

O tym opowiedział też Burhan ad-Din Ibrahim ibn 'Ali ibn Muhammad ibn Farhun al-Ja'mari al-Madani al-Maliki (zmarł w 799 r.h.). W swojej książce „ad-Dibadż al-Muzahhab” („Pozłacana parcha, czyli księga o znakomitych przedstawicielach nurtu malikickiego”) powiedział: «Na początku Abul-Hasan al-Asz'ari był

mu'tazylią, lecz następnie zaczął trzymać się poglądów prawdziwych zwolenników Sunny. Wywołało to wiele zdumienia, a gdy go o to pytano, opowiadał, że w miesiącu ramadan zobaczył we śnie Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, który nakazał mu wrócić do prawdy i jej bronić. Wszystko tak się stało, i chwała za to należy się jedynie Wszechmogącemu Allahowi». Zob. „ad-Dibadż al-Muzahhab”, str. 193.

O tym opowiadał też Sajjid Muhammad ibn Muhammad al-Husajni az-Zubajdi, bardziej znany jako al-Murtada. W swojej książce „Ithaf as-Sadat al-Muttakin bi Szarh Asrar Ihja 'Ulum ad-Din” („Dar bogobojnych starszyzn z komentarzami do książki «Odrodzenie nauk o wierze»”) powiedział: «Abul-Hasan al-Asz'ari uczył się poglądów religijno-filozoficznych u mu'tazylickiego szejcha Abu 'Ali al-Dżubba'iego. Następnie zobaczył sen, po którym rozstał się ze swoim nauczycielem i publicznie wyrzekł się poglądów mu'tazylickich. Wszedłszy na katedrę meczetu w Basrze w piątek, głośno powiedział: „Niektórzy z was mnie znają, a dla tych, którzy mnie nie znają, powiem, że nazywam się tak a tak. Wcześniej mówiłem, że Koran jest stworzony, że ludzie nie zobaczą Allaha na własne oczy w przyszłym życiu i że śludzy Allaha są twórcami swoich czynów. Teraz okazuję skruchę i wyrzekam się poglądów mu'tazylickich, będąc przekonany o ich błędności”. Następnie zaczął obalać poglądy mu'tazylitów i pisać dzieła poświęcone obaleniu ich poglądów». Dalej powiedział: «Ibn Kasir opowiadał, że poglądy Abul-Hasana al-Asz'ariego kształtowały się w ciągu trzech etapów. Na pierwszym etapie wyznawał poglądy nurtu mu'tazylickiego, których następnie się zrzekł, i w tym nie ma

żadnych wątpliwości. Na drugim etapie uwierzył w siedem boskich cech, które zdołał wyjaśnić zdrowym rozsądkiem: „al-hajat” /życie/, „al-'ilm” /wiedza/, „al-kudra” /władza, moc/, „al-irada” /pragnienie/, „as-sam” /słuch/, „al-basar” /wzrok/, „al-kalam” /mowa/. Jednocześnie kontynuował interpretowanie predykatywnych cech Allaha, takich jak „al-wadżh” /oblicze/, „al-jadan” /dwie ręce/, „al-kadam” /stopa/ i „as-sak” /goleń/. Na trzecim etapie uwierzył we wszystkie boskie cechy, nie nadając im formy i nie utożsamiając ich z cechami stworzeń. Tym samym podążył w ślady swoich prawych poprzedników, niech Allah będzie z nich zadowolony. Właśnie te poglądy odzwierciedlone są w książce „al-Ibana” („Wyjaśnienie podstaw wyznania”), którą napisał w ostatnich latach swojego życia». Zob. „Ithaf as-Sadat al-Muttakin bi Szarh Asrar Ihja 'Ulum ad-Din”, t. 2, str. 3.

Imam as-Sidżzi mówił: «Al-Asz'ari spędził czterdzieści lat na przekonaniach mu'tazylitów, następnie okazał skruchę». Zob. „Radd 'ala man ankara harf” str. 168.

Nurt „Maturydyci”

Rozszerzone opracowanie

Maturydyci – przedstawiciele jeszcze jednego dużego kierunku w kalamie, który powstał w III wieku hidżry. Eponimem tej szkoły był Abu Mansur Muhammad ibn Muhammad al-Maturydi (zm. 333 r.h.).

Definicja terminu „maturydyci”

Maturydyci /arab. الماتريدية – al-maturydijja/ – przedstawiciele jeszcze jednego dużego kierunku w kalamie, który powstał w III wieku hidżry. Eponimem tej szkoły był Abu Mansur Muhammad ibn Muhammad al-Maturydi (zm. 333 r.h.).

Założyciel madhhabu maturydytów Abu Mansur Muhammad ibn Muhammad ibn Mahmud al-Maturydi as-Samarkandi, Maturyd to miejscowość obok Samarkandy, w miejscu, które dziś jest Uzbekistanem. Nie istnieje pełna biografia o nim i jego wychowaniu i od kogo czerpał wiedzę. Wśród wymienianych jego nauczycieli: Abu Nasr Ahmad al-Ijadi, Nasir ibn Jahja al-Balchaki, Muhammad ibn Mukatil ar-Razi, Abu Bakr Ahmad al-Dżauzani.

Jest czczony i szanowany wśród maturydytów, którzy nadali mu różne tytuły, takie jak „Imam Mutakallimów”. Był współczesny Abu Hasanowi al-Asz'ariemu (zmarł 324 r.h.), lecz nie wiadomo

dokładnie, czy się spotykali, czy nie. Wspólne dla nich obu jest to, że żyli w czasach walki między ludźmi Sunny a innowatorami dżahmitami i mu'tazylitami. Dżahmici i mu'tazylici byli pionierami 'ilmul-kalamu, rozpowszechnili wiele błędzeń wśród muzułmanów. Kullabici, maturydyci i aszarycy byli też zwolennikami 'ilmul-kalamu, a ich stanowiska doktrynalne stanowiły próbę znalezienia kompromisu między tym, co zostało zapoczątkowane przez ich poprzedników w określonych stanowiskach, zwłaszcza na temat al-Asma wa as-Sifat, a tym, co było madhhabem prawych poprzedników /salafów/.

Maturydyci wyszli z madhhabu hanafickiego (w fikhu), a aszarycy wyszli z madhhabu kullabickiego podczas tych konfliktów. Rezultatem było to, że próbowali znaleźć złoty środek między mu'tazylitami a dżahmitami z jednej strony a ahlul-hadis z drugiej strony, wykorzystując kalamiczne (racjonalistyczne) zasady. Zaprzeczali sifatom fi'lijja /czynom Allaha związanym z Jego mocą i pragnieniem/, uważając je za „hawadis” /zdarzenia/. Zrobiono to, by zachować racjonalistyczny dowód, który dzielili z dżahmitami i mu'tazylitami, by udowodnić ateistom, że Wszechświat został stworzony, wykorzystując język, klasyfikację i terminologię ateistów. Z tego powodu przekonanie kullabicko-aszaryckie jest bardzo podobne do maturydyckiego, ponieważ ich korzenie i podstawy pochodzą z tego samego źródła. Te podstawy zostały wzięte od dżahmitów i mu'tazylitów, ponieważ byli ich poprzednikami, nawet jeśli kullabici, aszarycy i maturydyci różnili się w niektórych kwestiach od swoich pobratymców mutakallimów.

Abu Mansur al-Maturydi zmarł w 333 r.h., pozostawił po sobie określoną liczbę dzieł, wśród nich „Ta'wilat ahlus-Sunna”, w których zebrał razem wiele ta'wili /zniekształceń tekstu od jego oczywistego sensu na inny sens, na podstawie racjonalistycznej interpretacji/, których podstawa leży w madhhabie dżahmitów i mu'tazylitów, w ich próbie racjonalistycznej interpretacji ajatów zawierających atrybuty Allaha. Miał też książkę „Kitab at-Tauhid”, opartą na drodze dżahmitów i mu'tazylitów, potwierdzając rububiję Allaha /Panowanie/ za pomocą kalamu, jednocześnie zaprzeczając lub alegorycznie interpretując Atrybuty, będąc sprzecznym z drogą salafów w tym, różniąc się od dżahmitów i mu'tazylitów w tym, że nie można zaprzeczać bez pozbawienia mocy prawnej ich racjonalistycznego dowodu istnienia Allaha. Pisał też obalenia mu'tazylitów, rafidyków i karramitów.

Przekonania kullabitów, aszarytów i maturydytów są do siebie podobne w tym, że wszystkie opierają się na zaprzeczeniu temu, że są one „hawadis” /zdarzenia/ w odniesieniu do Allaha /termin używany do oznaczenia czynów Allaha, które są związane z Jego siłą i mocą/. Przedstawiają wszechświat jako nic innego niż zbiór zdarzeń /hawadis/, wtedy wszystko, co daje przypuszczenie o zdarzeniu w zesłanych tekstach, musi być interpretowane. Dlatego dokonują ta'wila istiwa /wzniesienia się/, nuzul /zstąpienia/ i ghadab /gniewu/, mahabba /miłości/, rida /zadowolenia/ i tak dalej.

W swoich debatach z mu'tazylitami nie mogli się całkowicie uwolnić od wątpliwości i argumentów mu'tazylitów przeciwko nim

w tej kwestii, jednocześnie zdołali się z nimi spierać racjonalistycznie w potwierdzeniu niektórych atrybutów. Dlatego przekonanie tych sekt ukształtowało się wokół potwierdzenia Imion Allaha i niektórych atrybutów, jednocześnie zaprzeczając sifat fi'lijja.

Wszystkie te grupy są sprzeczne z przekonaniem salafów, których 'akida polegała na potwierdzeniu wobec Allaha tego, co Allah i Jego Posłaniec, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, potwierdzili w odniesieniu do Niego, porzucając takijf i taszbih, trzymając się tekstów Koranu i Sunny w odniesieniu do atrybutów Allaha. Także różne nowe terminy filozofów nie mają miejsca w Koranie i Sunnie i nie były używane przez prawych poprzedników.

Słowa uczonych o maturydytach

Imam Ibn Abul-'Izz powiedział, wspominawszy niektóre rzeczy przypisywane Abu Hanifie: «Zewnętrznie te sprzeczności są niewiarygodne od Abu Hanify, niech Allah się nad nim zmiłuje. Lecz jest to przekazywane od jego zwolenników, ponieważ wśród tych rzeczy (przypisanych mu) są wyraźnie nieprzyzwoite, z których nie byłby zadowolony! Opowiedział at-Tahawi historię, jaka wydarzyła się między Abu Hanifą a Hammadem ibn Zajdem. Pewnego razu Hammad przekazał mu hadis o islamie i imanie, i powiedział Abu Hanifie: „Czyż nie widzisz, jak zapytano Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha: «Jaki przejaw islamu jest najlepszy?». Odpowiedział: «Iman», a następnie zaliczył do imanu hidżrę i dżihad”. Abu Hanifa zamilkł. Wtedy niektórzy jego

zwolennicy powiedzieli: „Czyż mu nie odpowiesz, o Abu Hanifo?!”. Na co Abu Hanifa powiedział: „Czym mam mu odpowiedzieć?! Przecież przekazuje mi to od Pośłańca Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha!”» Zob. „Szarh 'akida at-Tahawijja” 395.

Także tę samą historię między Hammadem a Abu Hanifą z różnych stron przytaczał też imam Ibn 'Abdul-Barr w „at-Tamhid” 9/247.

I opierając się na tym, szejch 'Abdur-Razzak al-Badr w „Zijada al-iman” 336-337 i Muhammad al-Chamis w „Usul ad-din 'inda al-imam Abi Hanifa” 114-116 powiedzieli, że zewnętrznie wskazuje to na to, że Abu Hanifa zrezygnował ze swojego zdania, że czyny nie są z imanem. A jak inaczej należy myśleć, skoro sam Abu Hanifa, jak i inni imamowie, mówił: „Jeśli hadis jest wiarygodny, to jest to mój madhhab!”. Zob. „al-Haszija Ibn 'Abidin” 1/63.

Imam as-Sabuni w swojej książce „'Akidatu salaf wa ashabil hadis” na 13 stronie: «Uczyłem się u Abu 'Abdullaha ibn Abu Hafsa al-Buchariego, którego jednomyślnie uznawano za szejcha Buchary. Był on jednym z głównych towarzyszy Muhammada ibn al-Hasana asz-Szajbaniego (ucznia Abu Hanify). I opowiadał: „Słyszałem, jak Muhammad ibn al-Hasan asz-Szajbani powiedział: «Hammad ibn Abu Hanifa opowiadał: „Powiedzieliśmy tym (zaprzeczającym): «Czyż nie spotkaliście się ze słowami Allaha: «I twój Pan przyjdzie z aniołami, wyszykowanymi w rzędach»? Albo Jego słów: «Czyż oczekują czegokolwiek innego, oprócz tego, że Allah przyjdzie do nich, ocieniony chmurami, wraz z aniołami»?! Czyż nie przyjdzie nasz Pan, jak Sam o tym powiedział?! Czyż Jego aniołowie nie przyjdą, wyszykowani w rzędach?!». Odpowiedzieli: «Co się tyczy

aniołów, przyjdą, wyszykowani w rzędach, a co się tyczy Wszechmogącego Pana, nie wiemy, co ma się na myśli pod Jego przyjściem, i nie wiemy, jak On przychodzi». Wtedy powiedzieliśmy im: «A my nie zobowiązujemy was wiedzieć, jak On to robi, jednak zobowiązujemy was wierzyć w to. Co powiecie o tym, kto zacznie zaprzeczać, że aniołowie przyjdą, wyszykowani w rzędach?». Odpowiedzieli: «Uważamy takiego za niewierzącego, ogłaszającego prawdę kłamstwem». Powiedzieliśmy: «Oto również ten, kto zaprzecza przyjściu Allaha, jest niewierzącym, ogłaszającym prawdę kłamstwem»”»».

Szeichul-Islam Ibn Tajmijja pisał: «Co się zaś tyczy twierdzeń o tym, że sens boskich cech jest przed nami ukryty, dobrze nam wiadomo, że Allah nakazał nam rozmyślać nad Koranem i wezwał nas do zrozumienia jego sensu. Czyż można po tym rezygnować z rozmyślania i zrozumienia sensu koranicznych objawień?». Dalej pisał: «Z ich twierdzeń wynika, że prorokom nieznany był sens boskich cech, które są wymienione w Koranie i którymi Allah scharakteryzował Siebie. Co więcej, wychodzi, że prorocy wypowiadali słowa, których sensu nie rozumieli». Powiedział też: «Podobne poglądy umniejszają godność Koranu i proroków. Tylko pomyślcie, Allah zesłał Koran i uczynił go przewodnikiem i wyjaśnieniem dla ludzi. Nakazał Swojemu posłańcowi przekazać ludziom prawdę w jasnej postaci i wyjaśnić ludziom to, co im zesłano. Nakazał ludziom rozmyślać nad Koranem i pojmować jego sens. Zesłał objawienia o swoich boskich cechach, które są najbardziej chwalebnyymi koranicznymi opowieściami. A teraz wyobraźcie sobie, że sens tych boskich cech jest nikomu nieznany.

To znaczy, że Połaniec nie wyjaśnił ludziom tego, co im zesłano, i nie przekazał im prawdy w najbardziej jasnej postaci. I gdyby tak rzeczywiście było, każdy heretyk mógłby powiedzieć: „Prawdą jest to, do czego sam doszedłem. Święte teksty nie są sprzeczne z moimi poglądami, ponieważ są zagmatwane i niejednoznaczne. Nikt nie zna ich prawdziwego sensu, i nikt nie ma prawa opierać się na dowodach, których sensu nie zna”. Podobne błędne poglądy przeszkadzają ludziom pojąć prawdę, którą przynieśli i wyjaśnili prorocy, i pomagają tym, którzy się im sprzeciwiają. Heretycy mogą to wykorzystać i powiedzieć: „Prawda zawiera się w naszych słowach, a nie w słowach Bożych proroków. Mówimy świadomie i uzasadniamy swoje słowa logicznymi dowodami, podczas gdy sami prorocy nie znali sensu swoich wypowiedzi i tym bardziej nie mogli go wyjaśnić ludziom”. Z tego wynika, że twierdzenia o tym, że sensy boskich cech są nam nieznane i że te poglądy odpowiadają Sunnie i poglądom prawych przodków, są najstraszniejszymi wymysłami heretyków» Zob. książkę „al-'Akl wa an-Nakl” w komentarzach do książki „Minhadż as-Sunna an-Nabawijja”, t. 1, str. 116-117.

Szejjch 'Abdullah ibn Jusuf al-Dżudaj' wypowiedział się o al-Maturydym i o samej szkole maturydyjskiej: «Jest jeszcze inna grupa, która odpowiada aszarytom w przekonaniach, znana jako „Maturydijja”, zwolennicy Abu Mansura al-Maturydiego, którego uważa się za drugiego imama Ahlus-Sunna wal-dżama'a. Tak przynajmniej oni uważają! Abu Mansura al-Maturydiego as-Samarkandiego zalicza się do fakiów hanafickich, właśnie dlatego większość zwolenników tej szkoły to hanafici. Ten człowiek lubił

dużo się spierać, filozofować w odniesieniu do imion i cech Allaha, i nie był z tych, którzy studiują hadisy, wypowiedzi towarzyszy czy tabi'inów. Nie miał takich naśladowców, którzy uczyniliby jego szkołę znaną. Następnie pojawił się taki nurt, który przejął jego przekonania, a jednocześnie twierdzili, że są hanafitami. W ostatnim czasie ta szkoła zyskała rozgłos, i wszystko to z powodu tego, że ludzie oddalili się od Sunny i stali się nieświadomi do tego stopnia, że nie znają z imamów ahlu-Sunna nikogo, jednak uznają jedynie Abul-Hasana al-Asz'arięgo i Abu Mansura al-Maturydiego.

Na wielu islamskich uniwersytetach i w szkołach wykłada się 'akidę Abu Hasana al-Asz'arięgo, albo 'akidę Abu Mansura al-Maturydiego. I, ku wielkiemu żalowi, wielu uczonych, wyszłych z murów tych uniwersytetów, nie wie o jedyności Boga niczego, oprócz nurtu aszaryckiego lub maturydyjskiego.

Zobaczyłem książkę Maturydiego, która nazywa się: „Kitabu Tauhid” (Księga jedyności Boga). O, Allahu, wybac mi to, przecież bardziej stosowne byłoby nazwać ją księgą filozofii lub sporów, która przepełniona jest domysłami». Zob. „Akida salafijja fi kalami Rabbil-barijja wa kaszfi abatili mubtadi'ach raddijja” 279-280.

Szejjch Muhammad ibn Salih al-'Usajmin, niech Allah się nad nim zmiłuje, pisze w swojej książce „Idealne zasady w odniesieniu do imion i atrybutów Allaha”:

«Muzułmanin nie ma prawa zniekształcać oczywistego sensu świętych tekstów, ponieważ jest to sprzeczne z kontekstem

boskich objawień. Jednak niektórzy ludzie mimo to zniekształcają oczywisty sens boskich cech. Inni rozpowszechniają te zasady nawet na imiona Allaha. A trzeci zniekształcają oczywisty sens tylko niektórych cech. Do tych ostatnich należą aszaryci i maturydyci. Wierzą w te cechy, które, według ich zdania, odpowiadają zdrowemu rozsądkowi, i zaprzeczają tym cechom, które, według ich zdania, są sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem.

Mówimy im: „Zaprzeczacie niektórym boskim cechom, sądząc, że są sprzeczne ze zdrowym rozsądkiem. Wy zaś drogą logicznej argumentacji potwierdzacie oczywisty sens niektórych innych boskich cech. Jednak tą samą drogą można udowodnić wiarygodność wszystkich pozostałych boskich cech, tym bardziej że jest to potwierdzone przez święte teksty”.

Na przykład wierzą w boską cechę „al-irada” /pragnienie/, lecz zaprzeczają cesze „ar-rahma” /łaska, miłosierdzie/, przy czym dla potwierdzenia wiarygodności pierwszej cechy korzystają ze świętych tekstów i logicznych dowodów.

Co się tyczy dowodów ze świętych tekstów, należy do nich następujące stwierdzenie Wszechmogącego: „Zaprawdę Allah tworzy to, co zapagnie” sura „al-Hadždż”, ajat 14.

Co się zaś tyczy logicznych dowodów, stworzenie różnych stworzeń i obdarzenie ich odpowiednim wyglądem i odpowiednimi cechami już świadczy o tym, że Allah czyni to, co zapagnie.

Jednak, jak już powiedzieliśmy, zaprzeczają cesze „ar-rahma” / łaska, miłosierdzie/. Przy tym mówią: „Miłosierdzie zakłada ustępliwy stosunek Allaha do stworzeń, co nie może być właściwe Allahowi”. Zniekształcają sens świętych tekstów, w których wspomina się o miłosierdziu Allaha, i mówią, że „ar-Rahim” /Miłosierny/ oznacza „Obdarowujący dobrami, Pragnący dobra”.

W odpowiedzi mówimy im, że „ar-rahma” /łaska, miłosierdzie/ jest jedną z cech Wszechmogącego Allaha, o czym świadczą liczne święte teksty. Tych tekstów jest o wiele więcej niż dowodów na to, że jedną z boskich cech jest „al-irada” (pragnienie). Allah nazwał

Siebie imionami „ar-Rahman ar-Rahim” /Miłosierny i Miłosierny/ sura „al-Fatiha” /„Otwierająca Pismo”/, ajat 3.

Poinformował o miłosierdziu, jako o boskiej cesze, i powiedział: „Twój Pan — Wybaczący, Posiadający miłosierdzie” sura „al-Kahf”, ajat 58.

Poinformował też o tym, że przejaw łaski jest jednym z boskich czynów, i powiedział: „Karze, kogo zapagnie, i lituje się, nad kim zapagnie” sura „al-'Ankabut”, ajat 21.

Udowodnić prawdziwość tej boskiej cechy można też drogą logiczną. Słudzy Boży zewsząd otrzymują niezliczone dobra i każdej chwili uwalniają się od różnych nieszczęść i niedoli, co samo w sobie jest dowodem łaski Wielkiego i Potężnego Allaha. Te okoliczności w o wiele większym stopniu świadczą o łasce i miłosierdziu Allaha, niż o boskiej woli i pragnieniu, ponieważ

miłosierdzie Allaha jest jasne dla każdego, podczas gdy zrozumieć rolę woli i pragnienia Allaha udaje się daleko nie wszystkim.

Co się zaś tyczy twierdzenia o tym, że miłosierdzie zakłada ustępliwy stosunek Allaha do stworzeń i że coś takiego jest niedopuszczalne w odniesieniu do Allaha, to gdyby taki dowód był przekonujący, można by za jego pomocą obalić też taką boską cechę jak „al-irada” /pragnienie/. Wystarczyłoby powiedzieć, że pragnienie zakłada dążenie do zdobycia pożytku i uchronienia się przed złem, co zakłada potrzebę i zależność i jest niedopuszczalne w odniesieniu do Wszechmogącego Allaha.

Jeśli zaś ktoś spróbuje zaoponować tym, że dążenie do zdobycia pożytku i uchronienia się przed złem jest właściwe pragnieniom stworzeń, możemy odpowiedzieć: „To samo można powiedzieć o miłosierdziu, które może mieć określone niedostatki tylko u stworzeń”.

Z całego powiedzianego staje się jasne, jak bezpodstawne są poglądy ludzi, którzy zniekształcają sens wszystkich lub niektórych boskich imion i cech.

Ponadto, poglądy, które wyznają aszaryci i maturydyci w odniesieniu do imion i cech Allaha, nie są w stanie obalić nawet wątpliwych dowodów dżahmitów i mu'tazylitów, i jest na to kilka przyczyn.

Po pierwsze, herezja, która nie odnosi się do poglądów Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, i wczesnych teologów

muzułmańskich, jest obalana nie innymi heretyckimi poglądami, a Sunną Pośłańca Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha.

Po drugie, jeśli aszaryci lub maturdydyci spróbują obalić poglądy dżahmitów i mu'tazylitów, ci ostatni będą się usprawiedliwiać tak, jak usprawiedliwiają się aszaryci i maturdydyci w odpowiedzi na oskarżenia prawdziwych zwolenników Sunny. Mogą powiedzieć: „Uważacie za dozwolone odrzucanie niektórych z boskich cech, opierając się na własnych wnioskach, i interpretujecie święte teksty, wychodząc z tych rozważań. Dlaczego więc zabraniamy nam odrzucać pozostałe boskie cechy, opierając się na naszych wnioskach, i uważacie za niedopuszczalne zaproponowane przez nas interpretacje. Wy posiadacie rozum, lecz i my też posiadamy zdrowy rozsądek. Jeśli nasze wnioski są błędne, to dlaczego wasze wnioski powinny być słuszne? Na jakiej podstawie uważacie swoje wnioski za słuszne, a nasze — za błędne? Zaprawdę nie jesteście w stanie przekonująco obalić naszych dowodów i jedynie ulegacie własnym pragnieniom”.

Jest to niepodważalny dowód, z czego wynika, że aszaryci i maturdydyci nie są w stanie obalić błędnych poglądów dżahmitów i mu'tazylitów. Zrobić to można jedynie dzięki powrotowi do poglądów pierwszych muzułmanów, którzy unikali herezji i wierzyli we wszystkie imiona i cechy Wszechmogącego Allaha, wymienione w Koranie i wypowiedziach Pośłańca Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha. Przy tym nie upodabniali cech Allaha do cech stworzeń, nie nadawali im formy i opisu, wierzyli w ich absolutną doskonałość i nienaganność, nie rezygnowali z ich

sensu w ogóle i go nie zniekształcali. Wszechmogący powiedział: „Komu Allah nie dał światła, temu nie będzie światła” sura „an-Nur”, ajat 40.

Uwaga: Z powyższego staje się jasne, że każdy, kto zniekształca sens boskich cech, faktycznie upodabnia cechy Allaha do cech stworzeń, i odwrotnie.

Człowiek zniekształca oczywisty sens boskich cech, ponieważ jest przekonany, że wiara w oczywisty sens cech zakłada upodobnienie Allaha do stworzeń. W rezultacie taki człowiek najpierw utożsamia cechy Allaha z cechami stworzeń, a następnie rezygnuje z ich prawdziwego sensu i tym samym upodabnia Allaha do niedoskonałych stworzeń.

Jeśli zaś człowiek utożsamia boskie cechy z cechami stworzeń, zniekształca ich prawdziwy sens według trzech kryteriów.

Po pierwsze, zniekształca prawdziwy sens świętych tekstów, ponieważ nigdy nie wskazują one na podobieństwo Stwórcy do stworzeń. Przeciwnie, wskazują na posiadanie przez wielkiego i potężnego Allaha cech, które odpowiadają Jego boskiej doskonałości.

Po drugie, postępuje wbrew wszystkim świętym tekstom, które odrzucają podobieństwo Allaha do stworzeń.

Po trzecie, zrównuje Allaha ze stworzeniami, które posiadają wiele niedostatków, i tym samym odrzuca obowiązkową doskonałość

Wszechmogącego»»».

Czy maturdydyci należą do Ahlus-Sunna wal-Dżama'a?

Niektórzy późni hanafici twierdzą, że maturdydyci są zwolennikami Sunny, nazywając ich ahlu-sunna wal-dżama'a. Mówią też to samo o aszarytach, gdyż są sobie kuzynami w kwestiach przekonań.

Jednak jest kilka punktów, na podstawie których nie można zgodzić się z tym, że maturdydyci są spośród ahlu-sunna wal-dżama'a:

1. Maturdydyci potwierdzają z atrybutów Allaha jedynie cztery, a są to: życie, wiedza, „kudra” /siła, moc/, irada /pragnienie/, i różnią się zdaniem w atrybutach słuchu i wzroku. I dodają jeszcze jeden atrybut, który nazywają „takwin”, który uważają za podstawę we wszystkich Jego atrybutach-czynach /sifat af'al/, i nie uznają atrybutów Allaha za czyny (w rzeczywistości). Zob. „Kitabu tauhid” Maturdydiego 4-49.

Ta ich droga zawiera w sobie zaprzeczenie wielu atrybutom Wszechmogącego Allaha.

2. Co się tyczy atrybutu mowy, nie wierzą w ten atrybut, i zaprzeczają mu w odniesieniu do Wszechmogącego Allaha, zniekształcając przy tym sensy tekstów Koranu i Sunny. Aszaryci, maturdydyci, a także pierwsi dżahmici są jednomyślni co do tego,

że Koran jest stworzony. W tym nie mają różnicy zdań, poza tym że maturdydyci i aszaryci dodali taką innowację, jak to, że mówią, iż Allah mówi, lecz nie mówi literami, które są słyszalne, a mówi kalamem nafs (w których nie ma liter i dźwięków). Zdrowemu rozumowi trudno to zrozumieć, nie mówiąc już o zrozumieniu czegoś takiego za pomocą Koranu i Sunny.

3. A co się tyczy pozostałych cech, jak: „'ulu” /wzniesienie się Allaha/, ręce, oczy, twarz, gołęń, wywyższenie, zstąpienie, gniew, zadowolenie, skrępowanie i inne, to wszystko to odrzucają w odniesieniu do Wszechmogącego Allaha, zniekształcając przy tym teksty Koranu i Sunny. Zob. „Madariku tanzil” Nasafiego 2, 670.

Wszystkim wiadomo, że poprzednicy spośród towarzyszy i tabi'inów nie dokonywali ta'wilu /niewłaściwej interpretacji/ w odniesieniu do atrybutów Allaha, i to uznają sami maturdydyci. Dlatego oczerniają naszych towarzyszy, że byli mufawida (tzn. tymi, którzy pozostawiają słowa bez sensu). Co się zaś tyczy ich, to są „mu'awilach”. I wszystkim wiadomo, jak chwalą drogę „ta'wilu”, mówiąc: droga poprzedników jest bezpieczniejsza, a droga tych, którzy przyszli po nich, mądrzejsza. Zob. „Bidajah” 48, „Szarhu makasid 2, 50”.

I piszą o tym w swoich dziełach, i o tym mówili ich ideolodzy. Jeśli sami potwierdzają fakt, że wystąpili przeciwko drodze poprzedników, mówiąc, że ich droga jest mądrzejsza i lepsza w rozumieniu cech Allaha, to jak można mówić o tym, że są spośród ahlu-sunna wal-dżama'a? Przecież termin ahlu-sunna wal-

dżama'a oznacza: podążanie za tym, na czym byli pierwsi ludzie tej ummy.

Jak można mówić, że madhhab maturydijja jest spośród ahlus-sunna zwolenników imama Abu Hanify, skoro sam Abu Hanifa potwierdzał, że Allah jest w górze, i co więcej, wyprowadzał do kufru tego, kto uważał inaczej lub wątpił w to?! Przytaczając jako dowód fitrę /wrodzoną cechę człowieka/, hadis Proroka, niech go Allah błogosławi i obdarzy pokojem, o niewolnicy i zdrowy rozum. Zob. „Fikhul-absat” książkę, którą przekazał Abu Muti' al-Balchi od Abu Hanify, sprawdzoną i uporządkowaną przez hanafitę al-Kausarię 49-52. Co się zaś tyczy samego al-Maturydiego i jego zwolenników maturydytów, to zaprzeczają temu, że Allah jest w górze, wychodząc tym samym przeciwko zdrowemu rozumowi, tekstom Koranu i Sunny, fitrze, i jednomyślnej opinii uczonych, mówiąc, że Allah nie jest wewnątrz świata i nie poza jego granicami, nie jest On zlany ze światem ani nie jest oddzielony od niego, i nie jest w górze świata ani pod nim. Zob. „Kitabu tauhid” Maturydiego str. 70.

Jest to to, o czym mówili też przed maturydytami ich praprzodkowie — dżahmici. Prawdę powiedział imam Ibn al-Mubarak: «Każdy lud wie, co czci, oprócz dżahmitów». Al-Buchari w „Chalku af'alil-'ibad” 72.

A co się tyczy dowodów imama Abu Hanify, że Allah znajduje się w górze, al-Maturydi powiedział: «Zaprawdę ten dowód jest dowodem rafidytów, żydów, karramitów i wszystkich tych, którzy porównują (Allaha do stworzeń)». Zob. „Szarhu fikhul akbar” al-

Kariego 173. Wychodzi więc, że imam Abu Hanifa był spośród rafidyków, żydów itp.?

Imam Abu Hanifa uznawał takie atrybuty Allaha jak: twarz, ręce, nafs /dusza/ i inne atrybuty, mówiąc, że jeśli będziemy dokonywać wobec nich ta'wilu /interpretacji/, tym samym będziemy im zaprzeczać i że jest to droga mu'tazylitów. Lecz al-Maturydi i ci, którzy za nim podążyli, wystąpili przeciwko swojemu imamowi, wybierając sobie drogę kadarytów i mu'tazylitów, odrzucając wszystkie te cechy, zniekształcając teksty Koranu i Sunny. Zob. „Usulu-din” 28, Abu Jusr al-Bazdawi.

4. Imam Abu Hanifa uznawał takie cechy Allaha, jak gniew i zadowolenie, lecz maturydyści im zaprzeczali, zniekształcając teksty Koranu i Sunny.

5. Imam Abu Hanifa uznawał, że prorok Musa słyszał słowa Allaha. Co się zaś tyczy al-Maturydiego i jego zwolenników, zaprzeczali temu, mówiąc, że słyszał dźwięk, który był stworzony ze stworzonych liter.

6. Al-Maturydi i maturydyści byli murdziitami i dżahmitami, ponieważ iman u nich składał się jedynie z potwierdzenia sercem, a czyny nie wchodziły do imanu. Iman u nich nie zwiększa się ani nie zmniejsza, uważając, że potwierdzenie językiem jest warunkiem przyjęcia czynów tylko na tym świecie. I dlatego ten, kto tylko uwierzył swoim sercem, lecz nie potwierdził swoim językiem, będzie wierzącym i będzie w liczbie ocalonych przed Allahem.

I co więcej, można z pewnością powiedzieć o nich, że są dżahmitami! Mówią nasi prawi poprzednicy i imamowie ahlus-Sunna:

Powiedział imam Jazid ibn Harun: «Ten, kto twierdzi, że Miłosierny wzniósł się nad Tronem, lecz nie tak jak to uważają ludzie, tzn. zaprzeczają sensowi wzniesienia lub dokonuje wobec tego ta'wil, ten jest dżahmitą!» Abu Dawud w „Rasa'il imam Ahmad” 268-269.

Powiedział Szejchul-Islam: «Zaprawdę nasi poprzednicy nazywali dżahmitą tego, kto zaprzecza atrybutom Allaha lub mówi, że Koran — to stworzenie Allaha, lub mówi, że Allaha nie można zobaczyć w Raju». Zob. „Madżmu'u rasa'il wa masa'il” 3-427.

Z tego powodu widzimy, że szejchul-Islam nazywał aszarytów dżahmitami. Zob. „Madżmu'ul-fatawa 4-158.

Powiedział Ibn Hadżar: «Dżahmici — to ci, którzy zaprzeczają atrybutom Allaha, które potwierdzone są przez Koran i Sunnę, i ci, którzy mówią, że Koran — to stworzenie Allaha (a nie Jego słowa). Zob. „Hadju Sari” 459.

Nurt „Rafidyci”

Rozszerzone opracowanie

Rafidyci — to jedno z odgałęzień szyitów-imamitów, uznających jedynie dwunastu imamów z rodu 'Alego ibn Abu Taliba. Uważają 'Alego za najlepszego towarzysza. Uważają większość towarzyszy za hipokrytów, którzy zniekształcili Koran po śmierci Proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), a także oskarżają 'Aiszę o cudzołóstwo.

Definicja terminu „rafidyci”

Rafidyci /arab. رافضة, روافض, od słowa رافض, rafid — odrzucający, porzucający/ — to jeden z rozpowszechnionych przydomków szyitów, zwłaszcza imamitów. Muzułmańscy doksografowie wiązali pochodzenie tego przydomku z różnymi epizodami z historii ruchu szyickiego. Jedni twierdzili, że pierwszymi rafidydami byli zwolennicy 'Abdullaha ibn Saby — żyda, który pod postacią prawowiernego muzułmanina wzywał ludzi do obalenia kalifa 'Usmana, nie uznawał prawowitości rządów Abu Bakra i 'Umara, nazywał 'Alego ibn Abu Taliba prawowitym następcą Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, a następnie ogłosił 'Alego boską istotą, za co ten nakazał spalić jego zwolenników.

Inni autorzy nazywali rafidydami szyitów Kufy, którzy odrzucili roszczenia do imamatu Zajda ibn 'Alego, ponieważ ten uznawał

prawowitość rządów Abu Bakra i 'Umara. Po odosobnieniu się zajdytów rafidytyami zaczęto nazywać, głównie, imamitów-dwunastkowych, uznających za imamów jedynie dwunastu ludzi z rodu 'Alego ibn Abu Taliba. Imamici-dwunastkowi uważają za niewierzącego każdego, kto nie uznaje ich poglądów. Uważają, że 'Ali ibn Abu Talib był najlepszym z towarzyszy, że Prorok Muhammad, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, wyznaczył go władcą muzułmańskim, a po jego śmierci Abu Bakr i 'Umar ibn al-Chattab uzurpowali władzę. Uważają za hipokrytów większość towarzyszy i czczą jedynie niektórych z nich, takich jak Salman al-Farisi, Abu Zarr al-Ghifari, al-Mikdad, 'Ammar ibn Jasir, Huzajfa ibn al-Jaman. Sądzą, że po śmierci Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, towarzysze zniekształcili Święty Koran i wykreślili z niego wszystkie objawienia o tym, że następcami Posłańca Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, mieli zostać 'Ali ibn Abu Talib i jego potomkowie. Wierzą w to, że Muhammad ibn 'Ali al-Askari, którego uważają za jedenastego imama, miał syna, który zniknął, będąc dzieckiem. Według ich przekonania ukrywa się przed ludźmi do dziś i objawi się niedługo przed nadejściem Dnia Sądu. Sądzą, że ten „oczekiwany” imam przyniesie muzułmanom prawdziwy zwój Świętego Koranu, wskrzesi towarzyszy, którzy byli winni „uzurpacji” władzy i ukrycia prawdy, i pomści ich na swoich przodkach. Uważają dwunastu imamów za absolutnie bezgrzesznych ludzi, posiadających ukrytą wiedzę i zmarłych za ich własną zgodą. Dozwalają zwracanie się do nich o wstawiennictwo i uważają za dozwolone ukrywanie przed ludźmi swoich prawdziwych poglądów, co nazywa się „takijja” („ostrożność”, „ukrywanie”).

W kwestiach predestynacji rafidyci podzielają poglądy kadarytów. Ponadto uważają, że Allah może zmienić Swoją decyzję. Dozwalają też wstępowanie w związek małżeński na czas określony za określoną opłatą. W kwestiach ideologii i prawa muzułmańskiego rafidyci wyznają też inne błędne poglądy.

W wiarygodnym hadisie, przekazanym przez Ibn Madżaha od 'Aufa ibn Malika, przekazuje się, że Posłaniec Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, powiedział: «Żydzi podzielili się na siedemdziesiąt jeden nurtów, z których jeden trafi do Raju, a siedemdziesiąt — do Piekła. Chrześcijanie podzielili się na siedemdziesiąt dwa nurty, z których siedemdziesiąt jeden trafi do Piekła, a jeden — do Raju. Przysięgam na Tego, w Czyjej Dłoni jest dusza Muhammada! Moi naśladowcy podzielą się na siedemdziesiąt trzy nurty, z których jeden trafi do Raju, a siedemdziesiąt dwa — do Piekła». W podobnym hadisie, przekazanym przez at-Tirmidhiego od 'Abdullaha ibn 'Umara, przekazuje się, że ludzie zapytali o nurt, który trafi do Raju, na co Posłaniec Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, powiedział: «To — ci, którzy podążają moją drogą i drogą moich towarzyszy». Prawdziwymi naśladowcami Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, i jego towarzyszy są zwolennicy Sunny i jednej społeczności muzułmańskiej /ahlus-Sunna wal-dżama'a/. Odrzucają wszelkie innowacje dotyczące religii i dzielą poglądy wczesnych muzułmanów. Poglądy zwolenników Sunny zajmują pozycję pośrednią między poglądami różnych heretyckich nurtów. Uważają, że wiara składa się z przekonania, słów i czynów. W odróżnieniu od charydżytów i murdziitów, zwolennicy Sunny

uważają, że jeśli muzułmanin popełnia ciężkie grzechy, pozostaje wierzącym, lecz staje się grzesznikiem, a w życiu ostatecznym jego los będzie zależał od decyzji Allaha. W odróżnieniu od kadarytów i dżabarytów, uważają, że człowiek posiada wolną wolę, która zależy od woli Allaha, i że ludzkie czyny są przez Niego stworzone. W odróżnieniu od mu'tazylitów i antropomorfistów, uznają wszystkie boskie cechy, wymienione w Koranie i Sunnie, nie pozbawiając ich prawdziwego sensu, nie przypisując im błędnej interpretacji, nie nadając im formy i nie upodabniając ich do cech stworzeń. W odróżnieniu od rafidyków, zwolennicy Sunny kochają i czczą wszystkich towarzyszy Posłańca Allaha, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha.

Słowa czterech imamów o towarzyszach i oczerniających ich rafidykach

Słowa imama Abu Hanify, niech Allah się nad nim zmiłuje

Abu Hanifa powiedział: «O każdym towarzyszu posłańca mówimy tylko dobrze». Zob. „al-Fikh al-Akbar”, str. 304.

Abu Hanifa powiedział: «Nie wyrzekamy się żadnego z towarzyszy posłańca, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, i do żadnego z nich nie jesteśmy bardziej przyjaźnie usposobieni niż do innego». Zob. „al-Fikh al-Absat”, str. 40.

Abu Hanifa powiedział: «Przebywanie kogokolwiek z nich wraz z Pośłańcem Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, przez chociaż jedną godzinę, jest lepsze niż (dobre) czyny kogokolwiek z nas przez całe życie, nawet jeśli było ono długie». Zob. „Manakib Abi Hanifa” imama Ahmada al-Makkiego, str. 76.

Abu Hanifa powiedział: «Twierdzimy, że najlepszymi ludźmi tej ummy po naszym proroku Muhammadzie, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, są Abu Bakr as-Siddik, następnie Umar, następnie Usman, a następnie Ali, niech Allah będzie ze wszystkich nich zadowolony». Zob. „Kitab al-Wasijja” z komentarzami, str. 14.

Abu Hanifa powiedział: «Najlepszymi ludźmi po Pośłańcu Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, są Abu Bakr, Umar, Usman i Ali, a o wszystkich pozostałych towarzyszach Pośłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, mówimy tylko to, co najlepsze». Zob. „an-Nur al-Lami” (kaf, 119 — ba).

Słowa imama Malika ibn Anasa, niech Allah się nad nim zmiłuje

Kadi 'Ijad powiedział: «Malik powiedział: „Nie wolno przyjmować świadectwa kadaryty, który wzywa, a także charydżyty i rafidyty”». Zob. „Tartib al-Madarik” (2/47).

Abu Nu'ajm od 'Abdullaha al-Anbariego przekazał: «Malik ibn Anas powiedział: „Ten, kto lekceważąco wypowiada się o którymkolwiek z towarzyszy Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, lub odczuwa w swoim sercu nienawiść do nich, nie ma prawa do łupów muzułmanów”. Następnie przeczytał następujący ajat: „A ci, którzy przyszli po nich, mówią: «Panie nasz! Wybacz nam i naszym braciom, którzy uwierzyli przed nami! Nie zasiewaj w naszych sercach nienawiści do tych, którzy uwierzyli. Panie nasz! Zaprawdę Ty jesteś Współczujący, Miłosierny»” sura „al-Haszr”, ajat 10. Ten zaś, kto lekceważąco wypowiada się o nich lub odczuwa w swoim sercu nienawiść do nich, nie ma prawa do łupów». Zob. „al-Hilja”, 6/327.

Abu Nu'ajm przekazał, że jeden z potomków az-Zubajra powiedział: «Byliśmy u Malika, gdy rozmowa zeszła na temat pewnego człowieka, który lekceważąco wypowiadał się o towarzyszach Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha. Wtedy Malik zaczął czytać następujący ajat: „Muhammad — posłaniec Allaha. Ci, którzy są razem z nim, są surowi wobec niewiernych i miłosierni między sobą...” sura „al-Fath”, ajat 29. Przeczytawszy słowa: „...zachwycając siewców. Allah przytoczył tę przypowieść, aby wprawić nimi (tzn. towarzyszami — przyp. tłum.) w wściekłość niewiernych” sura „al-Fath”, ajat 29, — Malik powiedział: „Jeśli ktokolwiek odczuwa w swoim sercu gniew wobec któregoś z towarzyszy Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, ten ajat rozciąga się na niego». Zob. „al-Hilja”, 6/327.

Kadi 'Ijad przytoczył następujące słowa Aszhaba ibn 'Abdul-'Aziza: «Byliśmy u Malika, gdy podszedł do niego jeden z alawitów[1], którzy przychodzili na jego zgromadzenia, i zawołał go: „Hej, Abu 'Abdullahu!”. Wtedy Malik odwrócił się do niego, ponieważ jeśli ktokolwiek go wołał, najwyżej co robił, to obracał swoją głowę. Talibita powiedział mu: „Zaprawdę chcę uczynić cię dowodem między sobą a Allahem. Gdy stanę przed Nim, i On mnie zapyta, powiem Mu: «Powiedział mi o tym Malik»”. Imam Malik powiedział: „Mów!”. Ten zapytał: „Kto jest najlepszy z ludzi po Pośłańcu Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha?”. Malik odpowiedział: „Abu Bakr”. Alawita zapytał: „A potem kto?”. Malik powiedział: „Potem 'Umar”. Alawita zapytał: „A potem kto?”. Malik odpowiedział: „Niesprawiedliwie zabity kalif 'Usman”. Wtedy alawita powiedział: „Przysięgam na Allaha, już nigdy nie będę siedział na twoich zgromadzeniach!”. Na co Malik odpowiedział: „Jak chcesz”». Zob. „Tartib al-Madarik”, 2/44-45.

[1] Alawici — jedna ze skrajnych sekt w szyizmie. Alawici w wyznaniu są bliscy sekcie izmailitów, lecz włączają do niego też elementy starowschodnich kultów astralnych i chrześcijaństwa. Alawici czczą kalifa Ali jako wcielonego boga, Słońce i Księżyc. Wierzą w wędrówkę duszy i obchodzą szereg świąt chrześcijańskich. Inna ich nazwa — nusajryci, talibici.

Słowa imama asz-Szafi'iego, niech Allah się nad nim zmiłuje

Al-Bajhaki przytoczył następujące słowa imama asz-Szafi'iego: «Błogosławiony i Wszechwyższy Allah wysławił towarzyszy

Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, w Koranie, Torze /Taurat/ i Ewangelii /Indżil/. Także o tym, że wyprzedzili w swojej wyższości wszystkich pozostałych ludzi, którzy pojawią się po nich, poinformował Posłaniec Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha. Allah okazał im łaskę i uszczęśliwił ich, obdarowując ich możliwością osiągnięcia najwyższej pozycji prawdomównych, męczenników i prawych. Przekazali nam Sunnę Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, i byli świadkami tego, jak zsyłało mu się Objawienie. Otrzymywali wiedzę o tym, czego pragnął Posłaniec Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, zarówno o ogólnym, jak i o szczególnym, zarówno celowo, jak i przez wskazanie. Dowiedzieli się z jego Sunny tego, w czym jesteśmy biegli, i tego, w czym jesteśmy niebiegli. Przewyższyli nas wiedzą /'ilm/, gorliwością /idżtihād/, bogoboju /wara/, rozumem /'akl/ i zdolnością pojmowania wiedzy. Ich zdania są dla nas bliższe i droższe niż nasze własne zdanie, a Allah wie o tym najlepiej». Zob. „Manakib asz-Szafi'i” 1/442.

Al-Bajhaki przekazał, że ar-Rabi' ibn Sulajman powiedział: «Słyszałem, jak asz-Szafi'i, wspominając o wyższości (towarzyszy), mówił: „(Najpierw) Abu Bakr, (następnie) 'Umar, (następnie) 'Usman, a (następnie) 'Ali”». Zob. „Manakib asz-Szafi'i” 1/432.

Al-Bajhaki przekazał, że Muhammad ibn 'Abdullah ibn 'Abdul-Hakim powiedział: «Słyszałem, jak asz-Szafi'i mówił: „Najlepszymi ludźmi po Posłańcu Allaha, niech spocznie nad nim pokój i

błogosławieństwo Allaha, są Abu Bakr, następnie 'Umar, następnie 'Usman, a następnie 'Ali, niech Allah będzie z nich zadowolony»». Zob. „Manakib asz-Szafi'i” 1/433.

Al-Harawi przekazał, że Jusuf ibn Jahja al-Buwajti powiedział: «Zapytałem asz-Szafi'iego: „Czy mogę odprawiać modlitwę za (imamem, który jest) rafidytą?”. Odpowiedział: „Nie odprawiaj modlitwy ani za rafidytą, ani za kadarytą, ani za murdžiitą”. Powiedziałem mu: „Opisz nam ich”. Odpowiedział: „Ten, kto mówi: «Iman — to jedynie słowne uznanie», jest murdžiitą. Ten, kto mówi: «Abu Bakr i 'Umar — nie są imamami», jest rafidytą. A ten, kto uzależnił wolę od siebie, jest kadarytą»». Zob. „Zamm al-Kalam” (kaf-215). Tę wypowiedź przytoczył też adh-Dhahabi w „as-Sijar” 10/31.

Słowa imama Ahmada, niech Allah się nad nim zmiłuje

W książce „as-Sunna” imama Ahmada przytoczono następujące jego słowa: «Do Sunny należy wspominanie zalet wszystkich towarzyszy Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, i powstrzymywanie się od wspominania ich wad i powstałych między nimi różnic zdań. Ten, kto źle wypowiada się o towarzyszach Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, choćby o jednym z nich, jest zwolennikiem religijnych innowacji, niegodziwym i grubiańskim rafidytą. Allah nie przyjmie od niego ani dodatkowych, ani obowiązkowych rodzajów czci. Przeciwnie, miłość do towarzyszy — to Sunna, modlitwa za nich — zbliżenie do

Allaha, podążanie za nimi — środek osiągnięcia (zadowolenia Allaha), a przyjmowanie od nich przekazów — zaleta». Następnie powiedział: «Towarzysze Posłańca Allaha, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, — po czterech (prawych kalifach) — są najlepszymi ludźmi. Nikomu nie wolno wspominać jakichkolwiek ich wad i lżyć choćby jednego z nich, wyszukując w nich wady i braki. Tego zaś, kto będzie się tym zajmował, władca powinien ukarać i skarcić, i nie powinien mu okazywać litości». Zob. „Kitab as-Sunna” imama Ahmada, str. 77-78.

Ibn al-Dżauzi przytoczył w „al-Manakib” list Ahmada ibn Hanbala, skierowany do Musaddada, w którym, między innymi, napisano: «I abyś zaświadczył, że dziesięciu (towarzyszom) jest w Raju: Abu Bakr, Umar, Usman, Ali, Talha, az-Zubajr, Sa'd, Sa'id, Abdur-Rahman ibn Auf i Abu Ubajda ibn al-Dżarrah. Ten, o kim Prorok, niech spocznie nad nim pokój i błogosławieństwo Allaha, zaświadczył, że znajdzie się w Raju, zaświadczyliśmy i my». Zob. „Manakib al-Imam Ahmad” Ibn al-Dżauziego, str. 170.

'Abdullah ibn Ahmad powiedział: «Zapytałem ojca o imamów (muzułmanów), na co odpowiedział: „Abu Bakr, następnie 'Umar, następnie 'Usman, następnie 'Ali”». Zob. „as-Sunna”, str. 235.

'Abdullah ibn Ahmad powiedział: «Zapytałem ojca o tych ludzi, którzy mówią, że 'Ali[1] nie jest kalifem. Odpowiedział: „Są to złe i odrzucane mowy”». Zob. „as-Sunna”, str. 235.

Ibn al-Dżauzi przytoczył następujące słowa imama Ahmada: «Ten, kto nie potwierdza rządów 'Alego, jest bardziej zbłąkany niż

domowy osioł». Zob. „Manakib al-Imam Ahmad”, str. 163.

Abu Jala przytoczył następujące słowa imama Ahmada: «Nie rozmawiajcie z tym, kto nie uważa, że 'Ali ibn Abu Talib był czwartym kalifem, i nie wydawajcie za takiego człowieka za męża». Zob. „Tabakat al-Hanabila”, 1/45.

[1] Nasibici – przeciwieństwo szytów w odniesieniu do 'Alego ibn Abu Taliba. Tak nazywano tych, którzy żywili nienawiść /nasaba/ do 'Alego i mieszkańców domu /ahl al-bajt/ Proroka, pókój z nim i błogosławieństwo Allaha, uważając tę nienawiść za część swojej religii i jedną z dróg zbliżenia do Wszechmogącego Allaha. Deklarowali też, że ten, kto kocha i czci Abu Bakra i 'Umara, tym samym ogłasza swoją wrogość i nienawiść do 'Alego. Zob. „Tartib al-kamus al-muhit” 4/379.

Powiedział 'Ali ibn Abu Talib, niech Allah będzie z niego zadowolony: «Pokocha mnie jeden lud do tego stopnia, że z mojego powodu wejdzie do Piekła! I znienawidzi mnie inny lud do tego stopnia, że wejdzie z tego powodu do Piekła!» Ibn Abu 'Asim 983. Szejjch al-Albani powiedział, że ten przekaz jest wiarygodny zgodnie z wymaganiami al-Buchariego i Muslima. Zob. „Tachridż Kitab as-Sunna” 2/476.

Także 'Ali powiedział: «Zginą z mojego powodu dwaj: popadający w skrajność z powodu miłości do mnie, i popadający w skrajność z powodu nienawiści do mnie!» Ibn Abu 'Asim 984. Szejjch al-Albani nazwał isnad dobrym. Zob. „Tachridż Kitab as-Sunna” 2/477.

Szejjch 'Abdul-'Aziz ar-Radżihi powiedział w komentarzu do tych jego słów: «To, co powiedział, się stało. Popadający w skrajność z powodu miłości do niego — to rafidyci (skrajni szyici) i sabaici (zwolennicy żyda 'Abdullaha ibn Saby), którzy uczynili 'Alego bezgrzesznym, mówiąc, że jest bezgrzesznym imamem. Popadli w skrajność z powodu miłości do niego i zaczęli deklarować, że anioł Dżibril został posłany z objawieniem do 'Alego, lecz postąpił zdradziecko i przekazał Przesłanie Muhammadowi. Deklarują, że kochają 'Alego, lecz w rzeczywistości popadli w nadmierność! Co więcej, doszło do tego, że uczynili 'Alego prorokiem, a sabaici go ubóstwili i wykonywali wobec niego prostracje. Gdy zaś 'Ali to zobaczył, nakazał wykopać dół, rozpać w nim ogień i wrzucić ich wszystkich do niego. Gdy zaś zaczął ich wrzucać do ognia, zaczęli mówić: „On z pewnością jest bogiem, gdyż karze ogniem!”. Oby Allah uchronił od takiego błędzenia! To jedynie zwiększyło ich niewiarę. Są to zgubieni ludzie, i zginęli z powodu 'Alego, którego sami ubóstwili!

Druga grupa — to okazujący nadmierność w nienawiści do 'Alego. Mowa jest o charydżytach i nasibitach, którzy oskarżali go o niewiarę. Mówili mu: „Jesteś niewierny! Wykorzystałeś sąd ludzi w religii Allaha” itp. Charydżyty nienawidzili 'Alego, i ta ich nienawiść osiągnęła taki stopień, że oskarżyli go o niewiarę i uznali go za niewiernego! Podczas gdy rafidyci popadli w nadmierność w odniesieniu do miłości do niego do tego stopnia, że uczynili go bezgrzesznym, prorokiem, a nawet bogiem, którego czcili.

Ci ludzie zginęli z jego powodu. I poprowadził Allah drogą prawdy zwolenników prawdy, którzy nie uczynili z 'Alego bóstwa, nie zaczęli go czcić obok Allaha. Zwolennicy prawdy nie zaczęli okazywać wobec niego nienawiści podobnie jak charydżyci i nie postąpili wobec niego niesprawiedliwie, jak też nie okazali nadmierności w miłości, podobnie jak rafidyci. Przeciwnie, zwolennicy prawdy odwiedli mu jego miejsce, okazując sprawiedliwość, nazywając go prawym kalifem, prowadzonym prostą drogą. 'Ali — czwarty prawy kalif, jednak nie prorok, lecz szlachetny towarzysz, spośród rodziny proroka (pokój i błogosławieństwo Allaha z nim), lecz nie jest bezgrzeszny! Idzie w kolejności jako czwarty kalif spośród prawych kalifów, a jego zaleta jest podobna według stopnia do jego kolejności wśród prawych kalifów. Odwiedziono mu jego miejsce i pozycję, które odwiódł mu sam Allah, i na co wskazują teksty sprawiedliwości, w czym nie ma niedbalstwa i nadmierności.

A więc, są trzy grupy w odniesieniu do 'Alego:

1. Grupa, która popadła w nadmierność w odniesieniu do niego do tego stopnia, że zaczęła go czcić. To rafidyci, którzy z tego powodu zginęli.
2. Grupa, która zaczęła go oskarżać o niewiarę, a to zgubieni charydżyci.
3. I grupa podążająca środkiem, będąca zwolennikami prawdy. Odwiedli mu jego pozycję na podstawie sprawiedliwości, a nie na

podstawie namiętności i fanatyzmu». Nagranie „Szarh al-Ibana” nr 22.

Słowa uczonych o rafidytach

Imam adh-Dhahabi powiedział wielkie słowa: «Ile złego mówili rafidyci i charydżyci o wielkich uczonych przeszłości, na przykład, jak o al-Fudajlu? Kto może się uratować przed językiem ludzi? Jednak gdy ustaliła się wiedza i zaleta człowieka, wtedy nie zaszkodzi mu to, co się o nim mówi. Zaprawdę słowa powiedziane o uczonych powinny być zważone na wadze sprawiedliwości i bogobojności». Zob. „as-Sijar” 4/448.

Imam al-Asbahani mówił: «Ahlu-Sunna wal-dżama'a nie oskarżają się nawzajem o niewiarę, w odróżnieniu od zwolenników innowacji, jak charydżyci, rafidyci i kadarycy, którzy oskarżają się nawzajem o niewiarę! Jeśli siedmiu z nich zbierze się na jednym zgromadzeniu (madżlis), z pewnością się rozejdą z powodu wzajemnego oskarżania się o niewiarę. Są podobni do żydów i chrześcijan, o których Allah powiedział: „Żydzi powiedzieli: «Chrześcijanie nie idą prostą drogą», a chrześcijanie powiedzieli: „Żydzi nie idą prostą drogą” sura „al-Bakara”, ajat 113». Zob. „al-Hudżdża” 2/255.

Imam Abu Zur'a zaś swego czasu mówił: «Jeśli zobaczysz kufijczyka, który oczernia Sufjana as-Sauriego, nie wątp, że jest rafidyta. Jeśli zaś zobaczysz człowieka z Szamu, który oczernia Makhula i al-Auza'iego, nie wątp w to, że jest nasibitą. I jeśli

zobaczysz człowieka z Chorasanu, który oczernia 'Abdullaha ibn al-Mubaraka, nie wątp w to, że jest murdžiitą. I wiedz, że wszystkie te sekty razem wzięte nienawidzą Ahmada ibn Hanbala!» Zob. „at-Tabakatul-Hanabila” 1/199.

Szyici-rafidyci oskarżają 'Aiszę, niech Allah będzie z niej zadowolony, o cudzołóstwo, tym samym poddając w wątpliwość słowa Wszechmogącego, który usprawiedliwił 'Aiszę i oczyścił ją z oszczerstwa.

Szeichul-Islam Ibn Tajmijja powiedział: «Co się tyczy lżenia żon Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, kadi Abu Ja'la o tym powiedział: „Ten, kto oszczerczo oskarżył 'Aiszę o to, z czego oczyścił ją Allah, popadł w niewiarę, na co jest jednomyślna opinia (al-idźma'), i na to wskazywało wielu imamów. Tak, na przykład, przekazuje się od imama Malika, że powiedział: «Tego, kto lży Abu Bakra, należy poddać chłóście, a tego, kto lży 'Aiszę, należy zabić!». Zapytano go: «Dlaczego?». Odpowiedział: «Ponieważ ten, kto oskarżył 'Aiszę o cudzołóstwo, jest sprzeczny z Koranem, ponieważ Allah powiedział: „Dlaczego, gdy to usłyszeliście (oszczerstwo wobec 'Aiszy), nie powiedzieliście: «Nie przystoi nam mówić coś takiego. Chwała Tobie! To wielkie oszczerstwo». Allah napomina was, byście nigdy więcej tego nie powtarzali, jeśli jesteście wierzącymi”». Sura „an-Nur”, ajaty 16-17». Zob. „as-Sarimul-maslul” 565.

Szeichul-Islam Ibn Tajmijja mówił: «Kto upodabnia się spośród tej społeczności (muzułmanów) do chrześcijan i żydów i popadł w nadmierność w religii, czy to poprzez przesadę, czy poprzez

zaniedbanie, jest do nich podobny, podobnie jak jest to z charydżytami, którzy wylecieli z religii! Charydżyci pojawili się za czasów panowania 'Alego ibn Abu Taliba, i muzułmanie walczyli z nimi z powodu ich wystąpienia przeciwko muzułmanom, wypełniając nakazy Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, od którego z dziesięciu stron przekazywane są wiarygodne hadisy o nich. I także do tego mają związek ci, którzy popadli w skrajność w religii, jak rafidyci, kadarycy, dżahmici, mu'tazylici i aszarycy». Zob. „Madżmu'ul-fatawa” 3/340-350.

Imam as-Subki mówił: «Ci, którzy oskarżali o niewiarę charydżytów i szyitów-rafidytów, uczynili przyczyną tego to, że ci oskarżali najlepszych towarzyszy o niewiarę, obalając tym samym słowa Proroka, pokój z nim i błogosławieństwo Allaha, który zaświadczył o tych towarzyszach Rajem. I ten dowód jest dla mnie słuszny». Zob. „Fatawa as-Subki” 5/611.

Szejjch Ibn Baz mówił: «Szyitów jest wiele grup, i każda grupa ma swoje rodzaje innowacji. Lecz najgorsi z nich — to rafidyci-chomeiniści, z powodu obecności wśród nich wielkiego szirku, jak wzywanie ahlul-bajt». Zob. „Fatawa Ibn Baz” 4/439.

Szejjch Ibn 'Usajmin powiedział: «Zaprawdę szyitów jest wiele nurtów, co as-Saffarini wspomniał w szarhu do swojej 'akidy, że liczba ich sięga 22 grup. Z tego powodu hukm w odniesieniu do nich różni się i zależy od ich oddalenia od Sunny. I im dalej są od Sunny, tym bliżej są błędzenia», po czym zaczął wyjaśniać herezję rafidytów. Zob. „Fatawa Ibn Usajmin” 3/52.

Szejch Ibn Dżibrin w „Lu'lu' al-maknun” powiedział: «Rafidyci są niewiernymi bez wątpliwości, a kto wątpi w ich niewiarę, niech czyta książki, w których są ich obalenia».